Skuddet fra Kilimanjaro

JULES VERNE

Jules Verne

Skuddet fra Kilimanjaro

eBibliotek 1800

2023

Ophavsret og brugsbetingelser

Denne ebogsudgave af Jules Verne: *Skuddet fra Kilimanjaro* er baseret på en oversættelse af Kim N. Jensen (1955-). Den originale franske tekst er public domain over hele verden.

Nærværende udgave af teksten er tillige med ebogens opsætning og formatering © 2023 Kim N. Jensen, som har givet tilladelse til distribution af bogen under Creative Commons-licensen BY-NC-SA Kreditering-IkkeKommerciel-DelPåSammeVilkår 4.0 International.

Generelt forbehold *Vær opmærksom på, at denne ebog er baseret på en over 100 år gammel tekst. Normer og udtryksmåder mm. var anderledes dengang, og der kan derfor forekomme indhold, som på nogle virker stødende. Bogen skal derfor, ligesom alle andre kunstneriske værker fra andre tider, ses i sin kulturelle og tidsmæssige kontekst, og udgiveren kan og vil ikke påtage sig noget ansvar for forfatterens verdensbillede og udtryksmåder.*

Copyright and conditions of use.

This ebook edition of Jules Verne: *Skuddet fra Kilimanjaro* is translated by Kim N. Jensen (1955-), who has consented to the distribution of his work under Creative Commons BY-NC-SA Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International.

Disclaimer: *Please note that this book is based on a more than a hundred year old original. Norms and language were different then, and some readers might find offensive content. We believe that any work*

of art from previous times should be viewed in its cultural and temporal context and not in the light of latter-day prejudices, and we can and will not accept any responsibility for the author's views or language.

1. Hvori *North Polar Practical Association* udsender et opråb til både den gamle og den nye verden

"Mr. Maston, De mener altså, at en kvinde aldrig har været i stand til at bidrage til udviklingen af den matematiske eller eksperimentelle videnskabs udvikling?"

"Til min store beklagelse, ja, jeg kan ikke andet, mrs. Scorbitt," svarede J. T. Maston. "Dog må jeg fuldt og uforbeholdent medgive Dem, at der vel nok har været nogle meget bemærkelsesværdige kvinder indenfor matematikken, især i Rusland, og måske er der endnu nogle den dag i dag. Men en kvinde kan aldrig, alene på grund af sin hjernes struktur, blive nogen Arkimedes, og da slet ikke en Newton."

"Åh, mr. Maston, tillad mig at protestere på mit køns vegne …"

"Et køn, mrs. Scorbitt, der er alt for charmerende og yndigt til at begrave sig i noget højere studium."

"Men efter Deres opfattelse, hr. Maston, ville altså ingen kvinde, der så et æble falde til jorden, have været i stand til at opdage tyngdeloven, og dermed være blevet den berømmeligste engelske lærde i det syttende århundrede?"

"Ved at se et æble falde til jorden, kære mrs. Scorbitt, kan en kvinde kun få én eneste tanke – nemlig at spise det – se blot på vor stammoder Eva."

"Hør, hr. Maston, jeg ser, at De nægter os ethvert anlæg for højere tankevirksomhed!"

"Ethvert anlæg? Nej, mrs. Scorbitt, men alligevel vil jeg gerne bevise for Dem, at i al den tid, der har været mennesker – og altså også kvinder – her på Jorden, har ikke én eneste kvindelig hjerne været i stand til at fremkomme med nogen opdagelse, som kan måle sig med fx. Aristoteles', Euklids, Keplers, Laplaces eller nogen andens."

"Skulle det være et bevis? Og beviser fortiden da altid noget om fremtiden?"

"Hm! Hvad der ikke er forekommet i tusinde år, vil vel næppe nogensinde forekomme … nej, utvivlsomt aldrig."

"Jeg ser, at jeg er nødt til at forsvare mit køn, mr. Maston, og at vi er dog vel noget værd …"

"Nåh, hvad angår det at være noget værd …" begyndte mr. Maston i en elskværdig tone. Og mrs. Evangelina Scorbitt lod straks ganske forsonlig:

"Nuvel, hr. Maston, vi har alle vor lod i denne verden. De kan gerne fortsætte med at være den overordentlige regnemaskine, De er, og give Dem fuldt og helt hen til de storslåede opgaver, som De og Deres venner har viet hele Deres tilværelse. Så vil jeg nøjes med at spille min forudbestemte rolle, og som det er min pligt som en god kvinde – bidrage med min pekuniære assistance."

"For hvilken vi skylder Dem evig taknemmelighed," svarede mr. Maston.

Mrs. Evangelina Scorbitt rødmede på det klædeligste, for hun følte, efter hvad man siger, en ganske særlig sympati for J. T. Maston. Kvindehjertets dybder er uransagelige.

Og det var da virkelig et gigantisk forehavende, som denne rige amerikanske enke havde besluttet at ofre store pengesummer på.

Planen og dens forventede resultater, var – beskrevet i al korthed – som følger:

De arktiske egne, som helt nøjagtigt omfatter (ifølge Maltebrun, Reclus, Saint-Martin og andre geografiske autoriteter):

1. Det nordlige Devon, inkl. de isdækkede øer i Baffinhavet og Lancastersundet.

2. Nord-Georgia, som består af Banksland og en mængde øer, såsom Sabine, Byam-Martin, Griffith, Cornwallis og Bathurst.

3. Baffin-Parry øhavet, inkl. forskellige dele af polarkontinentet, omfattende Cumberland, Southampton, James-Sommerset, Boothia-Felix, Melville, og en del andre, næsten ukendte, områder. Dette enorme område, som gennemløbes af den 78. breddegrad, omfatter over 1.400.000 engelske kvadratmil land og over 700.000 engelske kvadratmil vand. Indenfor dette område er nutidens opdagelsesrejsende nået så langt som til den 84. breddegrad, og dér fundet kyststrækninger bag en høj kæde af isbjerge, som kan kaldes det Arktiske Højland, og givet navne til forbjerge, bjerge, bugter m.m. Men bag denne 84. breddegrad findes kun hemmeligheder og gåder. Det er korttegnernes *terra incognita* og ingen ved endnu, om der gemmer sig land eller vand i dette 6 breddegraders tomrum, der strækker sig over de ufarbare ismasser indtil Nordpolen.

Det var i året 189*, at USA's regering fostrede den idé, at man skulle sætte de endnu uopdagede landområder omkring Nordpolen på auktion, og et amerikansk selskab med dette formål var netop blevet formeret for at erhverve området og få eneret på dets udnyttelse.

Ganske vist havde Berliner-konferencen formuleret en særlig konvention, der skulle vejlede de stormagter, der kunne tænkes at ville gøre en ret gældende enten i form af kolonisering eller for at åbne kommercielle markeder. Denne konvention var dog ikke accepteret af alle, og polarområdet var derfor forblevet ubeboet. Ud fra det synspunkt, at det, der ikke tilhører nogen, tilhører alle, ønskede det nydannede selskab ikke simpelthen at besætte området, men at *købe* det, for på den måde at undgå at andre skulle kunne rejse krav.

I USA findes der ikke noget projekt, der er så dristigt, ja ligefrem uigennemførligt, at det ikke kan finde folk, der vil støtte det med store pengesummer.

Dette blev jo tydeligt bevist for få år siden, da Baltimores Kanonklub prøvede at sende et projektil til Månen i det håb at opnå direkte kontakt med vor drabant. Og var det ikke også dengang foretagsomme yankees, der støttede dette interessante projekt med de nødvendige pengemidler? Og, hvis det var lykkedes, ville vi da ikke have skullet takke medlemmerne af denne klub, der havde vovet at risikere dette overmenneskelige forehavende?

Hvis en Lesseps en dag skulle foreslå at grave en kanal tværs gennem Europa til Asien, fra Atlantkysten til Det gule Hav; hvis en opfindsom brøndborer tilbød at bore fra det nærmeste fortov ned til Jordens glødende indre for at bringe varme til

vore ildsteder; hvis en foretagsom elektriker ønskede at forene alle verdens elektriske strømme til én stor, uudtømmelig kilde til varme og lys; hvis en forudseende ingeniør fandt på at gemme overskuddet fra sommerens varme i store depoter til brug i de kolde vintre; hvis der dannedes et anonymt selskab til gennemførelse af hundrede forskellige foretagender af samme slags – altid ville der findes amerikanere, der var rede til at stå øverst på listen over subskribenter, og en ligefrem styrtregn af dollars ville strømme ind i dette selskabs pengeskabe så hurtigt som de amerikanske floder tømmer sig ud i havet.

Som man kunne forvente opstod der en del røre, da nyheden spredtes om, at Arktis skulle sælges på en auktion, hvor det ville blive solgt til den højestbydende, især da der ikke blev oprettet nogen offentlig indsamling med henblik på at købe området, idet den nødvendige kapital var blevet sikret i forvejen.

Udnyttelse af Nordpolen? En sådan idé kunne efter de flestes mening kun være udklækket i en tåbes hjerne.

Imidlertid var der intet mere seriøst og alvorligt ment projekt end dette. Et prospekt blev udsendt til aviserne i alle verdens egne; til de europæiske, de afrikanske, oceaniske, asiatiske og – naturligvis – de amerikanske aviser. Bekendtgørelsen i de amerikanske aviser lød som følger:

> **Til alle klodens beboere:**
>
> Den arktiske region, der befinder sig nord for den 84. breddegrad, har ikke hidtil kunnet sælges på auktion af den udmærkede grund, at den endnu ikke var opdaget.
>
> Opdagelsesrejsende fra forskellige lande er hidtil længst nået til følgende punkter:

– 82 grader 45 minutter blev nået af den engelske opdagelsesrejsende Parry i juli 1847, på den 28. vestlige længdegrad nord for Spitzbergen

– 83 grader 20 minutter 28 sekunder blev nået af Markham på sir John Georges Nares' engelske ekspedition i maj 1876, på den 64. vestlige længdegrad, nord for Grinnell Land.

–83 grader 35 minutter, nået af Lockwood og Brainard, på den amerikanske ekspedition under ledelse af løjtnant Greely i maj 1882, på den 42. vestlige længdegrad, nordvest for Nares Land.

Den del af Nordpolen, der strækker sig fra den 84. breddegrad til selve polen, der strækker sig over 6 breddegrader må altså anses for at være alle nationers fælles, udelte ejendom, og er derfor velegnet til gennem en offentlig auktion at ændre status til privat ejendom. Ifølge almindelig retspraksis er der jo intet, der i længden er bestemt til at forblive uden ejere. Der bor ingen i hele dette område, og USA har derfor, i tiltro til det ovenfor anførte princip, besluttet at foranledige området udlagt til privat udnyttelse.

Et selskab, der officielt repræsenterer hele USA, er blevet stiftet i Baltimore under navnet *North Polar Practical Association*. Dette selskab har til hensigt at købe det anførte område i henhold til international lov, og dermed opnå skaffe sig alle rettigheder til udnyttelse af landet med øer, fjorde, have og søer mv., med andre ord alt, hvad der er beliggende i det arktiske område. Det følger af international lov, at dette ejerskab ikke under nogen

omstændigheder vil kunne sættes i tvivl, uanset hvad der måtte ske, selv i tilfælde af forandringer i de meteorologiske eller geografiske forhold i området.

Ved nærværende bekendtgørelse til alle verdens nationer oplyses, at den arktiske region vil blive solgt ved offentlig auktion til den højestbydende.

Datoen for salget er fastsat til den 3. december i indeværende år, og finder sted i *Auktionshuset*, Baltimore, Maryland, USA.

Yderligere information fås ved henvendelse til mr. W. S. Forster, Midlertidig Repræsentant for *North Polar Practical Association*, High Street 93, Baltimore.

Læseren vil måske kunne forestille sig, hvordan dette budskab blev modtaget hos det store publikum. De fleste anså det hele for at være en meningsløs idé. Nogle mente, at det blot var endnu et eksempel på amerikansk svindel. Atter andre fandt, at forslaget fortjente at blive alvorligt overvejet, og påpegede, at det nydannede selskab jo ikke tiggede offentligheden om penge, men var villige til at finansiere det hele af egne midler. Det var for selskabets egne penge, det ønskede at købe Arktis. Man forsøgte ikke at stikke andres guld, sølv og sedler i sin egen lomme, og beholde dem til at udnytte til egen fordel. Nej, det eneste man bad om, var tilladelsen til at betale for området ud af egen lomme.

Nogle påstod, at Selskabet jo bare kunne være gået i gang og have sat sig i besiddelse af området uden yderligere omstændeligheder, sådan som de ville have ret til, hvis de indtog det som dets første beboere. Men netop dette var

vanskeligt, for hidtil havde Nordpolen tilsyneladende afvist enhver indtrænger.

Selskabet ønskede derfor at skaffe sig en lovformelig, regulær adkomst til området, en adkomst, der også ville kunne holde i fremtiden, hvis USA skulle anerkende den.

Man må ikke bebrejde dem dette på nogen måde, for i en sådan affære kan man ikke tage for mange forholdsregler.

Henvendelsen til alle verdens nationer indeholdt en paragraf, der tog højde for alle fremtidige eventualiteter. Denne paragraf kunne fortolkes på så mange forskellige måder, at dens præcise mening ikke ville kunne gennemskues, selv ikke efter nøje studier. Det var nemlig stipuleret, at retten til at eje området ikke skulle være afhængig af tilfældigheder eller omvæltninger i landets geografiske position eller klima.

Hvad betød dette? Hvordan skulle der nogensinde kunne opstå forandringer i geografien eller meteorologien i et land som det, der nu skulle sælges ved auktion?

"Utvivlsomt," sagde nogle af de mere skarpsindige, "må der stikke noget under."

Kommentatorerne verden over havde frit slag til at udlægge teksten, og udnyttede deres muligheder til fulde. En avis, *The Ledger* i Philadelphia, offentliggjorde for eksempel nedenstående venlige notits:

"Uden tvivl er de kommende købere til den arktiske region bekendte med, at en komet vil ramme denne verden på en sådan måde, at dens nedslag vil afstedkomme geografiske og meteorologiske forandringer, som de nævnte købere vil kunne have udbytte af."

Men denne idé om et sammenstød med en komet var der ingen alvorligt tænkende folk, der ville tro på. Under alle omstændigheder var det ikke sandsynligt, at de kommende købere havde underretninger om en sådan tvivlsom fremtidig begivenhed. "Måske," skrev *Delta* i New Orleans, "regner dette nye selskab med, at Jordens rotationsakses bevægelser med tiden vil skabe gunstigere forhold, der vil gøre det muligt at udnytte dette område."

"Og hvorfor ikke? For denne bevægelse forandrer jo vor klodes akses længderetning," bemærkede *Hamburger Correspondent*.

Revue Scientifique i Paris svarede: "Som Adhemar har forudsagt i sin bog om havstrømmene, vil rotationsaksens bevægelse over en længere periode ændre gennemsnitstemperaturen for Jordens forskellige egne og mængden af is, der er ophobet omkring de to poler."

"Dette kan ikke siges med sikkerhed," bemærkede *Edinburgh Review*, "og selv om det skulle være rigtigt, vil det da ikke vare 12.000 år, før Vega bliver til vor Polarstjerne som følge af denne bevægelse, og forholdene i det arktiske område vil være væsentligt forandrede hvad angår klimaet?"

"Nuvel," sagde *Dagbladet* i København, "om 12.000 år kan vi altså begynde at sætte penge i foretagendet. Men indtil da behøver vi ikke at sætte så meget som en krone på spil."

Det var muligt, at *Revue Scientifique* havde ret med deres Adhemar, men det var også temmelig usandsynligt, at North Polar Practical Association skulle have regnet med nogen klimaændring som følge af ændringer i jordaksens hældning. Men det var et faktum, at ingen havde fundet ud af, hvad den

sidste sætning i cirkulæret betød, eller hvilke forandringer den tog sigte på.

Men for at finde ud af det, ville det vel være tilstrækkeligt at skrive til det nye selskabs sekretær, eller måske til dets formand. Men formanden var ukendt – lige så ukendt som sekretæren og alle andre medlemmer af dets bestyrelse. Man vidste ikke engang, hvor dokumentet var kommet fra. Det var blevet overbragt til avisredaktionerne i New York af en vis William S. Forster, tørfiskegrossist i Baltimore, der repræsenterede firmaet Adrinell og Co., New Foundland – altså tydeligvis en strømand. Alt var så mørkelagt og mystisk i denne sag, at selv ikke de bedste journalister var i stand til at trække ud af ham, hvad det hele handlede om. Dette Nordpols-selskab var så anonymt, at man end ikke kunne sætte noget virkeligt navn i forbindelse med det. Men selv om bagmændene i denne spekulation fremdeles omgav deres identitet med den største hemmelighed, var deres må og hensigter blevet klart fremlagt i det dokument, der var lagt frem for alverden.

Det handlede jo ganske klart om at man ønskede at købe den del af Arktis, der lå nord for den 84. breddegrad, og hvis midtpunkt var selve Nordpolen.

Man havde intet sikkert kendskab til noget som helst i dette område. De opdagelsesrejsende fra nyere tid, der havde været tættest på denne breddegrad var Parry, Markham, Lockwood og Brainard. Hvad angik søfarere, der havde befaret disse nordlige farvande, var de stoppet langt fra det omhandlede område – fx. Payez, der i 1874 nåede 82 grader 15 minutter nord for Franz Josef Land ved Novaja Semlja; Beout, der i 1870 nåede 72 grader 74 minutter på et punkt nord for Sibirien; De Long med

Jeannette-ekspeditionen i 1879, der nåede de øer ved 78 grader 45 minutter, som nu bærer hans navn. Andre gik rundt om Ny Sibirien og Grønland til Kap Bismarck, men nåede hverken den 76., 77. eller 78. breddegrad. North Polar Practical Association var altså ude efter et landområde, der aldrig var blevet betrådt af opdagelsesrejsende eller mennesker i det hele taget, og som var fuldstændig ubeboet.

Størrelsen af denne del af kloden, der er omgivet af den 84. breddegrad, udstrækker sig fra den 84. til den 90. grad, hvilket er 6 grader, som med 60 sømil pr. grad giver en radius på 360 miles og en diameter på 720 miles. Omkredsen er følgelig 2.260 miles og arealet udgør 407 tusind kvadratmil. Det svarer til omkring en tiendedel af hele Europa. Et ganske pænt stykke land!

Dokumentet, vi har citeret ovenfor, konstaterede også, at disse egne endnu ikke er udforsket rent geografisk, at de ikke tilhørte nogen og derfor tilhørte alle. Men man kunne forudse, at de tilstødende stater ville opfatte disse områder som fortsættelsen af deres territorier mod nord, og derfor ville forsøge at hævde en vis ejendomsret til dem. Sådanne krav ville være så meget mere berettigede, eftersom mange af de opdagelsesrejsende, der havde udforsket det arktiske område, kom fra de selv samme nationer. Den ved det nye Selskab repræsenterede forbundsregering, opfordrede dem til at sikre sig alle rettigheder, og ville holde dem skadesløse for udgifterne, der var forbundet med købet. Hvordan det nu forholdt sig, meddelte North Polar Practical Association ikke offentligheden; ejerskabet måtte være klart, og ingen skulle senere kunne rejse tvivl om auktionens resultat.

De lande, hvis rettigheder som tilgrænsende det omhandlede område mindre kunne bestrides end andres, var seks i tallet: Amerika, England, Danmark, Sverige-Norge, Holland og Rusland. Men andre lande kunne lige så vel gøre krav på områder, der var blevet opdaget af deres søfolk og opdagelsesrejsende. Frankrig kunne intervenere, fordi nogle af landets børn havde være deltagere i ekspeditioner, der havde været udsendt for at erobre territorierne omkring polen. Der var bl.a. den modige Bellot, som døde i 1853 på Beechey-øen som deltager i *Phoenix*-ekspeditionen, der var udsendt for at eftersøge sir John Franklin. Man må heller ikke glemme dr. Octave Parry, der døde i 1884 under et ophold på Greely missionsstationen i nærheden af Fort Conger ved Kap Sabine. Og det ville ikke være retfærdig at glemme den ekspedition, som Charles Martins, Marmier, Bravais og deres modige ledsagere i 1834-39 førte så langt som til Spitzbergen-havet. Men trods alt dette ønskede Frankrig ikke at blande sig i denne erhvervsmæssige snarere end videnskabelige affære, og landet opgav alle rettigheder, det måtte have til en del af polarkagen. Måske var det godt det samme.

Således også Tyskland. Allerede i 1671 havde Hamburg-ekspeditionen under ledelse af Friedrich Martens været ved Spitzbergen, og mellem 1860 og 70 var *Germania*- og *Hansa*-ekspeditionerne, under Karl Koldewey og Hegemann, på sin vej langs Grønlands kyst trængt så langt mod nord som til Kap Bismarck.

Men selv om de altså havde gjort så mange glimrende opdagelser ønskede man ikke at forøge kejserriget Tysklands territorium med en del af polarområdet. Ligeså Østrig-Ungarn,

der jo allerede var indehaver af Franz-Josef Land nord for Sibirien.

Italien havde ingen rettigheder til at blande sig, og det gjorde man for øvrigt heller ikke – hvor utroligt det end ved første øjekast kan forekomme.

Så var der også de nordsibiriske samojeder, eskimoerne, der fortrinsvis hører hjemme i de nordligste egne af Amerika, og de indfødte på Grønland, i Labrador, Baffin Øhavet og Aleuterne, der ligger mellem Asien og Amerika, samt endelig de stammer, der under fællesnavnet tjuktjer bebor det tidligere Russisk Alaska, som blev amerikanere i 1867. Disse små folkeslag, de virkelige ur-indbyggere, havde slet intet at sige i sagen. Og hvordan kunne disse stakler have noget at skulle have sagt, da de jo ikke engang havde den mindste smule penge til at betale for det landområde, som North Polar Practical Association havde til hensigt at købe. Måske kunne de have rejst en beskeden sum i pelse, muslinger, hvalrostænder eller tran? – Men trods alt tilhørte området dem mere end nogen andre, da de jo var de første beboere dér overhovedet. Men eskimoerne, tjuktjerne og samojederne blev slet ikke hørt.

Sådan er verden nu indrettet.

2. I hvilket de delegerede fra England, Holland, Sverige, Danmark og Rusland præsenterer sig for læseren

Én ting stod med det samme klar for hele verden, nemlig at hvis dette Selskab skulle have held med at købe det arktiske område, ville dette område samtidig blive Amerikas eller rettede USA's – der altid søger efter muligheder for at udvide sit territorium – uomtvistelige ejendom. Man havde allerede ved sin tilstedeværelse i den nordvestlige del af Amerika i de nordlige Cordillerer indtil Beringstrædet taget et net stykke af den nye verden til sig. Dette var derfor at formode, at andre regeringer ikke gerne så, at man også annekterede det arktiske område.

Som det allerede er nævnt, ville de lande i Europa og Asien, der ikke grænsede op til de pågældende områder, ikke deltage i den foreslåede auktion, selv om udfaldet kunne vise sig at blive særdeles problematisk for dem. Kun de stater, hvis landområder grænsede op til den 84. grad besluttede at gøre deres rettigheder gældende ved at udsende officielle repræsentanter. Men det var også det hele. De havde ingen intentioner om at købe området, ikke engang til en forholdsvis lav pris – det handlede jo om et område, som det sandsynligvis ville vise sig umuligt at sætte sig i virkelig besiddelse af. I denne som i alle andre tilfælde gav det umættelige England ordre til

sine finansielle repræsentanter om at spille med musklerne. Men lad det være sagt med det samme, besiddelsen af nordpolsområdet ville ikke på nogen måde true med at forrykke ligevægten mellem de europæiske stater, og ville ikke blive anledning til internationale stridigheder. Selv fyrst von Bismarck, den store Jernkansler, der endnu levede, rynkede end ikke de tunge bryn.

Tilbage var kun England, Danmark, Sverige-Norge, Holland og Rusland, der ville være til stede og oppe mod USA ved auktionen i Baltimore. Den højstbydende ville blive tilskødet den isdækkede nordlige polarkalot, hvis egentlige handelsværdi var særdeles tvivlsom.

Deres fremmeste grund til at lade sig repræsentere ved aktionen var, at der kunne vise sig en eller anden fordel, de kunne udnytte.

Sverige og Norge, ejere af Nordkap over den 72. breddegrad, lagde ikke skjul på, at de mente, de havde visse rettigheder til de enorme landområder, der strakte sig til Spitzbergen og videre til Nordpolen. Nordmanden Keilhau og den berømte svenske opdagelsesrejsende Nordenskjöld havde jo ubestrideligt bidraget væsentligt til udforskningen af disse egnes geografi.

Danmark erklærede, at de allerede besad Island og Færøerne, og at de beherskede landområder op mod polarcirklen, hvor man havde grundlagt kolonier som fx. Disko-øen i Davis-kanalen; samt kolonierne Holsteinsborg, Proven, Godhavn og Upernavik ved Baffinhavet og på Grønlands vestkyst. Og havde ikke den berømte søfarer Bering – der jo var af dansk herkomst, skønt han på det tidspunkt var i Ruslands tjeneste – i

1728 sejlet gennem den passage, der siden bar hans navn, og igen tretten år senere, da han kom ulykkeligt af dage sammen med tredive af sine folk på den lille ø, der også bærer hans berømmelige navn. Langt tidligere, i 1619 havde søfareren Jens Munk udforsket Grønlands østkyst og ved den lejlighed opdaget adskillige punkter, der hidtil havde været aldeles ukendte. Danmark mente følgelig at have indiskutable rettigheder som ejer af disse områder.

Hvad Holland angik, var der de hollandske sømænd Barentz og Heemskerk, som havde besøgt Spitzbergen og Novaja Semlja hen mod slutningen af det sekstende århundrede. Det var også en af dette lands sønner, Jan Mayen, der ved et modigt togt mod nord havde sat landet i besiddelse af den ø, der bærer hans navn. Den ligger lige under den 72. breddegrad. Holland mente altså at have rettigheder af historiske årsager.

Rusland havde gennem Alexis Tchirikov haft Bering i sit sold; Paulutskij var med sin ekspedition i 1751 nået til grænsen af indlandsisen; kaptajn Martin Spanberg og løjtnant Wilhelm Walton drog ind i disse ukendte egne i 1739, og landet havde dermed taget betydelig del i udforskningen af det havområde, der adskiller Asien og Amerika. Og desuden beherskede Rusland jo halvdelen af Nordhavet langs med det sibiriske territorium, der strækker sig over 120 grader helt til det yderste af Kamtchatka – et uhyre område, der var beboet af samojeder, jakuter, tjuktjer og andre af Rusland undertvungne naturfolk. Og besad landet ikke også Ny Sibirien, en øgruppe, der var blevet opdaget af Liatkow i begyndelsen af det attende århundrede, og som lå på den 75. breddegrad, mindre end ni hundrede engelske mil fra Nordpolen? Endelig havde jo

søfareren Tjitjagov i 1764, længe før englænderne, amerikanerne og svenskerne, opdaget en passage i nord, der forkortede vejen mellem de to kontinenter betydeligt.

Men alt i alt så det alligevel ud til, at amerikanerne var mere ivrige end nogen andre efter at blive ejere af dette i særklasse utilgængelige stykke af jordkloden. De havde ofte nok prøvet at vinde det, bl.a. ved at støtte Grinnell, Kane, Hayes, Greely, de Long og andre modige søfareres forsøg på at opklare den forsvundne John Franklins skæbne. Også de kunne henholde sig deres lands geografi, der strækker sig langs polarcirklen fra Beringshavet til Hudsonbugten. Og lå ikke alle disse smålande, disse øer – Wollaston, Prince Albert, Victoria, King William, Melville, Cockburne, Banks, Baffin, for slet ikke at medregne alle de tusinder af små stumper land og rev, der tilsammen dannede et øhav – spredt som fligene af et blad langs den 84. breddegrad? Og hvis man antog, at Nordpolen i det hele taget hørte til et af klodens kontinenter, ville det så ikke mere være Amerika end Asien eller Europa? Derfor kunne der jo heller ikke findes noget mere naturligt end dette forslag om, at den amerikanske Forbundsregering skulle købe Nordpolen til gavn for det amerikanske samfund. Hvis nogen magt skulle have indiskutable rettigheder til ejerskabet af polarområdet, *måtte* det være USA.

Men det måtte også tages med i betragtning, at Storbritannien, der jo ejede Canada og British Columbia, og som mellem år og dag havde udsendt adskillige fremragende sømænd, der havde udforsket de arktiske områder, havde særdeles udmærkede argumenter på hånden for at netop *de* skulle lægge denne del af kloden til deres i forvejen omfattende

imperium. De engelske blade diskuterede spørgsmålet vidt og bredt.

"Ja, uden tvivl," udtalte den store engelske geograf Kliptringan i en opsigtsvækkende artikel i *Times*, "ja, svenskerne, danskerne, hollænderne, russerne og amerikanerne kan nok bringe deres fine rettigheder på bane. Men England ville opfatte det som et slag i ansigtet, hvis man ikke erhvervede det omhandlede landområde. For tilhørte den nordligste del af det nye kontinent dem ikke allerede? Var disse lande, disse øer, der tilsammen dannede dem, ikke blevet opdaget og erobret af engelske opdagelsesrejsende, lige fra Willoughby, der besøgte Spitzbergen og New Zealand i 1739, til MacClure, der sejlede gennem Nordvest-passagen i 1853?"

"Og," erklærede admiral Fize i *The Standard*, "var Frobisher, Davis, Hall, Weymouth, Hudson, Baffin, Cook, Ross, Parry, Beechey, Belcher, Franklin, Mulgrave, Scoresby, MacClinton, Kennedy, Nares, Collinson og Archer og flere til, ikke alle sammen af angelsaksisk herkomst? Hvilket land kunne således have et mere berettiget krav på det arktiske område end det, hvorfra alle disse søfarere stammede, som havde erobret det?"

"Nuvel," udtalte en californisk avis, *Santiago Courier*, "lad os sætte sagen på spidsen, og – siden der jo lader til at gøre sig en hvis egenkærlighed med i spillet hos USA og England – lad os da opstille følgende spørgsmål: Når englænderen Markham med Nares-ekspeditionen kom til 83 grader og 20 minutters nordlig bredde, og amerikanerne Lockwood og Brainard med Greely-ekspeditionen nåede 83 grader og 35 minutter, hvem tilhører da æren af at være kommet tættest på Nordpolen?"

Således opstillede man krav og diskuterede frem og tilbage.

Hvis man ser på rækken af søfarere og opdagelsesrejsende, der har vovet sig ind i de ugæstfrie arktiske regioner, så fortjener også venetianeren Cabot (1490) og portugiseren Cortereal (1500) at blive nævnt, som opdagere af Grønland og Labrador. Men hverken Italien eller Portugal havde til hensigt at tage del i auktionen, og brød ikke deres hoveder med, hvem der vandt den.

Det var snart tydeligt, at kampen i sidste ende ville komme til at stå mellem amerikanske dollars og engelske pund.

Imidlertid måtte der tages hensyn til alle verdens lande, og alle verdens lande ville få en chance ved auktionen, i henhold til de retningslinjer, North Polar Practical Association havde opstillet. Salget skulle finde sted den 3. december i Baltimore. Den sum, der kom ind ved salget, skulle fordeles mellem de stater, der bød på auktionen, men ikke vandt. De skulle modtage pengene som en erstatning for deres tab og afstå fra alle krav på det arktiske område i al fremtid.

De delegerede, udstyrede med de fornødne akkreditiver, forlod London, Haag, Stockholm, København og St. Petersborg, og ankom til Baltimore tre uger før den fastsatte dato for auktionen.

Indtil da havde Amerika kun været repræsenteret af mr. W. S. Forster, stråmand for North Polar Practical Association, hvis navn havde stået under det dokument, der blev offentliggjort den 7. november i *New York Herald*.

Som delegerede fra de europæiske lande var følgende herrer udvalgt, som vi i det følgende kort vil præsentere for læserne:

For Holland: *Jacques Jansen*, tidligere minister for Hollandsk Ostindien; treoghalvtreds år gammel, svær

og lavstammet, men velproportioneret, med korte arme, ligeledes korte, krumme ben, et rundt, rødmosset ansigt, en hårpragt, der udviste en del helligdage og gråsprængte bakkenbarter; en fortræffelig mand, omend noget skeptisk over for et foretagende, hvis praktiske betydning han var ude af stand til at se.

For Danmark: *Erik Baldenak*, tidligere viceguvernør for de grønlandske besiddelser; middelhøj, en smule duknakket, med et stort, rundt hoved og så nærsynet, at hans næsetip altid rørte ved siderne i den bog, han læste; aldeles uvillig til at lytte til noget som helst argument mod hans lands rettigheder, som han mente gjorde det til den legitime ejer af hele polarområdet.

For Sverige-Norge: *Jan Harald*, professor i kosmografi ved universitet i Kristiania; havde deltaget i Nordenskjölds berømte Vega-ekspedition, en sand type på en "norsk nordmand", rødmosset, med blond skæg og hår; han anså det for et uimodsigeligt faktum at polarområdet kun dækkede over det palæokrystiske hav, og følgelig var fuldstændig værdiløst. Han var følgelig ikke særligt interesseret i sagen, og var kun taget til Baltimore af pligt.

For Rusland: Oberst *Boris Karkof*, halvt militær, halvt diplomat; stor og stivrygget, var udstyret med rigeligt hovedhår, yppige bakkenbarter og et kraftigt overskæg, hvilke tre tilsammen dannede én sammenhængende skov; han var tydeligvis ilde tilpas i civilt tøj og greb ustandselig efter den sabel, han tidligere havde båret ved siden – og for øvrigt var han ganske spændt på, hvad

der lå bag forslaget fra North Polar Practical Association, og om det mon ikke ville blive anledning til en del internationale trakasserier.

Endelig for England: *Major Donellan* og hans sekretær, *Dean Toodrink*. Disse sidste repræsenterede tilsammen alt det, der var De forenede Kongeriger, dets instinkt for handel og industri, dets tilbøjelighed til at anse det for en naturlov at alle landområder i nord, syd og ved ækvator, som ikke tilhørte noget andet land, måtte høre til England.

Major Donellan var – om noget sådant fandtes – den arketypiske englænder; høj, mager, knoklet, nervøs og kantet af væsen; han lignede Palmerston med et hoved placeret oven på et par brede, bagudbøjede skuldre; velformede ben, trods hans tres år frisk og ganske utrættelig i alt, hvad han foretog sig, en egenskab han havde gjort god brug af under tjeneste på grænsen mellem Indien og Burma. Han lo aldrig, og havde sandsynligvis heller aldrig gjort det. Og hvorfor skulle han også det? Har man måske nogensinde set et lokomotiv eller en dampmaskine eller en elevator le?

På dette punkt var majoren imidlertid meget forskellig fra sin sekretær, Dean Toodrink – en snakkesalig, lystig fyr med et åbent ansigt, kruset pandehår og små øjne, der var fuldstændig indrammet af rynker. Han var skotte af fødsel og var kendt af i hjembyen Edinburgh for sit glade væsen og sin smag for vittigheder. Men så munter og behagelig han som oftest var, lige så halsstarrig, afvisende og uforsonlig kunne han – ganske som major Donellan – være, når det drejede sig om uretfærdige angreb på Storbritanniens rettigheder.

Disse to delegerede ville sandsynligvis blive de mest desperate modstandere mod det amerikanske Selskab. Nordpolen tilhørte dem; den havde *altid* tilhørt dem. Det var for dem, som om Herren selv havde givet det engelske folk den mission at sørge for at jordkloden fortsatte med at rotere om sin akse, og havde forpligtet dem til at forhindre, at nogen del af den faldt i de forkerte – altså alle andres – hænder.

Det må her bemærkes, at Frankrig ikke havde anset det for nødvendigt at sende en officiel delegeret; en ingeniør fra Frankrig var imidlertid til stede ved auktionen, alene for underholdningens skyld. Ham skal vi præsentere senere i vor fortælling.

De delegerede fra de nordlige europæiske lande var altså arriveret i Baltimore, alle på hver deres postdamper for at give det indtryk, at de absolut intet havde at gøre med hinanden. I virkeligheden var de jo rivaler – hver af dem havde i sin lomme de nødvendige midler til at kæmpe mod det amerikanske Selskab. Men de kunne naturligvis ikke kæmpe med lige styrke. Nogen kunne disponere over en sum penge, der ikke engang beløb sig til en million, andre kunne gå betydeligt længere end det. Og egentlig var allerede en million vel temmelig dyrt for at købe en del af vor klode, som det næppe var muligt at komme til at sætte sin fod på. Den bedst udstyrede var i virkeligheden den engelske delegerede, som den engelske regering havde givet rådighed over en meget stor kreditkonto. Takket være denne ville major Donellan ikke have noget særligt besvær med at overvinde sine modstandere fra Sverige, Danmark, Holland og Rusland. Hvad Amerika angik – ja, der stillede sagen sig noget anderledes. Det ville være langt sværere at vinde på dollar-

slagmarken. Og det var jo meget sandsynligt, at det mystiske Selskab måtte råde over betydelige pengemidler. Derfor stod afgørelsen, kampen om, hvem der bød højest, hvilket kunne løbe op i millioner, i sidste ende mellem Amerika og England.

Lige så snart de europæiske delegerede var gået i land, blev den offentlige stemning mere og mere ophidset. De mest fantastiske historier blev trykt i aviserne, forkerte teorier om formålet med erhvervelsen af Nordpolen blev udkastet og almindeligt udbredte. Hvad ville Selskabet gøre med den? Og hvad *kunne* de overhovedet gøre med den? Ingenting; med mindre det hele var et forsøg på at underminere markedet for isbjerge? Der var faktisk et parisisk blad, *Le Figaro*, der støttede denne sære idé. Men hvis det skulle være formålet, ville det jo alligevel blive nødvendigt at bevæge sig nord for den 84. breddegrad.

Hvordan det nu ellers forholdt sig, blev de delegerede, der havde undgået hinanden under deres overfart over Atlanten, mere og mere forbundne efter at de var ankommet til Baltimore.

Grunden var denne:

Efter at være ankommet, havde hver af dem uafhængigt af hinanden, og uden at de andre vidste noget om det, forsøgt at kommunikere med North Polar Practical Association. De ønskede at vide, hvilke motiver der lå skjult på bunden af hele denne affære, og hvad Selskabet håbede at få ud af salget. Men indtil nu var der intet, der indikerede, at Selskabet skulle have åbnet et kontor i Baltimore. Intet kontor, ingen ansatte. Alt, hvad man vidste, var dette: "For yderligere information, kontakt William S. Forster, High Street, Baltimore." Og det så ikke ud

til, at denne ærlige forhandler af tørfisk kendte mere til foretagendet end selv den fattigste drager i byen.

De delegerede kunne altså ikke erfare noget ved hans hjælp. De var af denne grund tvunget til at støtte sig til offentlighedens mere eller mindre absurde gætterier. Ville Selskabets hemmelighed forblive uigennemtrængelig indtil de selv afslørede den? Dét var netop sagen. De syntes tydeligvis ikke at være indstillet på at give nogen oplysning om dette emne før købet var gennemført.

Derfor begyndte de delegerede at mødes indbyrdes; de besøgte hinanden, og trådte endelig i forbindelse med hinanden, måske med det formål at gøre fælles front mod den fælles fjende, det vil sige Selskabet.

Således begav det sig, at de en aften alle var forsamlede i Hotel Wolesley i den suite, der beboedes af major Donellan og hans sekretær, Dean Toodrink, for at lægge råd op. Denne stræben mod en fælles forståelse skyldtes først og fremmest den erfarne diplomat oberst Boris Karkof.

Samtalen gik i starten i retning af de kommercielle og industrielle fordele, som Selskabet foregav at ville opnå ved købet af det arktiske område. Professor Jan Harald spurgte, om nogle af hans kolleger havde været i stand til at skaffe sig oplysning på dette punkt. Efterhånden indrømmede de alle, at de havde forsøgt at skaffe sig oplysninger herom fra mr. William S. Forster, den, som alle henvendelser jo skulle rettes til.

"Det lykkedes ikke for mig," sagde Erik Baldenak.

"Og jeg har heller ikke haft heldet med mig," lagde Jacques Jansen til.

"Hvad mig angår," svarede Dean Toodrink; "da jeg indfandt mig i forretningen i High Street i major Donnellans navn, fandt jeg en kraftig herre mand i sort tøj, med en vældig høj hat og et hvidt forklæde, der nåede helt til gulvet. Da jeg bad ham om oplysninger i sagen, fortalte han mig, at *South Star* netop var kommet i havn fra et togt til Newfoundland, og at han derfor var i stand til at levere mig friske forsyninger af tørfisk på vegne af d'herrer Ardrinell og kompagni."

"Tja," sagde den tidligere guvernør i Hollandsk Ostindien, som vanlig den vantro Thomas, "det ville nok være bedre at købe en ladning torsk end at smide sine penge i det iskolde hav oppe nordpå."

"Det er overhovedet ikke spørgsmålet," sagde major Donellan i en skarp, afsnuppet tone. "Dette handler ikke om en ladning tørre torsk, men om hele polarområdet!"

"Som amerikanerne gerne vil vende op og ned på," sagde Dean Toodrink, og lo ad sin egen bemærkning.

"Dét burde dog give dem hovedpine," bemærkede oberst Karkof.

"Det er jo ikke det, det drejer sig om," vedblev major Donellan. "Der er kun én ting, der er sikkert, nemlig at Amerika, repræsenteret af North Polar Practical Association – bemærk ordet 'praktisk' – ønsker at købe et område på fire hundrede og syv tusinde kvadratmiles ved Nordpolen, et område som nu for tiden – bemærk ordene 'for tiden' – indkredses af den 84. breddegrad."

"Det ved vi jo allerede, major Donellan," sagde Jan Harald. "Men hvad vi ikke ved er, hvordan det omtalte Selskab vil

udnytte dette landområde – eller vandområde, hvis det er hav, der ligger under isen – til et kommercielt formål."

"Det er ikke det, det drejer sig om," sagde major Donellan for tredje gang. "En stormagt ønsker for penge at købe en stor del af kloden, som efter dens geografiske beliggenhed synes fortrinsvis at tilhøre England."

"Nej, Rusland," sagde oberst Karkof.

"Eller endnu mere Holland," sagde Jacques Jansen.

"Jeg mener nu Sverige-Norge," mente Jan Harald.

"Og jeg Danmark," råbte Eric Baldenak.

De fem delegerede fo'r op, og det så ud til, at man ville til at overfuse hinanden, da Dean Toodrink for første gang forsøgte at blande sig.

"Mine herrer," sagde han i en forsonlig tone, "det er jo ikke det, det drejer sig om, for nu at bruge min chefs udtryk, hvilket han nylig har brugt så flittigt. Så længe der er enighed om, at polarregionen skal sælges ved en auktion, vil den naturligvis komme til at tilhøre det land, hvis repræsentant afgiver det højeste bud. Sverige-Norge, Rusland, Danmark, Holland og England har hver for sig givet deres delegater udstrakte økonomiske midler; ville det ikke være det bedste for disse lande at danne et konsortium og dermed kunne stille en sum, som Amerika ikke ville kunne overbyde?"

De delegerede så på hinanden. Det var muligt, at Dean Toodrink havde ramt hovedet på sømmet. Et konsortium – nu om stunder bruges det jo overalt og til hvad som helst. Alting er konsortier nu om dage; hvad man drikker, hvad man spiser, hvad man læser, hvad man sover på – alt kommer fra

konsortier. Intet er mere moderne end en sammenslutning, i politik såvel som forretningsanliggender.

Men der var en indvending, eller rettere, der manglede en forklaring på noget, og Jacques Jansen gav udtryk for alle sine kollegers indstilling med bemærkningen:

"Og hvad så bagefter?"

Ja, efter at konsortiet havde købet Nordpolen, hvad så?

"Åh, det forekommer mig nu, at England," sagde majoren barsk.

"Og Rusland!" faldt obersten, hvis pande rynkede sig truende, ind.

"Holland ikke at forglemme," ytrede guvernøren.

"Så sandt Gud har givet Danmark til danskerne …" bemærkede Eric Baldenak.

"Undskyld mig," afbrød Dean Toodrink, "men der er altså kun et land, som er givet os af Gud, og det er Skotland."

"Og hvorfor nu det?" sagde den svenske delegerede.

"Sagde digteren ikke *Deus nobis haec otia fecit*," fortsatte den muntre unge mand, idet han oversatte slutningen på det sjette vers af Virgils første ekloge på sin egen facon [Note 1)].

Alle begyndte at le – naturligvis undtagen major Donellan – hvilket for anden gang stoppede diskussionen fra at udvikle sig i en ubehagelig retning.

Så tilføjede Dean Toodrink: "Lad os nu ikke skændes, mine herrer. Hvad vil det gavne os? Lad os hellere danne et konsortium …"

"Men bagefter?" afbrød Jan Harald ham.

"Bagefter?" svarede Dean Toodrink, "intet kan være mere simpelt, mine herrer. Efter at De har købt polarområdet vil det

forblive udelt og ejet af os alle i fællesskab, eller det bliver delt efter den andel, hver af staterne har ydet til købet. Men vort formål er opnået, nemlig at redde det ud af Amerikas kløer."

Forslaget havde altså noget for sig – i hvert fald i øjeblikket. Snart ville de delegerede ikke undlade at kæmpe indbyrdes og rive håret af hinandens hoveder, hvor der var noget at rive, nemlig når man til sidst skulle vælge den endelige køber af denne lige så omstridte som ubrugelige region. "Under alle omstændigheder," bemærkede Dean Toodrink atter, "vil USA være fuldstændig ude af billedet."

"Det forekommer mig at være meget fornuftigt," sagde Eric Baldenak.

"Meget bekvemt," mente oberst Karkof.

"Nemlig," istemte Jan Harald.

"Opfindsomt," sagde Jacques Jansen.

"Meget engelsk," erklærede major Donellan.

De havde alle udtalt deres mening i håb om senere at kunne skaffe deres udmærkede kolleger af vejen.

"Altså, mine herrer, er vi enige om, at hvis vi danner et konsortium, tilsidesætter vi den enkelte nations rettigheder indtil et senere tidspunkt."

Det var man enige om.

Man manglede nu kun at finde ud af, hvor store summer den enkelte delegerede havde fået stillet til rådighed af de respektive regeringer. Man antog, at det hele lagt sammen ville give en så enorm sum, at der ikke kunne være tvivl om, at Selskabet ikke ville kunne overgå den.

Spørgsmålet blev følgende rejst af Dean Toodrink.

Og det var jo noget helt andet. Der blev fuldstændig stille. Ingen ville fremvise deres tegnebog. Tømme lommerne i et konsortiums fælleskasse? Bekendtgøre på forhånd, hvor højt hvert land ville gå ved auktionen? Det følte ingen særlig trang til.

Og hvad nu, hvis der opstod uenighed i dette nydannede konsortium, og omstændighederne ville gøre det nødvendigt for hvert land at byde for sig? Hvis diplomaten Karkof blev fornærmet over Jacques Jansens fidusmageri, som igen ville ærgre sig over Jan Haralds lumske rænkespil; han ville til gengæld nægte at støtte major Donellans krav, som for sin del ikke ville vige tilbage for at skabe splittelse blandt sine kolleger. Og at fortælle, hvor meget de hver især havde til rådighed – ville være som at lægge kortene på bordet, når det netop var mest nødvendigt at spille videre.

Der var egentlig kun to måder at besvare dette nødvendige, men temmelig indiskrete spørgsmål fra Dean Toodrink på. Enten kunne man overdrive, hvilket ville være meget pinligt, når man nåede til regnskabets time, eller man kunne underdrive så meget, at det var tåbeligt og ikke tjente til planens fremme.

Den tidligere guvernør fra Hollandsk Ostindien fik denne idé først, skønt han ikke mente det alvorligt. Men hans kolleger gjorde.

"Mine herrer," sagde Holland gennem sin pibespids, "jeg er ked af det, men til at købe Nordpolen har jeg kun rådighed over halvtreds rixthaler."

"Og jeg har femogtredive rubler," sagde Rusland.

"Og jeg har kun tyve kroner," erklærede Sverige-Norge.

"Kun femten kroner," sagde Danmark med lav stemme.

"Udmærket," sagde major Donellan i et tonefald, der passede udmærket til den nedladende indstilling, der er så almindelig og naturlig for den engelske karakter, "så må de herrer nok hellere selv foretage købet, for England kan kun stille med højst en shilling og sixpence."

Og med denne ironiske bemærkning endte konferencen mellem de delegerede fra det gamle Europa.

Note 1: Uoversætteligt ordspil, der går på det franske navn for Skotland – l'Ecosse – og Dean Toodrinks dårlige latinske udtale

3. I hvilket det arktiske område bliver solgt ved auktion til højestbydende

Hvorfor skulle denne auktion den 3. december finde sted i en almindelig auktionshal, hvor man ellers kun solgte sådanne ting som møbler, redskaber, værktøj, instrumenter osv., eller kunst, malerier, medaljer og antikviteter? Hvorfor skulle salget – når der nu var tale om et stykke fast ejendom – ikke finde sted under medvirken af en notar eller en retsinstans, der var nedsat med det samme formål? Og hvorfor var en auktionarius nødvendig, når det var et stykke af vor jordklode, der skulle bortsælges? Hvordan kunne dette stykke af verden sammenlignes med noget som helst flytbart inventar, når det jo var det sted på jorden, der lå mest fast af alle?

Dette syntes at være ganske ulogisk, men var det ikke, når man betænkte, at hele det arktiske område skulle sælges på en sådan måde, at købskontrakten ville være gyldig for alle. Men indikerede det ikke, at verdens mest uflyttelige objekt efter Selskabets opfattelse måtte indeholde noget flytbart? Dette spørgsmål undrede selv de mest fremragende skarpsindige hoveder i USA og andetsteds.

På den anden side havde der jo tidligere fundet et sådan salg sted. En del af vor klode var engang tidligere blevet solgt ved

auktion til højestbydende med bistand fra en offentlig taksator. Og dette salg havde også fundet sted i Amerika.

For nogle år tilbage var en ø i Stillehavet, Spencer Island, i San Francisco blevet solgt til rigmanden William W. Kolderup, der bød 150.000 $ over J. R. Taskinar fra Stockton. Denne ø havde kostet 4.000.000 $. Ganske vist var det en beboelig ø, der kun lå nogle få miles fra kysten og havde produktive skove, vandløb, marker og sletter, der kunne opdyrkes, og ikke et øde og ufremkommeligt område. dækket med is og beskyttet af uigennemtrængelige pakisbjerge, hvor der rimeligvis aldrig nogensinde ville være nogen, der bosatte sig. Man mente følgelig, at det uudforskede polarområde aldrig ville kunne indbringe nogen høj en pris ved en auktion.

Alligevel havde der på dagen for salget samlet sig en hel del, om ikke seriøse købere, så dog nysgerrige for at se afslutningen på denne affære. Auktionen kunne jo umuligt blive andet end interessant.

Lige siden de var ankommet til Baltimore, havde de europæiske delegater følt, at man nidstirrede dem, og de var altid omgivet af en mængde mennesker. Selvfølgelig blev de ofte eftersøgt af og udspurgt af aviserne. I lyset af dette – og netop fordi det hele gik for sig i Amerika – var det kun naturligt, at den offentlige mening var blevet hidset vældigt op. En af de måder, hvorpå denne ophidselse viste sig, var den – for amerikanerne meget karakteristiske – at indgå vanvittige væddemål om resultatet, et eksempel som snart blev fulgt af Europa. Skønt det amerikanske folk var spredt og delt i folk fra New England, fra de centrale stater, fra vestkyststaterne og fra østkyststaterne, havde de alligevel i denne sag kun et fælles

ønske, nemlig en sejr for deres land; de håbede, at Nordpolen vil komme under flaget med de otte og tredive stjerner, skønt de ikke kunne sige sig fri for en vis uro ved denne besiddelse. Men der var stadig en hel del usikre punkter. Det var hverken Rusland, Sverige, Norge, Danmark eller Holland, man frygtede mest. Det var England – England med sine territoriale ambitioner, dets kun alt for velkendte tendens til at opsluge alting, og de verdenskendte pengesedler fra Bank of England. Der blev væddet store summer om slutresultatet. Man satte penge på "Amerika" og på "Storbritannien", ligesom man gjorde på væddeløbsheste, og der blev i det store og hele satset lige meget på hver. Der var tilbud om at satse 12 eller 13 ½ til 1 på "Danmark", "Sverige", "Holland" og "Rusland", men ingen indlod sig på disse væddemål.

Auktionen skulle starte kl. 12. Fra tidlig morgen var al trafik standset i Bolton Street på grund af den store folkemængde. Aviserne blev telegrafisk underrettet om, at mange amerikanere havde sat penge på englænderne, og Dean Toodrink satte omgående en plakat op i auktionshallen, der oplyste om det samme. Jo nærmere man kom det fastsatte tidspunkt, jo højere blev ophidselsen. Man sagde, at Storbritanniens regering havde stillet betragtelige pengesummer til rådighed for major Donellan. "I Admiralitetet," bemærkede *New York Herald*, "støttede admiralerne købet, idet de regnede med at skulle spille fremtrædende roller i de ekspeditioner, der ville blive sendt ud efterfølgende."

Hvor megen sandhed der var i den slags historier var der naturligvis ingen, der vidste. Men selv de mest forsigtige i

Baltimore mente, at det næppe ville være muligt for North Polar Practical Association at stille lige så store summer på benene, som England ville kunne byde, og der blev derfor lagt stærkt pres på De forenede Staters regering i Washington for at den skulle beskytte Selskabets interesser. Midt i al denne virak stod kun en enkelt repræsentant for dette nye Selskab, nemlig dets agent, William S. Forster, der slet ikke syntes at bekymre sig over alle rygterne, og lod til at være fuldstændig sikker på sin succes.

Som tiden nærmede sig for auktionen, blev folkemængden i Bolton Street stadig større. Tre timer før auktionen var det fuldstændig umuligt at skaffe sig adgang til auktionshuset; hele det område, der var afsat til tilskuere, var så overfyldt, at der var fare for, at bygningens vægge ville blive presset ud. Der var kun en lille tom plads tilbage, omgivet af et rækværk, som var reserveret de europæiske delegerede. Disse måtte jo dog have mulighed for at følge auktionens fremadskriden, og afgive deres bud.

Der sad altså Erik Baldenak, Boris Karkof, Jacques Jansen, Jan Harald, major Donellan og hans sekretær, Dean Toodrink. De dannede en sluttet gruppe, og stod tæt sammen, albue ved albue, som soldater på en slagmark. Og skulle de da ikke også i virkeligheden til at gå i kamp for besiddelsen af Nordpolen?

På den amerikanske side var der tilsyneladende ingen anden repræsentation end tørfiskgrossisten til stede, og hans ansigt fremviste et udtryk af den største ligegyldighed. Han lod kun lidet interesseret, og syntes mere at tænke på den last, der ville ankomme med den næste båd fra New Foundland.

Hvor var de pengemænd, som denne jævne mand repræsenterede, og som måske ville lade millioner af dollars rulle? Dette var et mysterium, som opildnede almenhedens nysgerrighed til det yderste.

I grunden kunne ingen jo vide, at J. T. Maston og mrs. Evangelina Scorbitt havde en finger med i spillet. Hvordan skulle man også kunne det? De var der dog begge, skjult i mængden og uden at have nogen særlig plads afsat til sig, omringet af nogle af medlemmerne af Baltimores Kanonklub – kolleger til mr. Maston. De lod til at være de mindst interesserede af alle tilskuerne i salen. Mr. William S. Forster så ud, som om han ikke kendte dem.

Auktionarius indledte med at bemærke, at det modsat sædvane ikke var muligt at fremvise det emne, man stod for at sælge. Man kunne ikke lade Nordpolen gå rundt fra hånd til hånd, kunne heller ikke undersøge den eller studere den med et forstørrelsesglas eller berøre den med fingrene for at se, om forgyldningen var ægte eller ej, som om det var en hvilken som helst antikvitet – hvilket den jo virkelig var. Nordpolen var så gammel som urfjeldet, som Verden selv, siden den skrev sig tilbage til den tid, da Verden blev skabt.

Men skønt Nordpolen altså ikke stod på auktionarius' bord, var der opsat et stort kort, som alle implicerede kunne se, hvorpå der med streger var markeret, hvilke dele der skulle sælges ved auktionen. Sytten grader syd for Polarcirklen var indtegnet en rød streg, tydelig at se på den 84. breddegrad, der viste den del af jordkloden, der var sat til salg. Tilsyneladende var der intet andet end vand i disse egne, dækket med is af en betydelig tykkelse. Men det var den risiko, køberen løb. Under

alle omstændigheder ville han ikke kunne blive skuffet af den købte vares beskaffenhed på grund af, at nogen havde givet et forvansket billede af den.

Klokken 12 præcis kom den edsvorne auktionarius, Andrew R. Gilmour, ind i lokalet gennem en lille skjult dør i væggen, og indtog sin plads ved pulten. Hans udråber, Flint med tordenstemmen, var allerede ankommet, og gik frem og tilbage på gulvet, lige så ophidset som en bjørn i et bur. Begge var fornøjede med foretagendet, eftersom de mente, at salget ville løbe op i enorme summer, og dermed bringe en stor og klækkelig procentdel i deres lommer. Og naturligvis skulle salget afregnes som man plejede efter almindelig, amerikansk skik – i rede penge. Den sum penge, auktionen endte med, skulle erlægges fuldt og helt i kontanter, hvor stor den end måtte være.

Nu ringede en stor klokke højt som tegn til, at budafgivningen skulle til at begynde.

Hvilket højtideligt øjeblik! Alle hjerter bankede stærkere, både i auktionshallen og i resten af byen. En mindre uro opstod blandt folkemængden udenfor, og forplantede sig ind i auktionshallen.

Andrew R. Gilmour måtte vente indtil roen var genoprettet, før han kunne tage ordet.

Han rejste sig og kastede et blik på sine medhjælpere. Så lod han sin lorgnet falde ned på brystet og sagde med så lav stemmeføring som muligt:

"Mine herrer, i henhold til forbundsregeringens plan, og takket være de europæiske magters accept, vil vi nu sætte en større fast ejendom under auktion, beliggende omkring

Nordpolen. Denne ejendom afgrænses af den 84. breddegrad, og omfatter alle kontinenter, have, bugter, øer, isbjerge, og alt øvrigt tilliggende, fast som flydende, hvad det end måtte være."

Så vendte han sig mod væggen, idet han sagde: "Kast venligst et blik på dette kort, som er tegnet i henhold til de nyeste opdagelser. Som De kan se, udgør dette lot en sammenhængende flade på henved 407.000 kvadratmiles. For at gøre auktionen lettere, er det besluttet, at der skal bydes pr. kvadratmile. Hver budt cent vil således svare til 407.000 cents og hver dollar til 407.000 dollars i forhold til det samlede køb. – Må jeg bede om stilhed, mine herrer."

Dette var ikke nogen overflødig henstilling, for publikums utålmodighed havde nået sådanne højder, at selv ikke højlydt afgivne bud næppe ville kunne høres over larmen.

Efter at der var blevet nogenlunde stille – ikke mindst takket være udråberen Flints, der brølede som et tågehorn – fortsatte mr. Gilmour som følger:

"Før vi begynder, er jeg forpligtet til at fremhæve en enkelt klausul ved auktionen. Ligegyldigt hvilke forandringer der senere måtte indtræffe, de være sig af geografisk eller meteorologisk karakter, vil det omhandlede område efter at være blevet solgt til den højestbydende, fra denne dag tilhøre køberen fuldt og helt og uden for enhver diskussion, og de øvrige lande har ingen ret til at sætte sig i besiddelse af nogen som helst del af det, medmindre denne del befinder sig uden for den grænse, der udgøres af den 84. nordlige breddegrad."

Igen denne ejendommelige klausul, som allerede var indeholdt i det allerførste dokument om sagen! Nogle lo ad den,

andre tog den meget alvorligt, men klausulen vakte som tidligere stor opmærksomhed, uanset hvilken lejr man tilhørte.

"Auktionen er nu åben!" erklærede auktionarius med bævende stemme. og idet han fingererede med sin lille elfenbenshammer,som han havde for vane, tilføjede han dæmpet: "Vi har et bud på 10 cents pr. kvadratmile."

Ti cents eller en tiendedel af en dollar – dette andrager den sum af 40.700 dollars for hele det samlede område omkring Nordpolen.

Om auktionarius nu faktisk havde et sådant tilbud på hånden eller ej er uden betydning, for Erik Baldenak bød straks over i den danske regerings navn.

"Tyve cents," råbte han.

"Tredive cents!" fortsatte Jacques Jansen for Hollands regning.

"Fem og tredive!" lød det fra sagde Jan Harald for Sverige-Norge.

"Fyrre!" bød oberst Boris Karkof for Moder Rusland.

Dette bud repræsenterede allerede en sum af 162.800 dollars.

"Må jeg bede om ro, mine herrer!"

Englands repræsentant havde endnu ikke åbnet munden, ja ikke engang bevæget de fast sammenpressede læber.

På sin side opretholdt tørfiskgrossereren William S. Forster en uigennemtrængelig tavshed. Selv i dette afgørende øjeblik syntes han optaget af at læse *Mercurial of Newfoundland*, en avis, der indeholdt underretninger om ladninger, der var undervejs, og markedsrapporter.

"Fyrre cents pr. kvadratmile," gentog Flint med en stemmeføring som en dampfløjte, "40 cents."

Major Donellans fire kolleger så på hinanden. Havde de allerede nu ved auktionens begyndelse udtømt de midler, de havde til rådighed? Var de allerede tvunget til tavshed?

"Kom nu, mine herrer," fortsatte Andrew R. Gilmour, "40 cents. Nogen højere? Fyrre cents; Nordpolen er da vel mere værd end som så, den er med garanti lavet af is."

Den danske delegat afbrød ham med et bud på 50 cents og den hollandske delegat overbød prompte med yderligere 10 cents.

"60 cents pr. kvadratmile!" råbte Flint, "60 cents? Nogen højere?"

Disse 60 cents repræsenterede den nydelige sum af 244.000 dollars. Hollands bud fik salen til at udbryde i en tilfreds mumlen. Mærkværdigvis og ganske menneskeligt lod det til, at de, der intet havde i lommerne og ikke besad persons anseelse var de mest interesserede af alle i denne dollarkonkurrence.

Idet Jacques Jansen afgav sit bud, så major Donellan på sin sekretær, Dean Toodrink. En næsten umærkelig rysten på hovedet af den sidste fik ham til at forblive tavs.

Mr. William S. Forster gjorde nogle notitser med blyant i kanten af den avis, han tilsyneladende stadig var meget optaget af.

Mr. J. T. Maston gengældte mrs. Evangelina Scorbitts smil med et næsten umærkeligt nik.

"Nå, mine herrer, lad os nu se lidt liv … Vi falder jo i søvn på denne måde. Det her er da for tamt," sagde Andrew R. Gilmour. "Nå? Inge bud? … Skal jeg virkelig give hammerslag på en så lav pris for Nordpolen?"

Mens han talte, bevægede hammeren sig op og ned, som et kors i præstens hånd, når han velsigner menigheden.

"Halvfjerds cents!" råbte Jan Harald med en stemme, der skælvede en smule.

"Firs," svarede oberst Boris Karkof omgående.

"Hurtigt nu, 80 cents," råbte Flint, med øjne, der brændte stedse mere af bare ophidselse, jo flere bud der kom.

En skjult gestus fra Dean Toodrink fik major Donellan til at springe op som en trold af en æske: "Et hundrede cents," sagde repræsentanten for Storbritannien kort.

Disse tre ord forpligtede England for 407.000 dollars.

De, der havde sat deres penge på De forenede Kongeriger råbte hurra, hvilket blev gentaget af mængden udenfor som et ekko.

Amerikas tilhængere så forbløffede på hinanden. 407.000 dollars? Det var allerede en pæn stor sum for et landområde af tvivlsom værdi som Nordpolen. 407.000 for – is, isbjerge og ismarker?

Og manden fra North Polar Practical Association ytrede ikke et ord, ja, han løftede ikke engang hovedet. Ville han beslutte sig for at afgive i det mindste ét altovervældende bud? Hvis han havde ønsket at vente, til de delegerede fra Danmark, Sverige, Holland og Rusland havde udtømt deres til rådighed stående midler, lod det til at det rette øjeblik var inde. Deres ansigter forrådte med al tydelighed, at de stillet overfor major Donellans "hundrede cents" havde besluttet sig til at forlade slagmarken.

"Et hundrede cents pr. kvadratmile," sagde auktionarius for anden gang. "Et hundrede, et hundrede, et hundrede," udråbte

Flint med tordenrøst, idet han brugte hænderne som forstærker.

"Ingen højere?" spurgte auktionarius Gilmour. "Har alle hørt det? Har alle forstået? Ingen fortryder? – Så går det nu!" Han bøjede armen, sendte opmuntrende blik ud over de forsamlede, hvis mumlen forstummede til en forventningsfuld tavshed

"Første, anden …"

"Et hundrede og tyve," sagde William S. Forster dæmpet, uden så meget som at løfte øjnene fra den side i avisen, han netop havde vendt.

"Hip, hip, hip," råbte den del af mængden, der havde satset på Amerika.

Major Donellan havde rettet sig op. Hans lange hals drejede sig rundt i alle retninger, og han trak på skuldrene, mens hans læber forlængede sig til noget, der lignede en slags snabel. Han forsøgte at knuse denne amerikanske repræsentant med et uforsonligt blik, men uden held; denne djævelske William S. Forster lod sig ikke bevæge.

"Et hundrede og fyrre," råbte major Donellan.

"Et hundrede og tres," sagde Forster roligt.

"Et hundrede og firs," gav majoren igen.

"Et hundrede og halvfems," mumlede Forster.

"Et hundrede og fem og halvfems," brølede den delegerede fra Storbritannien.

Derpå lagde han armene over kors og syntes at udfordre samtlige Amerikas otte og tredive Forenede Stater.

I dette øjeblik kunne man have hørt en myre løbe over gulvet, et møl flyve, en orm kravle, ja en mikrobe bevæge sig. Alle hjerter bankede. Alle øjne hang ved major Donellan. Hans

hoved, der ellers var i ustandselig bevægelse, var i dette øjeblik ro. Dean Toodrink havde sat sig ned og trak hår ud af hovedet, et ad gangen.

Andrew R. Gilmour lod nogle få øjeblikke hengå, der syntes lange som århundreder.

Tørfisk-grossereren fortsatte med at læse sin avis og skrive tal med sin blyant, der tydeligvis intet havde at gøre med den aktuelle sag. Havde han også udtømt sine midler? Havde han til hensigt at afgive et sidste bud? Denne sum af et hundrede og fem og halvfems cents pr. kvadratmile eller 793.000 dollars for den hele herlighed, der var til salg havde måske fået ham til at mene, at det hele havde nået det højeste punkt af vanvid?

"Et hundrede og fem og halvfems cents," gentog auktionarius. "Hvis ingen andre byder, så ..."

Hans hammer var allerede på vej ned mod bordet foran ham.

"Et hundrede og ni og halvfems," råbte medhjælperen. "Ingen højere?"

Alle så på repræsentanten for North Polar Practical Association.

Denne mærkværdige herre var i færd med at pudse sin næse i et stort, broget lommetørklæde, som næsten dækkede hele hans ansigt.

Mr. J. T. Maston så spændt på ham, og det samme gjorde mrs. Evangelina Scorbitt. Det var nemt at se på deres ængstelige ansigter, hvor meget de prøvede at undertrykke deres voldsomme følelser. Hvorfor tøvede William S. Forster med at overbyde major Donellan?

William S. Forster pudsede næsen for anden gang, og så en tredje, så det lød som et virkeligt tågehorn. Mellem disse to

eksplosioner bemærkede han i et dæmpet og blidt tonefald:

"To hundrede cents!"

En lang gysen gik gennem salen. Så begyndte de amerikanske støtter at lave en sådan støj, at vinduerne klirrede.

Major Donellan var – overvældet, ødelagt, trådt under fode – faldet sammen i en stol ved siden af Dean Toodrink, der ikke var i en bedre tilstand selv. De 407.000 kvadratmiles til denne pris udgjorde den enorme sum af 814.000 dollars, og det var åbenbart, at de midler, englænderne havde til rådighed, ikke tillod dem at byde over.

"To hundrede cents," gentog Andrew R. Gilmour.

"To hundrede cents," hylede mere end råbte Flint.

"Første! To hundrede cents for anden!" sagde auktionarius. "Ingen højere?"

Major Donellan rettede sig med stor anstrengelse op i stolen og så tankefuldt på de andre delegater. De så blot på ham i håbet om, at hans bud ville sikre det arktiske område for de europæiske magter og unddrage det den amerikanske byder. Men det havde været hans sidste indsats. Majoren åbnede munden, lukkede den igen, og i hans person opgav selve England ævred.

"Hip, hip hurra for USA," brølede de, der havde satset på det sejrrige Amerika.

På et øjeblik var nyheden om købet ude over hele Baltimore, pr. telegraf over hele USA og via det undersøiske kabel snart også hele den gamle verden.

Og således var det, at North Polar Practical Association gennem stråmanden William S. Forster, blev ejer af hele det arktiske område over den 84. breddegrad.

Den næste dag, da William R. Forster kom for at betale for sit køb, opgav han Impey Barbicane som sin opdragsgiver, og man indførte derfor det hus, i hvis navn han handlede, i registeret som *Barbicane & Co*.

4. Hvori gamle bekendte træder frem for vore læsere

Barbicane & Co. Præsidenten for en kanonklub. Og hvad kunne artillerister dog have at gøre i et sådant foretagende? Det skal vi senere få at se.

Det forekommer os næppe nødvendigt her at give en nærmere, formel præsentation af Impey Barbicane, præsident for Kanonklubbens i Baltimore, kaptajn Nicholl, J. T. Maston, og Tom Hunter med træbenene, den altid livlige Bilsby, oberst Blomsberry, og alle deres kolleger. Skønt disse bemærkelsesværdige personer nu var tyve år ældre end dengang verdens opmærksomhed sidst var vendt mod dem, var de dog stadig de samme, stadig lige ufuldkomne mennesker, men også stadig lige opbrusende, lige modige, lige villige til at vove sig ud i et eller andet ekstraordinært eventyr. Tiden havde ikke gjort noget særligt indtryk på disse pensionerede artillerister; den havde respekteret dem på samme måde som den respekterer kanoner, der ikke længere er i brug, men som pynter i museer og våbendepoter.

Havde Kanonklubben haft 1833 medlemmer, dengang den blev stiftet – af navn, i hvert fald, mere end hele personer, for de fleste af dem havde mistet en arm eller et ben – og 30.575 korresponderende medlemmer, som var stolte af deres tilknytning til klubben, så var disse tal ikke blevet mindre med årene. Tværtimod, og netop på grund af det utrolige forsøg, de

havde gjort på at skabe direkte samkvem mellem Jorden og Månen, havde klubbens berømmelse nået utrolige højder.

Ingen vil nogensinde kunne glemme dette store foretagende, og det skal derfor kort beskrives her.

Nogle få år efter Borgerkrigen foreslog nogle medlemmer af Kanonklubben, der kedede sig i deres påtvungne lediggang, at sende et projektil til Månen ved hjælp af en uhyre kanon, en såkaldt columbiade. Man fremstillede altså en kanon, der var ni hundrede fod lang og ni fod i diameter ved åbningen, i Moon City, og ladede den med 400.000 pund skydebomuld. Fra denne kanon blev et lille cylinderformet, konisk aluminiumsprojektil slynget ud mod stjernerne af trykket fra seks milliarder liter gas, der udvikledes ved afbrændingen af skydebomulden. Efter at have beskrevet et vældig, krum bane, faldt det tilbage til jorden for at blive opfanget af Stillehavet ved 27 grader 7 minutters bredde og 41 grader 37 minutters vestlig længde. Og det var i dette område, at fregatten *Susquehanna* fra den amerikanske flåde havde fisket det op til overfladen, til dets beboere store lettelse. Beboere? Ja, beboere; for to medlemmer af Kanonklubben – dens præsident, Impey Barbicane, og kaptajn Nicholl – havde sammen med en franskmand, der var vel bekendt for sin dristighed i denne slags foretagender, været inde i denne flyvende jernbanevogn. Alle tre slap fra den farlige rejse med liv og helbred i behold. Men skønt de to amerikanere var rede til atter at tage risikoen ved et lignende forsøg, var franskmanden Michel Ardan det ikke. Han bragte en formue med sig tilbage til Europa, til en del menneskers store overraskelse, og nu dyrker han sin egen kål i sin egen have,

spiser den og fordøjer den tilmed, hvis man skal tro de bedst informerede reportere.

Kanonen var blevet fri for yderligere tjeneste, og Impey Barbicane og kaptajn Nicholl havde i de forløbne år hvilet på deres laurbær i relativ stilhed. Men de var altid rede til at forsøge sig med en eller anden bedrift af lignende art, og brød ofte deres hoveder med at prøve at finde noget at gøre. Af de fem og en halv million, der blevet indsamlet i den gamle og den nye verden til dem dengang, havde de endnu næsten 200.000$ tilbage. For resten behøvede de kun at vise sig frem sammen med deres projektil hvorsomhelst i Amerika for at tjene en større sum penge. De havde erhvervet sig al den hæder og ære, som selv den mest ambitiøse kunne drømme om.

Impey Barbicane og kaptajn Nicholl ville have været udmærket i stand til at tage det roligt og føre et driverliv, hvis ikke netop dette driverliv pinte dem. Og det var uden tvivl derfor, de havde sat sig i bevægelse for at købe den omhandlede del af den arktiske region.

Men man må ikke glemme, at købssummen androg over 800.000 $, og at det var fru Evangelina Scorbitt, der havde erlagt den nødvendige sum. Takket være denne generøse kvinde var Europa blevet overvundet af Amerika.

Dette hang således sammen:

Siden de var kommet tilbage fra Månen havde præsident Barbicane og kaptajn Nicholl nydt en stor berømmelse. Men der var også en anden mand, der fortjente anerkendelse i denne sag. Læseren kan formentlig uden besvær gætte, at J. T. Maston er den mand, vi taler om, den permanente sekretær for Kanonklubben. Skylder vi ikke denne glimrende beregner alle

de matematiske formler, der satte dem i stand til at gennemføre rejsen til Månen? Og når han ikke gjorde sine to partnere selskab på deres forfærdelige rejse, var det ikke fordi frygten holdt ham tilbage. Bestemt ikke, det skyldtes blot de sår han havde fået under krigen. Og det ville da virkelig også have gjort et dårligt indtryk på Månens beboere, hvis de havde set ham med sine manglende legemsdele som en repræsentant for vort folk – Månen er jo dog kun vor ydmyge drabant.

Til hans overordentlige fortrydelse var mr. Maston altså nødt til at blive hjemme. Imidlertid havde han ikke ligget på den lade side. Efter at have konstrueret et vældigt teleskop, der blev opført på Long's Peak, et af de højeste bjerge i Rocky Mountains, tog han selv derop, og fra det tidspunkt, da han havde fået meddelelsen om, at kanonkuglen var affyret, veg han ikke en eneste gang fra sin kikkert. Fra sin observationspost ved det kæmpemæssige instruments okular forsøgte han at følge sine venner på deres vej gennem det umådelige verdensrum.

Man kunne let få den tanke, at de forvovne rejsende måtte betragtes som tabte for denne verden; man kunne frygte, at det omkring Månen svævende projektil ville forblive indfanget af Månens tiltrækning og for al evighed blive til dens biklode. Men nej, en afvigelse, som man vel kunne kalde skæbnebestemt, havde ændret projektilets retning, og efter have gjort en tur rundt om Månen i stedet for at ramme den, blev det sendt ud i et frygteligt fald og vendte tilbage til Jorden med en stadig stigende fart, hvis sluthastighed nåede 57.600 lieues i minuttet i det øjeblik, hvor det blev opslugt af oceanet.

Det var et rent lykketræf, at den store flydende masse – Stillehavet – havde dæmpet faldet, og at den amerikanske

fregat *Susquehanna* var i nærheden og observerede projektilets fald. Lige så snart nyheden havde nået mr. Maston, Kanonklubbens sekretær, ilede denne med ufortøvet fra sin observationspost på Long's Peak for at indlede en redningsaktion for sine venner. Dykkere blev sendt ud til stedet, hvor projektilet var faldet ned, og mr. Maston selv veg ikke tilbage for at iføre sig en dykkerdragt i forsøget på at finde og redde sine venner.

Det viste sig dog unødvendigt at gøre sig så meget besvær. Projektilet, der jo var hult og fremstillet af aluminium, blev fundet flydende på bølgerne i det Stille Ocean efter at have afsluttet sit vældige fald med et styrtdyk i havet, der heldigvis var meget dybt netop på det sted, hvor faldet skete. Og præsident Barbicane blev fundet sammen med kaptajn Nicholl og Michel Ardan i deres flydende fængsel, travlt optaget af – et parti domino.

For nu at vende tilbage til J. T. Maston, må det bemærkes at hans andel af hele denne affære fortjente en hel del anerkendelse. Sandt nok, han var ikke noget kønt syn med sin falske isse og den afstumpede højre arm med stålkrogen. Han var heller ikke ung, otte og halvtreds fødselsdage havde han allerede fejret på det tidspunkt, hvor denne historie foregår. Men hans egenartede karakter, hans livlige intelligens, den kraft og energi, der drev ham, den begejstring han udviste i alt, hvad han foretog sig, havde gjort ham til mrs. Evangeline Scorbitts ideal. Hans hjerne lå omhyggeligt gemt og urørt under sit dække af guttaperka, og han var stadig en af de mest bemærkelsesværdige matematiske genier i sin tid.

Mrs. Evangelina Scorbitt, havde – skønt det mindste regnestykke, hun selv skulle udføre, gav hende hovedpine – en stor forkærlighed for matematikere, omend hun ingen som helst smag havde for matematikken selv. Hun betragtede dem som en højere og bedre udrustet menneskerace. Hoveder, hvor X, Y og Z trillede rundt som nødder i en tønde, hjerner, der spillede bold med algebraiske tegn, hænder, der kastede rundt med integraler og tredobbelte ubekendte som en jonglør med sine bolde – det var den slags, hun kunne lide.

Ja, sådanne kløgtige folk forekom hende at være al hendes beundring og støtte værdige. Hun følte sig stærkt tiltrukket af dem. Og J. T. Maston var præcis en sådan mand, som *måtte* udøve sin tiltrækningskraft på hende, og hendes lykke ville være fuldendt, hvis de to kunne forenes.

Vi må tilstå, at denne tanke forstyrrede Kanonklubbens sekretær, der aldrig havde søgt at finde lykken i så tætte foreninger. Mrs. Evangelina Scorbitt stod ikke sin først ungdom – vel knap nok i sin anden. Hun var fire og fyrre år gammel, håret klæbede fladt til tindingerne som et stykke falmet stof; hun havde munden fuld af meget lange tænder, af hvilke dog ikke én manglede, taljen var uformelig, hendes gang uden ynde – kort sagt, hun havde en gammeljomfrus typiske fremtoning, selv om hun havde været gift i nogle år, før hun blev enke. Hun var for resten en udmærket person, og intet manglede i hendes jordiske lykkes bæger undtagen ét, nemlig at hun ønskede at indtræde i Baltimores society som mrs. J. T. Maston.

Denne enkes formue var ganske betydelig. Hun var ikke rig, sådan som familierne Gould, Mackay, Vanderbilt eller Gordon Benett, hvis formuer løber op i milliarder, og som kunne give

almisser til familien Rothschild. Ejheller ejede hun tre hundrede millioner sådan som mrs. Moses Carper, to hundrede millioner som mrs. Stewart Crocker eller halvfems millioner som mrs. Crocker – tre ganske seværdige enker! Hun var heller ikke så rig som mrs. Hamersley, mrs. Hetty Green, mrs. Mafitt, mrs. Marshall, mrs. Paran Stevens, mrs. Minturn og mange andre. Men i hvert tilfælde havde hun ret til en plads ved den mindeværdige fest på Fifth Avenue Hotel i New York, hvortil kun gaves adgang til gæster, der ejede mindst fem millioner. Mrs. Evangelina Scorbitt havde rådighed over nette sum af over fire millioner gode, sunde dollars, svarende til tyve millioner francs, der var efterladt hende af John P. Scorbitt, der havde skabt sin formue ved at sælge manufakturvarer og saltet flæsk. Nuvel, hele denne formue ville den generøse enke med glæde have givet ud til fordel for J. T. Maston, til hvem hun tillige ville bringe en endnu mere uudtømmelig skat af ømme følelser.

Da mrs. Evangelina Scorbitt havde hørt om J. T. Mastons behov, havde hun med glæde indvilliget i at stikke nogle hundrede tusinde dollars i North Polar Practical Organisation uden i øvrigt at have den mindste ide om, hvad deres egentlige formål med den var. Hun var ganske enkelt overbevist om, at så længe J. T. Maston havde en hånd med i foretagendet, kunne det ikke andet end være storslået, sublimt og overmenneskeligt. Kanonklubbens sekretærs tidligere bedrifter var for hende et løfte om en lige så glorværdig fremtid.

Nu skulle man jo tro, at hun, efter at det var blevet bekendtgjort, at Barbicane og Co. var navnet på det nye selskab, og at det ville blive ledet af præsidenten for Kanonklubben, ville komme til at nyde mr. Mastons fulde fortrolighed. For var hun

ikke også den største aktionær i det foretagende, hvori J. T. Maston var en del af "og Co."?

Mrs. Evangelina Scorbitt var altså nu ejerinde af den omhandlede polarregion, der bestod af alt, hvad der lå nord for den fireogfirsindstyvende breddegrad. Men hvad skulle hun stille op med det? Eller rettere, hvordan ville Selskabet drage nytte af disse utilgængelige egne?

Denne udmærkede kvinde, der i enhver henseende var overordentlig taktfuld, havde ofte forsøgt at skaffe sig oplysning fra mr. Maston om dette emne, før hun stillede sine penge til Selskabets rådighed. J. T. Maston forholdt sig så tilknappet som muligt. Mrs. Evangelina Scorbitt skulle dog snart erfare, hvad det hele handlede om, men dog ikke før den time var indtruffet, hvor den ganske klode skulle hensættes i forundring over det nye Selskabs dristige eksperiment.

Uden tvivl var der tale om et storslået foretagende, hvis lige, som Jean Jacques Rousseau sagde, "aldrig før var set, og som aldrig ville finde efterlignere", et projekt, som ville overstråle selv det ry, Kanonklubben havde skabt sig ved at sende et projektil til Månen og dermed prøve at træde i direkte forbindelse med vor drabant.

Men når hun forsøgte at trænge ind på ham med sine spørgsmål, svarede J. T. Maston hver gang: "Kære frue, vær kun tålmodig."

Og hvis mrs. Evangelina Scorbitt havde været tillidsfuld før, hvilken umådelig glæde følte hun ikke, da hun hørte sekretæren tilskrive hende USA's triumf over de forsamlede europæiske magter.

"Men kan jeg dog ikke snart få noget at vide om formålet?" spurgte hun og smilede til det fremragende matematiker.

"Du skal tids nok få alting at vide," svarede mr. Maston og rystede energisk sin partners hånd på bedste amerikanske vis.

Dette beroligede for øjeblikket mrs. Evangelina Scorbitts utålmodighed.

Nogle få dage senere blev både den gamle og den nye verden ikke så lidt rystet, da North Polar Practical Associations vanvittige mål blev gjort bekendt, idet man udsendte en subskriptionsopfordring til offentligheden til støtte herfor.

Selskabet havde købt polarregionen med henblik på – at udnytte de kulforekomster, man antog befandt sig dér.

5. I hvilket man overvejer muligheden for at oprette kulminer ved Nordpolen

Er der kul ved Nordpolen? Dette var naturligvis det første spørgsmål, intelligente folk stillede sig selv.

"Hvorfor skulle der findes kul ved Nordpolen?" tilføjede nogle.

Og andre spurgte med samme ret, hvorfor der *ikke* skulle være det?

Det er jo velbekendt, at der findes kulminer spredt ud over hele verden. Der er rigelige mængder spredt ud over de forskellige egne af Europa, også Nord- og Sydamerika besidder rigelige mængder, og det er sandsynligt, at USA's miner er de rigeste af dem alle. Heller ikke i Asien, Afrika og Oceanien skorter det på kulforekomster.

Jo mere vor klode bliver udforsket, jo flere aflejringer bliver der opdaget. Antracitkul i de ældste urtidslag, stenkul i de øvre, brunkul i de sekundære og endelig tjærebrunkul med endnu genkendelig træstruktur i de tertiære kulførende lag. Vi vil ikke komme til at mangle fossile brændstoffer i mindst de næste hundrede år.

Og det, skønt England alene producerer 160 millioner tons hvert år, og det kan det anslås, at der i hele verden produceres 400 millioner tons årligt! Forbruget ser heller ikke ud til at blive

mindre for hvert år på grund af den konstant voksende industri. Selv hvis elektriciteten overtager dampens plads i produktionen, vil det stadig være nødvendigt at bruge den samme mængde kul for at frembringe elektrisk energi. Industrien så at sige lever af kul, fylder maven med det, den tåler ikke anden føde. Industrien er så at sige en *carbonifer*, et "kulædende dyr", og må ernæres efter sin natur.

Kul tjener desuden ikke kun til brændsel, men også som en råvare, af hvilken videnskaben udvinder en mængde forskellige derivater til forskellige formål. De transformeringer af kullet, som er foretaget i laboratoriernes smeltedigler, kan bruges som farvestoffer, sødestoffer, duftstoffer, opvarme, oplyse – ja, selv at fremstille kunstige diamanter. Det er lige så nyttigt som jern, ja måske mere end det!

Det er for øvrigt heldigt, at dette sidstnævnte metal findes i uudtømmelige mængder, da verden jo nærmest er lavet af det.

Man kan egentlig anskue verden som en gigantisk masse, der engang i sin glødende, flydende tilstand bestod af mere eller mindre kulstofblandet jern, der ved afkøling blev dækket af en art metallisk slagge, over hvilken de faste bjergmassiver så hævede sig og havene bredte sig. Alle øvrige metaller optræder – ligesom vand og uforandret grundfjeld – kun i forsvindende mængder i den blandingsmasse, der danner vor klode.

Mens vi kan altså være sikre på at have fortsatte, løbende forsyninger af jern langt ud i fremtiden, er dette desværre ikke tilfældet med kul. Langt fra. Forsigtige og kompetente personer, der skuer mange hundrede år ud i fremtiden, omtaler altid manglen på kul og mulighederne for at finde stadig nye lag.

"Men," sagde modstanderne – og i USA findes mange folk, der ynder at sige imod blot for modsigelsens egen skyld, – "hvorfor skulle der findes kul ved Nordpolen?"

"Hvorfor?" svarede de, der tog præsident Barbicanes parti, "fordi dengang verdens geologiske dannelse fandt sted, var solen af en sådan størrelse, at der ikke var nogen mærkbar forskel på temperaturen ved ækvator og ved polerne. Dengang, længe før mennesket viste sig, dækkede umådelige skove det, der nu er Jordens nordpol, og hele vor planet var underkastet en uophørlig påvirkning af varme og fugtighed."

Dette og lignende spørgsmål blev taget under behandling af blade, ugerevyer og aviser i tusinder af artikler, nogle halvt spøgefulde, andre videnskabelige og alvorlige. Disse store skove omkring polerne, der var blev begravet dybt i Jordens skød under de voldsomme forandringer af planetens overflade, der fandt sted, før den antog sin nuværende form, måtte bestemt under påvirkning af varme og fugtighed i tidens løb være blevet forvandlet til stenkulsårer. Intet syntes derfor mere sandsynligt end at Nordpolen ville vise sig som et vældigt kulminefelt for den, der var i stand til at udnytte det. Dette var fakta, uimodsigelige fakta. Selv de, der kun kunne udregne en simpel sandsynlighedsberegning kunne ikke benægte disse fakta.

Det var dette emne, major Donellan og hans sekretær en dag sad fordybet i samtale om i det dunkleste hjørne af kroen *To Venner*.

"Tjah," sagde Dean Toodrink, "der er da en mulighed for at denne Barbicane – som jeg vil se hængt en dag – har ret."

"Det er meget sandsynligt," sagde major Donellan, "jeg vil næsten holde det for fuldstændig sikkert."

"Der vil altså blive skabt formuer under udforskningen af polaregnene!"

"Naturligvis," bekræftede majoren. "Hvis Nordamerika allerede besidder så mange kulminer, og – efter hvad aviserne siger – stadig opdager nye med jævne mellemrum, er det slet ikke usandsynligt, at der stadig findes mange, og tilmed særdeles rige, at opdage endnu. De arktiske egne er tilsyneladende blot et vedhæng til det amerikanske fastland, derfor taler overensstemmelsen mellem både dannelse og udseende. Især Grønland må man regne for en udvidelse af den nye verden, og det er jo da også påvist, at de to landmasser hænger sammen."

"Som et hestehoved, hvis form Grønland har, med hesten selv," bemærkede major Donellans sekretær.

"Jeg skal også tilføje, at professor Nordenskjöld under sin udforskning af det indre af Grønland har fundet en mængde forskellige sedimentære dannelser, der indeholder betragtelige antal af forskellige fossile planter – for slet ikke at tale om danskeren Steenstrup, der har lavet en fortegnelse over en og halvfjerds steder på øen Disko, hvor han fandt sten med planteaftryk i stor mængde, hvilket er et uafviseligt tegn på, hvilken mægtig vegetation, der engang har dækket denne egn."

"Men hvad så højere oppe?" spurgte Dean Toodrink.

"Højere oppe, eller nærmere polen," svarede majoren i en belærende tone, "er tilstedeværelsen af kul næsten sikkert påvist, og det lader til, at man nærmest bare behøver at bukke sig ned for at samle det op. Hvis kul er så rigeligt til stede på overfladen i disse egne, må man med rette kunne konkludere, at der findes kullejer overalt på kloden."

Han havde ret, den gode major Donellan. Han var udmærket bekendt med de geologiske formationer omkring Nordpolen udmærket, og man kunne ikke vinde en diskussion med ham om dette emne. Han kunne sikkert have talt endnu længere om dette emne, hvis det ikke var fordi, han bemærkede, at andre gæster i krostuen var begyndt at lytte. Dean Toodrink og han selv anså det derfor rådeligst at indtage en vis tilbageholdenhed, efter at Toodrink lavmælt havde spurgt:

"Nuvel, men er der ikke et enkelt punkt, der overrasker Dem, hr. major?"

"Hvilket da?"

"Skulle man ikke forvente at se ingeniører, eller i hvert tilfælde søfolk, være med i dette foretagende, der jo handler om polen og om værdifulde kulforekomster, men der de førende personligheder er tilsyneladende kun artillerister?"

"Det er rigtigt," medgav majoren, "det er ganske påfaldende!"

Det kan næppe overraske nogen, at hele den civiliserede verdens aviser ustandselig vendte tilbage til spørgsmålet om kullejerne ved Nordpolen.

"Kullejer? Hvor?" spurgte *Pall Mall Gazette*, der var på den engelske kulhandels parti og følgelig søgte at gendrive North Polar Practical Organisations argumenter med ethvert tænkeligt middel.

"Hvor?" svarede redaktøren af *Daily News* i Charleston, der var ivrig tilhænger af præsident Barbicane, "når man erindrer sig, at kaptajn Nares i 1875 og 1876 opdagede, at der engang havde være en rig miocænsk flora af popler, bøge, multebær, hasselnødder og nåletræer tæt ved den 84. breddegrad?"

"Og i 1881 og 1884," tilføjede den videnskabelige medarbejder ved *New York Witness*, "blev der da ikke under løjtnant Greelys ekspedition til Lady Franklin-bugten, fundet kul ikke så langt fra Fort Conger, i nærheden af Waterhouse-bugten? Dr. Pavy kunne da med god ret hævde, at disse områder ganske sikkert vrimler med kullejer, måske anbragt der af Moder Natur for engang i tiden at skulle bruges til at bekæmpe den frygtelige kulde, dér hersker?"

Mod sådanne etablerede fakta, som var fremlagt af amerikanske opdagelsesrejsende, var præsident Barbicanes fjender ikke i stand til at argumentere. Og de folk, der spurgte, hvorfor der *skulle* være kulforekomster ved Nordpolen, begyndte så småt at give efter for dem, der spurgte, hvorfor der *ikke* skulle. Jo, der måtte sikkert findes nogle, og måske endog ganske store. Iskappen, der ligger rundt om polen, gemte på værdifulde masser af kul i disse egne, hvor der i tidligere tider var en yppig vegetation.

Men hvis de ikke længere kunne betvivle, at der virkelig fandtes kulminer i de arktiske egne, søgte Selskabets fjender at stikke dem en kæp i hjulet på anden måde.

"Nuvel," sagde major Donellan en dag efter en hård diskussion, der var opstået i selve Kanonklubbens besøgsværelse, hvor han havde mødt præsident Barbicane ansigt til ansigt, "jeg indrømmer altså, at der er kul; jeg bekræfter det tilmed: der findes kullejer i de områder, Deres Selskab har købt – men derfra og så til at finde dem og udnytte dem!"

"Men det er det, vi vil gøre," sagde Impey Barbicane forekommende.

"Rejse længere mod nord end den 84. breddegrad, hvor ingen opdagelsesrejsende endnu har været i stand til at sætte sin fod?"

"Det vil vi."

"Nuvel, så vil De altså gå til selve polen?"

"Vi vil endog nå selve Nordpolen!"

Og ved at høre Kanonklubbens præsident svare med så megen koldblodighed, så megen selvsikkerhed, ved at se hans tro så stærk, så urokkelig, begyndte selv hans argeste modstander at vakle. Man syntes at stå over en mand, der ikke havde mistet nogle af sine gamle egenskaber, som rolig, kølig, med en alvorlig og målbevidst ånd, præcis som et urværk, dristig, men selv i de mest vovede foretagender stod rede med udførlige idéer og råd til deres gennemførelse.

Major Donellan havde et inderligt ønske om at kvæle sin modstander, og når man kender den elskværdige, men noget hidsige mand, er man ikke tvivl om, at han gerne kunne have gennemført dette ønske. Men præsident Barbicane var en moralsk og fysisk gennemsolid mand, "han gik dybt i vandet" – for at bruge et af Napoleons udtryk – og udmærket i stand til at modstå både storm og bølger. Hans fjender, hans venner, og alle de, som misundte ham, vidste kun alt for godt dette.

Men der findes så mange misundelige mennesker, og der blev bragt vittigheder og underfundige historier i omløb om medlemmerne af Kanonklubben. Billeder og karikaturer blev fremstillet i Europa, især i England, hvor man ikke kunne komme sig over det tabte slag mellem dollars og pund.

"Åh," sagde man der, "denne yankee har sat sig i hovedet at nå Nordpolen! Han vil sætte sin fod der, hvor ingen levende sjæl

indtil nu har været. Han vil plante det amerikanske flag i det eneste punkt på Jorden, der altid står stille!"

Og naturligvis vrimlede det med de vildeste karikaturer i de forskellige aviser.

I de store udstillingsvinduer og aviskiosker, såvel i Europas hovedstæder som Amerikas storbyer – det var jo dog frihedens eget land – kunne man se skitser og tegninger af præsident Barbicane, der på de særeste måder forsøgte at nå Nordpolen.

Et dristigt amerikansk blad viste alle medlemmerne af Kanonklubben, der forsøgte at grave en tunnel under de enorme masser af uflyttelige isbjerge, op til den 84. breddegrad, hver af dem med en økse i hånden.

På en anden tegning så man Impey Barbicane, sammen med mr. J. T. Maston og kaptajn Nicholl, der steg ned fra en ballon på den eftertragtede pol, og efter mange forgæves forsøg med fare for deres liv endelig havde fået fat i et enkelt stykke kul, der vel vejede omkring et kvart kilo. Og dette stykke skulle være alt, hvad de nogensinde fandt af de forventede kullejer.

I et nummer af *Punch*, det bekendte engelske satireblad, bragte man tegninger af J. T. Maston, som tegnerens pen ramte på en prik, ligesom den også gengav hans chef meget vellignende. Den viste ham, da han havde søgt og fundet Jordens magnetiske Nordpol, og nu stod fastlåst til denne med sin metalhånd.

Den store matematiker var alt for hidsigt anlagt til at finde nogen morskab i tegninger, der gjorde sig morsomme over hans personlige mangler. Han var umådeligt irriteret over dem, og mrs. Evangelina Scorbitt var naturligvis ikke sen til at dele hans indignation

En anden tegning i *Lanterne Magique* fra Bruxelles viste Impey Barbicane og de øvrige medlemmer af Kanonklubbens bestyrelse i flammerne fra et mægtigt bål, som en art ubrændbare salamandre. For at smelte de store mængder af is ved Nordpolen skulle de være kommet på den idé at pumpe en hel sø af alkohol ud over den, hvilket ville forvandle Polarhavet til en lige så stor mængde punch – et ordspil med det engelske karikaturblads navn. Den belgiske tegner gik oven i købet så vidt i sin uærbødighed for både *Punch* og Barbicane, at han fremstillede Kanonklubbens præsident som et latterlig Pulchinelle.

Men af alle disse karikaturer var den, der havde størst succes, en, der blev offentliggjort af den franske *Charivari* under signaturen *Stop*. Den fremstillede Impey Barbicane og J. T. Maston siddende inde i den bekvemt møblerede og tapetserede mave på en hval og spille skak, mens de ventede på at ankomme til Nordpolen. Denne nye Jonas og hans sekretær havde ladet sig opsluge af en vældig fisk, og ville ved hjælp af dette nye befordringsmiddel – efter at være svømmet under alle isbjergene – skaffe sig adgang til den hidtil utilgængelige pol.

Det nye Selskabs flegmatiske præsident tog sig ikke særlig af alle disse krumspring af blyant og fjerpen. De kunne sige, skrive og digte, lave parodier og vittighedstegninger som de ville – han forfulgte sin plan uden at lade sig forstyrre.

Umiddelbart efter at kontrakten var blevet nedfældet og Selskabet var blevet absolutte herrer over de nordlige egne med koncession fra den amerikanske stat på udnyttelsen af samme, udstedte man aktier for 15 millioner dollars. Hver aktie lød kun på 100 dollars og blev straks udbudt til salg. Barbicane og Co.

nød en sådan tiltro at køberne strømmede til i store mængder, de fleste fra Unionens forskellige stater.

"Så meget desto bedre," sagde Selskabets venner, "så vil foretagendet jo forblive rent amerikansk."

Barbicane & Co var virkelig så velfunderede, at den nødvendige sum blev rejst på meget kort tid. Alle var interesserede i foretagendet, og videnskabelige eksperter såvel som spekulanterne nærede ingen tvivl om, at man ville finde kul på Nordpolen og være i stand til at udnytte forekomsterne. Aktiernes kurs steg hurtigt til det tredobbelte, og det nye selskab kunne derfor reducere udstedelsen med to tredjedel.

Den 16. december havde Selskabet en kapital på præcis 15 millioner dollars i kontante midler.

Det var omkring tre gange så stor en kapital, som subskribenterne havde tegnet sig for, dengang Kanonklubben sendte et projektil fra Jorden til Månen.

6. I hvilket en telefonsamtale mellem mrs. Scorbitt og J. T. Maston bliver afbrudt

Præsident Barbicane var helt overbevist om, at han ville nå sit mål, da den sum penge, man havde fået rejst, fjernede endnu en hindring for ham. Hvis han ikke havde været fuldstændig overbevist om et heldigt resultat, ville han næppe have udbudt sit forehavende i offentlig subskription.

Og nu var tiden så inde til, at Nordpolen ville blive besejret af det ukuelige menneskes ånd.

Man følte, at det var sikkert, at præsident Barbicane og hans rådgivere havde midler og evne til at gennemføre, hvad så mange andre havde måttet opgive. De ville gennemføre, hvad hverken Franklin, Kane, de Long, Nares eller Greely havde været i stand til. De ville gå over den 84. breddegrad, de ville tage det umådelige område, som de havde købt på auktion, i besiddelse, og de ville gøre dette landområde til den 49. stjerne i det amerikanske unionsflag.

"Humbug!" var alt, hvad de europæiske delegater og deres venner i den gamle verden kunne gentage igen og igen.

Men det var ikke humbug, og den eneste praktiske, logiske og indiskutable metode til at erobre Nordpolen var blevet foreslået af J. T. Maston. Det var så simpelt, at det næsten var ren barneleg. Og det var denne hjerne, hvori det hele tiden

nærmest sydede og kogte af nye ideer, der havde planlagt hele det storslåede, geografiske projekt og den måde, hvorpå det kunne lykkes at føre det ud i livet.

Det kan ikke siges for ofte, at Kanonklubbens sekretær var en bemærkelsesværdig matematiker og beregner, ja, vi kunne gerne sige: fremragende, hvis ikke dette ord også i almindelig forstand ikke var nok. For ham var de mest komplicerede problemer indenfor den matematiske videnskab kun leg. Han lo ad enhver såkaldt "vanskelighed" indenfor både den højere algebra og almindelig matematik. Man skulle blot have set ham håndtere sine talmængder, alle de tegn, der udgør algebraen, bogstaverne i hele alfabetet, om de nu repræsenterede ukendte mængder eller størrelser eller om de – som kvadrater eller tværgående linjer – anskueliggjorde enhver tænkelig behandling af disse mængder.

O, alle disse koefficienter, eksponenter, ligninger og rødder, der benyttes i det komplicerede matematiske sprog var ham så vel bekendte. Og de fløj ud fra hans pen, eller rettere ud fra det stykke kridt, der var fastgjort til hans metalhånd, for han foretrak at arbejde ved en tavle. Og denne tavle, ti kvadratmeter, var, hvad han behøvede for at kunne udføre sit arbejde. Og det var ikke små tal, han brugte i sine beregninger. Det var fantastiske, enorme, gigantiske tal, han med øvet hånd fyldte tavlen med. Hans 2-taller og 3-taller var fine og runde som koketter på strandpromenaden, hans 7-taller var sindbilleder på en galge – kun den hængte manglede; hans 8-taller var velformede og symmetriske som et par brilleglas; og hans 6- og 9 pralede med uendelige haler.

Og de bogstaver, med hvilke han opstillede sine formler – a, b, c, som han brugte til at repræsentere kendte eller givne mængder; x, y, z, som han brugte for ukendte mængder, eller de resultater, han skulle finde, var ren kunst – især z, der i hans hånd var lig et zigzag-lyn – og endelig de græske bogstaver π, λ og ω – ja, selv en Arkimedes eller en Euklid kunne have været stolt af dem.

Og endelig alle de andre tegn – så smukke og fejlfrie, at det simpelthen var forbløffende. Hans +'er viste ved første blik, at dette tegn var beregnet på at lægge to mængder sammen; hans –, der ganske vist var en smule mindre, var også aldeles nydeligt. x'erne stod som de skønneste Andreas-kors. Hvad = angik, beviste de ved deres nøjagtig lige lange streger, at mr. Maston levede i et land, hvor lighed ikke var noget tomt udtryk, i hvert tilfælde hvad angik repræsentanter for den hvide race. Ligeså hans < og > og hans ::, der blev brugt til at udtrykke forhold og proportioner. Og √, der viste roden af et bestemt tal eller en bestemt mængde, var for ham et triumf-mærke, og når han fuldendte det med en vandret linje $\sqrt{\overline{\quad\quad}}$, var det, som om dette tegn på hans tavle indbefattede den ganske verden.

Men tro nu ikke, at mr. J. T. Mastons matematiske geni var begrænset til elementær algebra! Bestemt ikke; ligegyldigt hvilken beregning i hvilken regneart, han skulle foretage, var de alle lige velkendte for ham, og med øvet hånd udførte han alle de tegn og tal, der behøvedes, og veg end ikke tilbage for ∫, der ser meget enkelt ud, men bag hvilket der allerede ligger en hel del beregninger.

Det samme gjaldt tegnet Σ, der repræsenterer en afsluttet sum, og tegnet ∞, hvormed matematikere betegner det

uendelige, og alle de andre mystiske tegn, som bruges i det matematiske sprog, og som er ukendte for almindelige mennesker. Dette forbløffende menneske var i stand til at udføre hvad som helst på ethvert niveau af matematisk beregning.

Således var J. T. Maston. Og det var derfor, hans partnere så fuldstændig satte deres lid til ham, når han tog de vanskeligste problemer under behandling. Det var derfor, Kanonklubben havde betroet ham den vanskelige opgave at sende et projektil til Månen. Og det var derfor, mrs. Evangelina Scorbitt følte en beundring for ham, der endte med at blive til kærlighed.

I den foreliggende sag – altså, spørgsmålet om, hvordan man kunne betvinge Nordpolen – måtte J. T. Maston begynde med at drømme sig til de arktiske egne. For at nå til en løsning måtte sekretæren opstille visse matematiske problemstillinger, ganske komplicerede, måske, men dog problemer, han i ethvert tilfælde ville kunne løse uden besvær.

Man kunne have fuld tiltro til mr. J. T. Maston, også når selv den mindste fejl ville betyde tab af millioner. Aldrig, siden dengang hans unge hjerne begyndte at tænke i matematiske baner, havde han begået en fejl – ikke engang med så lidt som en tusindedel af en tomme, når hans beregninger fx. angik længden af et givet objekt. Hvis han havde lavet selv den mindste fejl, ville han have flået sin guttaperka-kalot af hovedet.

Vi vil nu betragte ham, mens han er optaget af sine beregninger af de forskellige problemer i forhold til erobringen af Nordpolen, og til den ende må vi gå nogle uger tilbage i tiden.

Det var omkring en måned før offentliggørelsen af cirkulæret, der var stilet til indbyggerne i den gamle og den nye verden, at mr. Maston havde påtaget sig at beregne de forskellige elementer i en plan, som han havde beskrevet for de andre medlemmer af Kanonklubben i lysende farver.

I en del år havde mr. Maston boet i nr. 179 i Franklin Street, en af de mest stilfærdige gader i Baltimore, langt fra forretningskvarteret, som han var ligeglad med, og langt fra mængdens larm og støj, som han afskyede.

Dér beboede han et beskedent lille hus kendt under navnet *Ballistic Cottage*. Hans eneste indtægter var en pension, han fik som pensioneret artillerifficer, og hans beskedne honorar som sekretær for Kanon-klubben. Han boede alene, kun opvartet af sin neger "Fyr-Fyr" – et passende navn til en, der var tjener for en gammel artillerist. Denne neger var ikke et almindeligt tyende; snarere var han en betænksom ven, og behandlede sin herre som var denne hans egen broder.

J. T. Maston var en erklæret ungkarl, og han havde den idé, at ungkarlelivet var den eneste fornuftige måde at leve på i verden. Han kendte ordsproget: "En kvinde kan trække mere med et hår end fire okser for en lastkærre", og han passede følgelig godt på ikke at lade sig fange

Når han beboede sin hytte alene, var det kun, fordi han ønskede det sådan. Vi ved allerede, at han kun behøvede at give et vink for at forandre sin ensomhed til tosomhed, og sin beskedne indtægt til en millionærs. Det tvivlede han da heller ikke selv om; mrs. Evangelina Scorbitt ville kun have været alt for lykkelig, hvis … Men indtil nu havde J. T. Maston ikke vist sig begejstret for … Og det syntes altså sikkert, at disse to væsener,

der eller så udmærket passede til hinanden – eller det mente i hvert tilfælde den blide enke – ville aldrig gennemføre denne forvandling.

Hytten var meget enkelt indrettet. En stueetage med en veranda og en etage oven over. Nederst befandt sig en lille dagligstue og en spisestue, et køkken og spisekammer; det sidst var indrettet i et udhus i den fjerneste ende af haven. På første sal havde han sit soveværelse ud til gaden og sit arbejdsværelse med udsigt over haven, hvor den ydre verdens støj og leben ikke kunne trænge ind. Inden for disse mure havde der fundet beregninger sted, som ville have gjort Newton, Euklid og Laplace misundelige.

Og hvor forskellig var ikke Mrs. Evangelina Scorbitts palæ, der lå i det rige New Park-kvarter, med balkon til gaden, udført i den smukkeste arkitektur, halvt romansk, halvt gotisk, med rigt udsmykkede stuer, en stor vestibule, et billedgalleri, hvor fransk kunst var i hovedsædet; en storslået dobbelt hovedtrappe, mængder af tjenestefolk, hestestalde og vognporte, en have fyldt med de smukkeste blomster, statuer og plaskende fontæner; og endelig tårnet øverst oppe på bygningen, hvorpå familien Scorbitts blå-gule banner vajede.

Tre engelske mil, ja, tre meget lange mil adskilte palæet i New Park fra Ballistic Cottage. Men en privat telefonlinje forbandt de to huse, og det var således muligt at føre en samtale mellem palæet og hytten. Selv om de talende ikke kunne se hinanden, kunne de dog i det mindste høre hinanden. Det vil næppe overraske nogen at høre, at mrs. Scorbitt langt oftere ringede mr. Maston op, end det modsatte. Så måtte den menneskelige regnemaskine modstræbende holde inde med sit

arbejde. Han fik et venligt "Hvordan har du det?" fra mrs. Scorbitt, som han besvarede med et grynt, der blev formildet til en venlig hilsen af den elektriske telefonlinje. Efter en sådan samtale var han glad for at komme tilbage til sine tal.

Det var den 3. december, efter et langt, afsluttende møde, at J. T. Maston tog afsked med sine venner og medlemmer i klubben for at påbegynde sin del af arbejdet. Det var et meget vigtigt stykke arbejde, han havde påtaget sig, for det drejede sig om at udtænke en mekanisk anordning, der kunne sætte ham i stand til at skaffe sig adgang til Nordpolen, og som ville tillade ham at udnytte de rigdomme, der i øjeblikket var dækket af uigennemtrængelig is.

Han anslog, at han skulle bruge mindst en uge til at fuldføre denne hemmelighedsfulde, overordentlig komplicerede og desuden fortrolige opgave, som omfattede adskillige regnearter, både inden for den rene mekanik, analytisk tredimensionel geometri og trigonometri.

For at undgå enhver unødig forstyrrelse var det derfor blevet besluttet at Kanon-Klubbens sekretær skulle trække sig tilbage til sin hytte, og at han ikke måtte forstyrres af nogen. Dette var rent ud sagt et hårdt slag for mrs. Evangelina Scorbitt, men hun var nødt til at acceptere det. Så da præsident Barbicane, kaptajn Nicholl og de øvrige partnere: Den muntre Bilsby, oberst Blomsberry og Tom Hunter med træbenene havde sagt farvel og ønsket ham held og lykke, kom også mrs. Evangelina Scorbitt og aflagde J. T. Maston en sidste visit.

"Det skal nok lykkes for dig, min kæreste Maston," sagde hun, idet de skiltes.

"Og pas nu på ikke at lave regnefejl," tilføjede præsident Barbicane smilende.

"En regnefejl? Ham?" udbrød mrs. Scorbitt.

"Ikke flere og ikke færre end Gud selv, da han skabte denne verden," svarede Kanonklubbens sekretær beskedent.

Efter at have givet hånd til dem alle, og efter adskilligt flere sukke og ønsker om held og lykke og "gør dig nu ikke for store anstrengelser", tog de besøgende afsked. Døren til Ballistic Cottage blev lukket, og Fyr-Fyr fik ordre om ikke at indlade nogen som helst, om det så var selveste De forenede Staters præsident.

De to første dage af sin isolation brugte J. T. Maston til at tænke grundigt over det problem, han havde påtaget sig at løse, og i den tid ikke så meget som rørte han ved et stykke kridt. Han konsulterede forskellige bøger angående forskellige emner i forhold til Jorden – dens størrelse, dens omkreds, dens form, dens rotation om sin egen akse og så videre – alt sammen noget, han skulle bruge som basis for sine beregninger.

De forskellige elementer han anvendte, og som vi hermed præsenterer for vor læser, var som følger:

Jordens form: En ellipsoïde, hvis længste radius er 6.377.398 meter, og korteste: 6.356.080 meter.

Omkredsen af jorden ved ækvator: 40.000 kilometer

Jordens overflade: omkring 510 millioner kvadratkilometer.

Jordens volumen: omkring 1 billion kubik-kilometer.

Jordens massefylde: omkring fem gange vandets.

Den tid, det tager Jorden at kredse omkring solen: 365 dage, 6 timer, 9 minutter, 10 sekunder og 37 centimer. Dette giver kloden en rotationshastighed på 30.400 meter pr. sekund.

For et punkt på overfladen ved ækvator giver det 463 meter pr. sekund.

Dette var de vigtigste oplysninger om rum, tid, masse etc., som mr. Maston anvendte i sine beregninger.

Den 5. oktober, omkring klokken 5 om eftermiddagen, indledte J. T. Maston sine skriftlige beregninger, efter, hvad der med god ret kan kaldes modent overlæg. Han begyndte med et diagram, der fremstillede Jordens omkreds ved ækvator.

Tavlen stod rede i et hjørne af hans arbejdsværelse, hvor den fik et godt lys fra et vindue, der vendte ud mod haven. Små tilspidsede kridtstænger lå ved tavlen på et bord. En fugtig svampen var lagt frem i bekvem afstand fra tavlen. Hans højre hånd, eller rettere hans højre krog, var klar til at skrive alle de tal og tegn, han fik brug for undervejs.

J. T. Maston tegnede til en begyndelse en stor cirkel, der skulle repræsentere Jorden. Han markerede ækvator med en buelinje, der var fuldt optegnet. En tilsvarende stiplet linje markerede ækvator på den ikke-synlige side af kloden. Jordens akse, der gik gennem polerne, blev markeret med en lodret linje, der i hver ende var mærket med henholdsvis N for nord og S for syd.

Så skrev han i det øverste højre hjørne af tavlen det tal, der betegnede Jordens omkreds i meter:

40.000.000.

Da det var gjort, begyndte han at regne på sit problem.

Han var så optaget, at han ikke bemærkede vejret udenfor. Den sidste time havde en storm raset ind over landet, der indvirkede på alt levende. Vældige skydannelser lagde sig tungt over byen. Fjerne tordenbrag gav truende ekko mellem himmel

og jord. To eller tre gange havde lyn oplyst sceneriet omkring ham.

Men matematikeren, der var fuldstændig opslugt af sit arbejde, så og hørte ingenting.

Pludselig forstyrredes stilheden i værelset af en elektrisk klokkes klingren.

"Det er kønt," sagde mr. Maston, "når uvelkomne gæster ikke kan komme ind ad døren, kommer de gennem telefonen. En smuk opfindelse for folk, der ønsker at være i fred! Jeg vil skære den elektriske ledning over, så jeg ikke bliver forstyrret igen under mine beregninger."

Dermed gik han hen til telefonen.

"Hvad kan jeg tjene Dem med?"

"Blot en kort samtale, et par øjeblikke," svarede en kvindelig stemme.

"Hvem har jeg den ære at tale med?"

"Genkendte De ikke min stemme, kæreste mr. Maston?" lød svaret, "det er mig, mrs. Scorbitt."

"Mrs. Scorbitt! Hun levner mig dog aldrig et øjebliks fred!"

Disse, for den elskværdige enke så sårende ord mumlede han naturligvis kun for sig selv og afsides, så de ikke nåede telefonrøret

Han indså, at han nok hellere måtte ytre nogle høflighedsfraser, og sagde højt:

"Åh, er det Dem, bedste mrs. Scorbitt?"

"Ja, kære mr. Maston."

"Og hvad kan jeg så gøre for mrs. Scorbitt?" spurgte Maston.

"Jeg vil gerne underrette Dem om, at et forfærdeligt uvejr er ved at ødelægge en stor del af vores by."

"Nuvel," svarede han, "men det kan jeg jo ikke gøre noget ved."

"Bestemt ikke, men jeg ville spørge om De ikke havde tænkt på at lukke Deres vinduer?"

Mrs. Scorbitt havde næppe afsluttet sin sætning, før et frygteligt lyn rystede byen. Det lød, som om man sønderrev et gigantisk stykke silkestof. Lynet slog ned i nærheden af Ballistic Cottage, og den elektriske kraft, der gik gennem den ledning, som forbandt telefonen med omverdenen, kastede matematikeren til gulvet med frygtelig kraft.

J. T. Maston fik den smukkeste Volta'ske ørefigen, der nogen sinde har ramt en så lærd mands kind. Gnisterne sprang fra hans metalklo, og han blev kastet omkuld som det rene ingenting. Tavlen, som han havde slået til i faldet, fløj ind i hjørnet. Så passerede elektriciteten gennem forskellige andre objekter, og forsvandt endelig gennem gulvet.

Aldeles bedøvet – og hvem ville ikke være det – rejste J. T. Maston sig fra gulvet. Han trykkede forskellige steder på sit legeme for at sikre sig, at han ikke havde lidt nogen indre skader. Da det var gjort, blev han atter den sædvanlige koldblodige matematiker, bragte værelset i orden, satte sin tavle op på dens staffeli, samlede sine kridtstykker sammen, og begyndte igen på det arbejde, der var blevet afbrudt så pludseligt, som om intet var hændt.

Da bemærkede han imidlertid, at det tal, han havde skrevet på den højre side af tavlen – det, der angav Jordens omkreds ved ækvator – ved hans fald var blevet visket delvist ud, og han skulle netop til at skrive det igen, da telefonen atter afbrød ham med en påtrængende ringen.

"Nu igen," råbte J. T. Maston fortvivlet.

Imidlertid gik han hen til telefonen.

"Hvem er det?"

"Mrs. Scorbitt."

"Og hvad ønsker mrs. Scorbitt?"

"Ramte det frygtelige lyn ikke Ballistic Cottage?"

"Det skulle jeg mene."

"Oh, du gode Gud … hvilket lyn!"

"Tag det roligt, mrs. Scorbitt."

"De er ikke skadet, kæreste mr. Maston?"

"Slet ikke," svarede han.

"De er helt sikker på, at De slet ingen skade har lidt?"

"Kun, at jeg er rørt over Deres venlighed mod mig," svarede mr. Maston, der mente at det var det pæneste, han kunne svare.

"God aften, kæreste mr. Maston."

"God aften, kære mrs. Scorbitt."

Men idet han vendte tilbage til sit arbejde, sagde han lavmælt:

"Gid fanden tage hende. Hvis hun ikke absolut skulle telefonere på sådan et ubelejligt tidspunkt, havde jeg ikke risikeret at blive ramt af det pokkers lynnedslag."

Mr. Maston havde ikke lyst til igen at blive afbrudt i sit arbejde, og for at skaffe sig arbejdsro skar han telefonledningen over.

Så begyndte han at føje formler til de tal, han allerede havde skrevet, og til sidst en nærmere bestemt formel, han havde skrevet på venstre side af tavlen; endelig begyndte han at indsætte de nødvendige mellemregninger.

En uge senere, den 11. oktober, var den storslåede beregning færdig, og Kanonklubbens sekretær forelagde med stor stolthed og tilfredshed resultatet for medlemmerne af klubben, der afventede det med let forklarlig utålmodighed.

Midlet og vejen til at nå Nordpolen og udnytte de rige kullejer, man antog måtte være der, var nu fastlagt ad matematisk vej. På denne baggrund dannedes North Polar Practical Association, som forbundsregeringen gav koncession til at udnytte polarområdet, hvis det skulle lykkes for dem at købe det ved auktionen. Vi har allerede fortalt om dette køb, der var blevet foretaget til bedste for de amerikanske borgere, og om den subskriptionsappel, der opfordrede kapitalister fra hele verden til at investere i foretagendet.

7. Hvor præsident Barbicane ikke siger mere, end der er nødvendigt for hans formål

Den 22. december blev subskribenterne til Barbicane & Co. Indkaldt til generalforsamling. Det er vel næppe nødvendigt at nævne, at Kanonklubbens hovedkvarter på Union Square blev valgt som mødested. I virkeligheden var hele Union Square og de omliggende gader ikke tilstrækkelig stor til at afgive plads til den mængde aktionærer, der forsamledes denne dag, men et møde i fri luft på en offentlig plads ville ikke være særlig behagelig i på denne årstid, hvor kviksølvsøjlen stod under nulpunktet.

Til daglig var væggene i Kanonklubbens store sal – som læserne vel ikke har glemt – udsmykket med alskens genstande med relation til klubbens medlemmers fornemste beskæftigelse. Det var et sandt museum for skydevåben. Selv hele møblementet: stole og borde, sofaer og divaner, mindede ved deres mærkværdige former de morderiske maskiner, der havde sendt så mange modige mennesker, hvis største ønske havde været engang at dø af alderdom, ind i en bedre verden.

På mødedagen blev alle disse ting fjernet. Dette var ikke et møde, der handlede om krig, men et fredeligt møde med erhvervsmæssigt formål, over hvilket Impey Barbicane skulle præsidere. Al den plads, det var muligt at skaffe, var frigjort til

indskyderne, der kom fra alle dele af USA. I selve mødesalen såvel som i de tilstødende lokaler skubbede og stødte en vældig menneskemængde til hinanden uden at tage sig af de utallige andre, der flokkedes ude på Union Square.

Medlemmerne af Kanonklubben havde naturligvis, som de første aktionærer i det nye Selskab, taget pladserne i nærheden af talerstolen. Blandt dem kunne man finde oberst Blomsberry, gladere end nogensinde; Tom Hunter med træbenene, og den muntre Bilsby. Mrs. Evangelina Scorbitt havde taget plads i en komfortabel lænestol, der var afset til hende alene. Egentlig burde hun have haft pladsen ved præsidentens højere hånd, da hun jo var den virkelige ejer af det arktiske område. Der var adskillige andre kvinder af Baltimores bedre selskab spredt i mængden. De var nemme at skelne med deres store, med alskens blomsterbuketter, umulige fjer og mangefarvede bånd pyntede hatte.

Størstedelen af denne menneskemængde var for øvrigt at betragte som ikke alene aktionærer, men personlige venner af Kanonklubbens bestyrelse.

Det må bemærkes, at de europæiske delegater – den svenske, norske, danske, engelske, hollandske og russiske – havde indtaget deres reserverede pladser, og hvis de overhovedet havde købt nogen andel i dette selskab, var det kun lige nok til, at hver især kunne have en enkelt stemme med i foretagendet. Efter at de havde været så tæt forbundet i forsøget på at købe det omhandlede område, forenedes de nu kun i det formål at genere køberne mest muligt. Man kan let forestille sig, hvor nysgerrige de var efter at høre, hvilket vigtigt budskab præsident Barbicane havde at give. Ingen var dog i tvivl om, at

der nu ville blive kastet lys over spørgsmålet om, hvordan Selskabet havde tænkt sig at nå Nordpolen, en lige så stor, om ikke større vanskelighed end selve det at komme til at udnytte kulforekomsterne. Hvis der fandtes nogen grunde til indvendinger, kunne man være sikker på, at Erik Baldenak, Boris Karkof, Jacques Jansen og Jan Harald ville forlange ordet. Major Donellan, som vanlig støttet af sin sekretær Dean Toodrink, var fast besluttet på at chikanere og ærgre sin rival, Impey Barbicane, så meget han overhovedet kunne.

Klokken var 8 om aftenen. Den store sal, de tilstødende saloner og resten af Kanonklubbens lokaler strålede af lyset fra de Edison'ske elektriske lysekroner. Så snart dørene blev åbnet for publikum, masede en enorm folkemængde sig ind i salen, og salonerne genlød af en højlydt mumlen. Alle blev imidlertid tavse, da dørvogterne forkyndte, at bestyrelsen var på vej.

Nu kom præsident Barbicane, hans sekretær, J. T. Maston og deres kollega kaptajn Nicholl ind og tog plads på podiet ved et bord dækket med sort klæde, synlige for alle. Et trefoldigt leve, efterfulgt af almindelig jubel, gjaldede gennem salen og ud i de tilstødende gader.

J. T. Maston og kaptajn Nicholl indtog højtideligt deres pladser.

Derefter åbnede præsidenten, der var forblevet stående, forhandlingerne. Han havde den højre hånd i bukselommen og stak venstre tommelfinger i vesten, og begyndte så som følger:

"Mine damer og herrer aktionærer! Bestyrelsen for North Polar Practical Association har indkaldt dette møde i Kanonklubbens lokaler for at komme med en vigtig bekendtgørelse. De ved, blandt andet gennem avisernes talrige

skriverier, at vort Selskabs formål er at udnytte de kulforekomster, der findes i det arktiske område, som vi for nylig har købt, og til hvilket formål vi har fuldmagt fra regeringen. De penge, der er indkommet ved den offentlige subskription, der blev afsluttet afvigte 11. december, vil efter Selskabets bestyrelses beslutning blive anvendt til dette formål. Det forventede udbytte heraf vil sandsynligvis indbringe Dem en dividende, der er større end det nogensinde tidligere er set i dette eller noget andet lands finansielle og kommercielle historie."

Her lød en bifaldende mumlen, og taleren blev afbrudt et øjeblik.

"De har ikke glemt," fortsatte han, "hvordan vi har bevist for Dem, at der må være umådelige kulforekomster i området, måske endog tillige forekomster af fossilt elfenben. Ingen af de artikler, der er blevet offentliggjort verden over om dette emne, lader nogen tvivl tilbage om, at kullet er til stede.

Kul er jo, som bekendt, nu om stunder grundlaget for al moderne industri. Selv uden at tage den mængde kul og koks med i betragtning, som hvert år bruges til brændsel, opvarmning og fremstilling af damp og elektricitet, kunne jeg nævne flere hundrede forskellige andre anvendelsesområder, for eksempel fremstilling af krap-farver og en mængde duftstoffer, pikrat, salicylsyre, stenkulsnafta, fenol, antipyrin, benzin, naftalin, benzen, hydroquinon, tannin, saccharin og beg, asfalt og skibstjære, smøreolie og fernis, cyankalium, bitterstoffer osv. osv."

Efter denne opremsning tog taleren en dyb indånding som en løber, der standser et øjeblik for at få vejret. Så fortsatte han:

"Det er sikkert, at kul er et af verdens vigtigste råstoffer, men forrådene er dog begrænsede, og vil engang være udtømte på grund af det enorme forbrug. Inden for 500 år vil de miner, der er i drift i dag, være tømte for kul."

"Tre hundrede år," råbte en af de tilstedeværende.

"To hundrede!" svarede en anden.

"Lad os blot sige: før eller siden," fortsatte præsidenten roligt, "men lad os antage, at vi finder nye kullejer, men at disse dog vil være udtømte inden udgangen af det 19. århundrede."

Her gjorde han et ophold for at give tilhørerne mulighed for at sætte sig ind hans tanke. Så begyndte han igen:

"Det er af denne grund, mine herrer og damer aktionærer, er vi her i dag. Jeg vil nu bede Dem om at rejse Dem op og straks følge med mig til Nordpolen!"

Alle de tilstedeværende rejste sig og syntes allerede at være på vej for at pakke deres kufferter, som om præsident Barbicane havde et fartøj liggende klar til at tage dem med til Nordpolen.

Men en bemærkning fra major Donellan, fremsat med høj og klar stemme, bragte dem tilbage til virkeligheden og fik dem til at standse op.

"Før vi tager afsted," spurgte han, "ville jeg gerne vide, på hvilken måde vi kan nå Nordpolen. Har De til hensigt at befordre os ad vandvejen?"

"Hverken til vands, til lands eller ad luftvejen," svarede præsident Barbicane stilfærdigt.

Alle de tilstedeværende tog atter plads, forståeligt nok et bytte for en vældig nysgerrighed.

"De er jo alle," vedblev taleren, "bekendt med de mange forsøg, der blevet gjort for at nå til dette utilgængelige punkt på

vor klode – Nordpolen. Jeg skal her blot opfriske Deres hukommelse med en række eksempler.

I året 1845 trængte englænderen sir John Franklin med skibene *Erebus* og *Terror* på sin tredje rejse, hvis mål var at nå Nordpolen, ind i det højarktiske område. Man hørte aldrig mere noget fra ham.

I 1855 drog amerikanerne Kane og hans løjtnant, Morton, ud på en eftersøgning efter sir John Franklin, og skønt de selv nåede tilbage fra denne ekspedition, vendte deres skib, *Avance*, aldrig tilbage.

I året 1859 fandt englænderne MacClintock et stykke papir, af hvilket det fremgik, at der ikke mere kunne findes overlevende fra *Erebus* og *Terror*.

I året 1860 forlod amerikaneren Hayes Boston ombord på skonnerten *United States*, og nåede lidt nord for den 81. breddegrad, inden han i 1862 vendte hjem efter forgæves at have forsøgt at trænge længere mod nord.

I året 1869 sejlede kaptajnerne Koldewey og Hegemann – begge tyskere – med *Hansa* og *Germania* ud fra Bremerhafen. *Hansa* løb fast i isen og sank som følge af presset fra denne, allerede inden man nåede den 81. breddegrad. Hendes besætning reddede sig i land på Grønland ved hjælp af skibets redningsbåde. *Germania* var heldigere, og vendte tilbage til Bremerhafen, dog uden at nå længere end til den 77. breddegrad.

I året 1871 indskibede kaptajn Hall sig i New York på damperen *Polaris*. Fire måneder senere bukkede den modige søfarer under for de strabadser, han gennemgik under en frygtelig overvintring i isen. *Polaris* blev ført ud af kurs af

ismasserne, og gik et år senere under, presset ned af pakisen, uden at nå længere end til den 82. breddegrad. Atten mand af besætningen, som under ledelse af løjtnant Tyson havde forladt skibet, nåede frelst i land ved at lade sig føre på et stort isbjerg med strømmen i det arktiske hav; af de tretten mand, der blev tilbage på *Polaris* fandt man aldrig noget spor.

I året 1875 forlod englænderen Nares Portsmouths havn med *Alert* og *Discovery*. Under denne bemærkelsesværdige ekspedition, hvor deltagerne og mandskabet lå i vinterkvarter mellem den 82. og 83. breddegrad, lykkedes det kaptajn Markham, der drog videre med en del af ekspeditionen, at nå til et punkt kun 400 engelske mil fra polen – et punkt så tæt på Nordpolen, som ingen før ham havde nået.

I året 1879 udrustede vor store landsmand Gordon Bennett …"

Her udbrød et fuldtonende trefoldigt leve som hyldest til "den store landsmand" og direktør for *New York Herald*.

"… dampskibet *Jeannette*, og betroede kommandoen til en kaptajn af fransk herkomst, De Long. *Jeannette* sejlede ud fra San Francisco med tredive mand om bord, trængte gennem Beringstrædet, blev fanget af isen på højde med øen Herald og gik ned på højde med øen Bennett, omkring 71 grader nordlige bredde. Besætningen havde kun én udvej til redning, nemlig at tage de både, der var blevet reddet fra undergang, og begynde at gå mod syd over isen. Efterhånden bukkede flere af besætningen under for udmattelse, og De Long døde i oktober. Kun tolv mand vendte tilbage fra ekspeditionen.

Endelig forlod amerikaneren Greely i 1881 havnen i Saint-Jean på New Foundland med damperen *Proteus* med det formål at oprette en station i nærheden af den 82. breddegrad, ved

Lady Franklin-bugten på Grant Land. Denne station er nu kendt under navnet Fort Conger. Med denne som udgangspunkt har de uforfærdede beboere udsendt ekspeditioner mod vest og nord, og løjtnant Lockwood og hans ledsager Brainard nåede i maj 1882 til et punkt på 83 grader og 35 minutter nordlig bredde, altså nogle mil længere end kaptajn Markham tidligere.

Og det er så det mest nordlige punkt, nogen til dato har nået – den cirkumpolare geografis *Ultima Thule*!"

Her lød atter en række hurraråb til ære for de amerikanske opdagelsesrejsende, behørigt udstyrede med regelmæssige "hip-hip".

"Desværre," fortsatte præsident Barbicane, "skulle denne modige ekspedition få en tragisk ende. *Polaris* gik under, og de 24 arktiske kolonister gik en skrækkelig skæbne i møde. Dr. Pavy, en franskmand, og adskillige andre fandt deres død i Fort Conger. Greely, der kom til undsætning i 1883 med *Thetis* fandt kun seks af sine tidligere skibskammerater i live. Også en af heltene, der havde nået det nordligst punkt nogensinde, løjtnant Lockwood, bukkede under, og føjede sit navn til den smertelige række af polarforskningens martyrer."

En ærefrygtig tavshed fulgte denne sidste sætning; forsamlingen delte præsident Barbicanes bevægelse.

Han fortsatte med dæmpet, bævende stemme:

"Trods alt det mod og den offervillighed, tidligere opdagelsesrejsende har lagt for dagen, har den 84. breddegrad hidtil været den nordlige grænse for, hvor langt nordpå det er muligt at komme. Og det kan vel antages, at det er så langt nordpå, man nogensinde vil kunne nå med de midler, vi har til

rådighed i dag. Hidtil har vi kun kunnet betjene os af skibe og både for at nå frem til isbjergene, og slæder for at komme over isen. Mennesket er ikke skabt til at trodse sådanne farer og så lave temperaturer. Vi må altså ty til andre midler for at nå Nordpolen."

Det var tydeligt at se på den ophidselse, der greb tilhørerne, at de nu var lige på nippet til at høre den hemmelighed, som alle havde begæret så ivrigt.

"Og hvordan vil De så nå Deres mål?" spurgte Englands repræsentant.

"Det vil De få at vide inden for de næste ti minutter, major Donellan," svarede præsident Barbicane, "og jeg vil gerne sige til alle vore aktionærer, at de kan have fuld tiltro til os i dette forehavende, for vi er jo trods alt de samme, der sendte et projektil til månen."

"Jah," råbte Dean Toodrink sarkastisk, "de prøvede at nå helt op til månen. Og som vi allesammen kan se, er de her endnu."

Denne upassende bemærkning affødte livlige protester fra salen.

Præsident Barbicane trak på skuldrene, og sagde så med fast stamme:

"Ja, mine damer og herrer, om ti minutter vil De vide, hvad vi vil gøre."

En langvarig mumlen blandt tilhørerne fulgte på denne bemærkning, iblandet adskillige "Oh!" og "Ah!"

For dem var det, som om taleren havde sagt, at om ti minutter *ville de være på Nordpolen*.

Så fortsatte han på følgende måde:

"Det første spørgsmål, der trænger sig på er dette: Er det arktiske område et kontinent, eller er det et hav; eller har kommandør Nares haft ret, da han kaldte det et 'palæokrystisk ocean' – altså et ocean, der består af urgammel is? Hertil må jeg svare, at jeg *ikke* tror, han har ret."

"Det er ikke godt nok," råbte Eric Baldenak. "Dette er ikke et spørgsmål om tro, man må være sikker i sin sag!"

"Nuvel, så må jeg svare den ærede, omend noget ophidsede foregående taler: vi er sikre! Ja, det er et fastland, et kontinent og ikke et ishav, som North Polar Practical Association har erhvervet, som derfor nu tilhører Amerikas forenede Stater, hvilket ingen europæisk magt har ret til at sætte spørgsmålstegn ved."

En mumlen hørtes fra de delegerede fra den gamle verden.

"Bah!" sagde de. "Der er ikke andet end vand, en regulær vaskekumme, som I ikke er i stand til at tømme."

Dean Toodrinks bemærkning fik hans kollegers hjertelige bifald.

"Nej, min herre sekretær," svarede præsident Barbicane livligt. "Det er et regulært kontinent, en slette, der rejser sig – noget lignende Gobi-ørkenen i Centralasien – tre-fire kilometer over havets overflade. Dette er meget nemt at se ud fra observationer i de tilstødende lande, som polaregnene jo kun er en forlængelse af. Har Nordenskjöld, Peary og Maigaard ikke erklæret, at for eksempel Grønland rejser sig højere og højere, jo længere mod Nordpolen man kommer? Hundrede og tres kilometer inde, regnet fra øen Disko, andrager højden allerede 2.300 meter. Desuden har man fundet fugle, forskellige dyr og planter i isen – ja, selv elfenbenstænder fra mastodonter – som

viser at området har været beboet, at der har levet dyr og måske endog mennesker dér. Engang var der store skove, som må være blevet omdannet til det kul, som vi vil udnytte. Ja, der er uden tvivl et kontinent rundt om Nordpolen – et kontinent, fuldstændig frit for menneskelige væsener, hvor vi vil plante De forenede Staters flag."

Ved denne bemærkning lød der et dundrende bifald fra tilhørerne.

Da larmen endelig var aftaget igen, kunne man høre major Donellan hånligt bemærke:

"Nå, nu er der allerede gået syv af de ti minutter, der – efter hvad De sagde – skulle være tilstrækkelige til at nå Nordpolen."

"Vi er der om tre minutter," svarede præsident Barbicane køligt.

"Men, selv når det område, vi har erhvervet, er et kontinent, og dette land rejser sig til en temmelig betydelig højde, som vi mener at have grund til at tro, er det dog stadig spærret af evig is, dækket af isbjerge og ismarker, og i det hele taget i en tilstand, der vil gøre udnyttelsen temmelig vanskelig."

"Umulig!" råbte Jan Harald, idet han understregede sin bemærkning med en afgjort håndbevægelse.

"Umuligt, ja måske," sagde Impey Barbicane. "Men det er for at overvinde det umulige, at vi har købt dette område. Vi vil ikke have nødig at bruge hverken skibe eller slæder for at nå Nordpolen; nej, for takket være et indgreb, vi vil foretage, vil isen og isbjergene, nye som gamle, smelte helt af sig selv, og det vil ikke koste os så meget som én dollar af vor kapital eller et minut af vor tid."

Der blev fuldstændig stille i salen. Det vigtigste øjeblik var inde.

"Mine herrer," sagde præsidenten for Kanonklubben, "Arkimedes bad engang om en løftestang til at løfte verden med. Nuvel, vi har fundet denne løftestang. Vi er nu i stand til at flytte Nordpolen."

"Hvad, flytte Nordpolen?" skreg Erik Baldenak.

"Vil De så bringe den til Amerika?" spurgte Jan Harald.

Utvivlsomt ønskede præsident Barbicane ikke at forklare sig yderligere lige i øjeblikket, for han fortsatte:

"Hvad angår denne løftestang ..."

"Sig det ikke! Sig det ikke!" lød en høj stemme fra tilhørerne.

"Hvad angår denne løftestang ..."

"Bevar hemmeligheden! Sig intet!" skreg størstedelen af tilskuerne, idet de optog den forriges råb.

"Vi vil bevare hemmeligheden," sagde præsident Barbicane.

Naturligvis blev de europæiske delegater meget ærgerlige over denne bemærkning. Dette er let af forstå. Trods alle hans udbrud og løfter, havde taleren aldrig haft nogen intention om at gøre sin plan bekendt. Han nøjedes med at tilføje:

"Vi vil opnå vort formål ved hjælp af en mekanisk anordning, som ikke har nogen lige i industriens annaler. Vi vil påbegynde vort forehavende og bringe det til en heldig afslutning ved hjælp af den kapital, De har betroet os, og jeg skal snarest underrette Dem om hvordan."

"Hør! Hør!"

"Grundlaget for vor plan kan vi takke en af de mest lærde, ivrige og berømmelige kolleger," vedblev præsident Barbicane. "En mand, som vi skylder alle de beregninger, der tillader os at

føre vort forehavende ud i livet. Ligesom udnyttelsen af Nordpolen ikke er noget legeværk, er flytningen af polen heller ikke et spørgsmål, der kunne løses ved andet end de mest indviklede mekaniske beregninger. Vi har derfor indkaldt assistance fra Kanonklubbens ærede sekretær, vores egen mr. J. T. Maston!"

"Hip, hip, hip, hurra for J. T. Maston," udbrød alle tilhørerne, nærmest elektrificerede ved tilstedeværelsen af denne betydelige og bemærkelsesværdige personlighed.

Mrs. Evangelina Scorbitt var dybt rørt ved denne anerkendelse af den fejrede matematiker, som allerede helt og holdent havde vundet hendes hjerte. Selv nøjedes han med at dreje hovedet til højre og venstre og nikke som tak til de entusiastiske tilhørere.

"Allerede, mine kære aktionærer," sagde præsident Barbicane, "da vi havde vort store møde til ære for franskmanden Michel Ardan, dengang han besøgte Amerika nogle måneder før vor afrejse til Månen –" (og den selvsikre yankee talte om rejsen til Månen så roligt, som var det ikke andet end en rejse til New York) "- havde J. T. Maston sagt til sig selv: Vi må opfinde en maskine, der kan bevæge polerne. Vi må finde det rigtige sted og rette Jordens akse ind i den rigtige retning i forhold til dette objekt. Enhver af jer, der lytter til mig i dette øjeblik, kan selv prøve at udfinde dette sted. Jeg kan kun sige, at maskinen er opfundet, det rette sted er fundet, og vi skal nu tage os for at rette Jordens akse ind, så det opfylder vort formål."

Her holdt han inde med sin tale, og den forbløffelse, der aftegnede sig på hans tilhøreres ansigter, var ubeskrivelig.

"Hvad!" råbte major Donellan, "De mener altså, at De vil lægge jordens akse om i en anden retning?"

"Ja, min herre," forsikrede præsident Barbicane. "Vi har midlerne i hænde til at lave en ny, som herefter vil regulere dag og nat på hele Jorden."

"De vil ændre hele Jordens daglige rotation?" gentog oberst Karkof med et blik, der skød lyn.

"Netop, men dog uden at påvirke dens varighed," svarede præsident Barbicane. "Vor operation vil flytte polen til eller i hvert fald hen i nærheden af den 67. længdegrad. Jorden vil dermed stå ligesom planeten Jupiter, hvis akse er nærmest vinkelret på dens bane om Solen. Denne bevægelse på 23 grader og 28 minutter vil være tilstrækkelig til at give vor nuværende Nordpol en temperatur, der på ingen tid vil smelte alle de isbjerge og issletter, der har hobet sig op i løbet af hundredtusinder af år."

Forsamlingen var åndeløs. Ingen så meget som tænkte på at afbryde taleren, eller på at give ham bifald. Alle var grebet af denne ide, så sindrig og dog simpel: at ændre aksen hvorom denne jordkugle drejer sig.

Hvad angik de europæiske delegater, ja, de var ganske enkelt bedøvede, paralyserede og knuste, og sad målløse tilbage på deres pladser.

Men hurraråbene truede med at rive salen fra hinanden, da præsident Barbicane afsluttede sin tale med endnu en bemærkning:

"Det er solen, der vil påtage sig arbejdet med at smelte isbjergene og de frosne sletter omkring Nordpolen, og således gøre os adgangen ganske let."

"De mener altså," spurgte major Donellan, "at siden mennesker ikke har kunnet komme til polen, vil polen i stedet komme til mennesket?"

"Netop!" svarede præsident Barbicane.

8. Præcis som Jupiter

Ja, ganske som Jupiter!

Siden det mindeværdige møde til Michel Ardans ære, hvor J. T. Maston i halvt vanvittig begejstring havde råbt: "Lad os opfinde maskiner, der kan finde det rette punkt, så skal vi flytte selve Jordens akse!", havde denne ikke talt om eller tænkt på andet end dette "at flytte selve Jordens akse". Han havde studeret emnet så meget som muligt, og havde fundet alle mulige fakta og tal, der havde forbindelse med det. Efter den måde, den fremragende matematiker havde løst problemet på, ville Jorden få en ny akse at rotere omkring i stedet for den gamle, og verden som helhed ville for resten forblive uforandret. Efter denne plan ville klimaet omkring Nordpolen blive ligesom det, man har i Trondhjem i Norge ved forårstid. Og naturligvis ville den enorme mængde af is smelte under den brændende sol. Samtidig ville klimaet rundt omkring på kloden blive meget som på Jupiters overflade.

Hældningen af omdrejningsaksen hos denne sidstnævnte planet er på 88 grader og 13 minutter. Kun én grad og syv og fyrre minutter til – så havde dens akse stået fuldstændig lodret på dens bane omkring solen.

For øvrigt – må vi her fremhæve – ville de tiltag, som Barbicane og Co. havde tænkt sig at sætte i værk for at opnå deres mål ikke egentlig flytte Jordens akse. Af ren mekanisk vej fandtes jo ingen kraft, hvor enorm den end måtte være, at udrette noget sådant. Jorden er jo ikke en kylling på spid, der

drejer sig om en håndgribelig akse, som man bare kan tage i hånden og flytte rundt på. Derimod var det vel muligt at give Jorden en ny akse – man kunne måske oven i købet sige let udførlig – i det øjeblik, man havde fastlagt det understøttelsespunkt, som allerede Arkimedes drømte om, og J. T. Maston havde udregnet størrelsen af den nødvendige løftestang.

Da denne sidste imidlertid syntes at være fast besluttet på at bevare hemmeligheden om, hvordan den nye tilstand skulle tilvejebringes, måtte man foreløbig lade sig nøje med at se nærmere på, hvilke følger den ville føre med sig.

Dette gjorde både dag- og ugeblade da også, idet man bad alverdens lærde om at forklare de uvidende, hvordan Jupiters akses tilnærmelsesvise perpendikularitet indvirkede på omgivelserne deroppe.

Jupiter, der jo er en del af vor solverden, ligesom Merkur, Venus, Tellus (Jorden), Mars, Saturn, Uranus og Neptun, kredser omkring vort fælles midtpunkt i en afstand af næsten syv hundrede tre og halvfjerds millioner kilometer; den er omkring fire hundrede gange så stor som Jorden.

Hvis der findes noget "joviansk" liv – altså, hvis der findes beboere på planeten Jupiter, byder planeten dem på visse fordele.

For eksempel er planetens daglige rotation om sin egen akse – som for resten kun varer 9 timer og 55 sekunder efter vores tidsudmåling – således indrettet, at dage og nætter er fuldstændig lige lange, uanset hvilken breddegrad man befinder sig på, nemlig 4 timer og 27 minutter.

"Jamen," bemærker de, der tror på Jupiter-beboernes eksistens, "det må jo komme folk med regelmæssige vaner ret godt tilpas; de vil underkaste sig en sådan regelmæssighed med stor fornøjelse."

Denne fordel ville også komme til Jordens folk, hvis Barbicane & Co. gennemførte det, de havde til hensigt. Der ville så altid være fireogtyve timer fra kl. 12 middag til kl. 12 middag. Morgengry og aftendæmring ville altid være, som de er nu. Man ville altså leve i et konstant jævndøgn, ganske som det nu er den 21. marts og den 21. september over hele kloden, når solen befinder sig ret over ækvator.

Men det mærkeligste og måske mest interessante af alt ville være fraværet af de forskellige årstider.

Nu er der de forandringer året rundt, som vi kalder sommer, vinter, efterår og forår. De opstår på grund af den skiftende nærhed og fjernhed fra Solen, som forårsages af Jordens akses hældning i forhold til dens bane omkring vort systems centrum. Folkene på Jupiter kender intet til sådanne årstider. Og hvis dette eksperiment blev gennemført, ville folkene på denne klode snart heller ikke kende dem. Så snart den nye akse stod lodret i forhold til Solen, ville der ikke mere være isdækkede polarområder eller brændende hede tropeområder; hele verden ville kunne glæde sig ved et klima, der altid var uforanderligt på et givet punkt af jordkloden.

Hvad er for øvrigt et tropeområde? Det er en del af Jordens overflade, der ligger mellem Krebsens og Stenbukkens vendekredse, og hvor man kan se solen i zenit to gange om året; de tempererede områder er den del af jorden, der ligger mellem 23 grader 28 sekunder og 66 grader 32 sekunders bredde, hvor

solen aldrig når zenit, men heller ikke nogen fuld dag skjuler sig under horisonten.

Endelig polarområdet, som er den del af jorden, som solen ganske glemmer i længere eller kortere tid – ved polerne udstrækker denne periode sig til seks måneder.

Det er altså simpelthen den forskellige middagshøjde, som Solen indtager over horisonten i de forskellige egne, der afgør, om et givet område er meget varmt, tempereret eller koldt.

Nuvel, disse forskelligheder ville ikke mere være at se nogetsteds på klodens overflade, når den nye akse blev virkelighed. Solen ville så altid stå uforanderligt lige over ækvator; den ville gå op og ned hver tolvte time hele året rundt. Ligeledes ville Solen altid stå i den samme vinkel over et givet område; således ville den på 20 graders bredde stå i en vinkel på 70 grader, ved 49 graders bredde i en vinkel på 41 grader, og ved 67 graders bredde en vinkel på 23 grader. Dagene ville altså være fuldstændig ensartede på enhver given breddegrad, eftersom Solen regelmæssigt ville stå op og gå ned hver tolvte time på nøjagtig det samme punkt på horisonten.

"Og blandt mange andre fordele af denne nye orden," forkyndte præsident Barbicanes venner for den ganske verden, "er også disse: Enhver kan vælge det – ganske uforanderlige – klima, der passer ham og hans helbred bedst; ikke mere gigt, ikke flere forkølelser, ikke mere influenza; man vil ikke mere kende til ekstreme temperaturer."

Kort sagt, Barbicane & Co., disse moderne titaner, var ved at ændre på den tingenes tilstand, der havde eksisteret siden verdens skabelse.

Naturligvis vil stjernekiggerne miste et par stjerner og stjernebilleder, som de var vant til at se på deres nattehimmel, og digterne ville ikke mere have deres lange vinternætter eller drømmelyse sommernætter at sætte på rim, men for menneskeheden som helhed ville der stort set kun være fordele ved den nye tilstand.

"Og," bemærkede visse blade, der stillede sig på Barbicanes side, "landmændene kan vælge de afgrøder, der passer til temperaturforholdene netop der, hvor de opholder sig."

"Nydeligt," gav de fjendtligsindede dagblade igen, "vil vi så ikke mere have regn, eller storm, eller hagl – alle disse afvekslende vejrforhold, som har afgørende betydning for høsten?"

"Utvivlsomt," svarede vennerne i kor, "men den slags ulykker vil forekomme langt sjældnere end nu, eftersom temperaturerne og alle de andre forhold, der bringer forstyrrelse i atmosfæren vil være mere jævne. Jo, alt i alt vil dette projekt være til stor fordel for menneskeheden. Det vil være hele jordklodens tusindårsrige. Og Barbicane og Co. vil have ydet alle kommende generationer en tjeneste ved at afskaffe alle de besværligheder, som nætter og dags forskellige længde og årstidernes afvekslen giver."

"Ja," sagde Michel Ardan, "vor jordklode, hvis overflade altid er enten for kølig eller for varm, vil ikke længere være hjemsted for forkølelser og reumatisme og brystkatarrh. Enhver kan opsøge det sted på kloden, der er mest gavnlig for hans helbred."

The Sun i New-York udkom den 27. december med en artikel, der afsluttedes som følger:

"Æret være præsident Barbicane og hans kolleger! Disse modige og uforlignelige banebrydere vil ikke alene knytte en helt ny provins til vort amerikanske kontinent, og derved forøge De forenede Staters allerede umådelige besiddelser, de vil også gøre hele verden mere beboelig og produktiv, idet det vil være muligt at komme frø i jorden igen, så snart en afgrøde er vokset op og afhøstet; der vil ikke fremover blive spildt tid på grund af vinteren. Og ikke alene vil udvindingen af kul vokse på grund af udnyttelse af de nye, rige forekomster, men man vil også have sikret forsyningerne af dette uundværlige stof i mange år ud i fremtiden. Barbicane og Co. vil forandre Skaberens hele værk til bedste for alle deres medmennesker! Så tak, igen, til de folk, der vil gavne hele menneskeheden så umådeligt."

9. Hvori en Deus ex Machina af fransk herkomst dukker op

Således skulle altså de fordele være, der skulle komme ud af den forandring af jordklodens akse, som præsident Barbicane ville skabe. Kloden ville fortsat følge sin uforanderlige bane gennem verdensrummet, og året ville stadig have 365 dage.

Da virkningerne af ændringen af jordens akse var blevet bekendt over hele verden, vakte de overordentlig stor opsigt. I begyndelsen modtog man denne problemstilling fra den højere mekanik med stor begejstring. Udsigten til et uforanderligt klima, og "det frie valg" af det bedste opholdssted alt efter tilbøjelighed og helbred, lød ganske forførerisk. Man forestillede sig, at alle dødelige ville kunne glæde sig ved et evigt forår, som det, Odysseens sanger beskriver på Calypsos ø, og at man så kunne vælge mellem varmere og køligere forår. Hvad angår placeringen af den ny akse, som jorden skulle dreje sig om, var den en hemmelighed, som hverken præsident Barbicane, kaptajn Nicholl eller den ærede J. T. Maston syntes villige til at fortælle offentligheden. Ville de afsløre det, før de udførte deres forehavende, eller ville ingen vide noget, før forandringen havde fundet sted? En vis grad af usikkerhed begyndte at gøre sig gældende i offentligheden.

Der fremkom, ganske naturligt og forventeligt, nogen kritik i bladene. Ved hvilke mekaniske midler skulle dette projekt være i

stand til at frembringe forandringen? Det ville nødvendigvis kræve kræfter af ganske uhyre størrelse.

Forum, et anset New-Yorker-blad, bemærkede – med nogen ret – i en artikel: "Hvis Jorden ikke drejede om sin akse, skulle der måske kun en lille rystelse til for at få den til at flytte sig, som man ville have det, men som det er, fungerer kloden som et enormt gyroskop, der roterer med betydelig hastighed, og efter naturlovene vil det være umådelig vanskeligt, for ikke at sige umuligt, at få den til at afvige fra sit omdrejningspunkt med et forudbestemt resultat som Leon Foucault har bevist ved sit berømte eksperiment."

Hvilket jo var ganske korrekt. Og når man så på spørgsmålet om, hvor stor den kraft var, som Selskabets ingeniører skulle præstere, blev det ikke mindre interessant, om den ikke også ville påvirke andet end Jordens akse, og om resultatet ville blive opnået umærkeligt over en periode eller fra det ene øjeblik til det andet. Hvis det var det sidste, ville man så ikke kunne forudse frygtelige ulykker i det øjeblik, hvor forandringen fandt sted?

Dette bekymrede såvel videnskaben som almindelige uvidende folk. Det var ikke behageligt at vide, at et slag ville blive slået, uden at man præcist kendte til, hvad virkningerne ville være. Det virkede desuden, som om ophavsmændene til foretagendet ikke helt havde gennemtænkt konsekvenserne – at de umiddelbare fordele måske stak dem så meget i øjnene, at de ikke havde tænkt nærmere over, hvilke katastrofer deres projekt måske kunne medføre for vor ulykkelige klode. De europæiske delegerede, der var mere ophidsede end nogensinde over deres nederlag, besluttede at få mest muligt ud af denne

omstændighed, og benytte den til at få offentligheden til at vende sig mod Barbicane og hans kolleger.

Man vil ikke have glemt, at Frankrig, der ikke havde nogen prætentioner på det arktiske område, absolut intet havde at gøre med disse delegerede. Imidlertid havde en franskmand fået det indfald at drage til Baltimore, og for egen regning – og mest for underholdningens skyld – iagttage udviklingen i det enorme projekt.

Det var en ingeniør, ikke mere end femogtredive år gammel. Han været den fremmeste elev på den polytekniske læreanstalt, og dimitterede derfra med de højeste karakterer. Han var altså utvivlsom lige så dygtig en matematiker som mr. J. T. Maston, ja måske endog denne overlegen.

Denne ingeniør var en meget intelligent ung mand, lidt af en særling, en fantast og original. Han havde evnen til at tale med om alting. Når han var sammen med sine venner, ja, selv når man talte om alvorlige og videnskabelige emner, udtrykte hans sig med samme utvungenhed og jævne sprog som en parisergadedreng. Han gik endog så langt som til at bruge slang-udtryk, hvis det tjente hans formål. Han kunne sidde i timevis ved sit bord og skrive tal og regne ud, lige så hurtigt hans pen kunne følge med. Hans største fornøjelse, når man så bort fra vanskelige matematiske præstationer, var et spil whist, som han trods sine matematiske evner og idelige forsøg på at beregne sine muligheder, dog kun spillede middelmådigt.

Denne ejendommelige personlighed bar navnet Alcide Pierdeux, men han skrev det som regel som APierd, og nogle gange kun APi. Han var bidende og skarp i enhver diskussion, så meget, at man havde givet ham tilnavnet "Svovlsyre".

Endvidere var ikke alene kraftigt bygget, han var også meget høj. Hans venner mente, at hans højde var omkring en femmilliontedel af en kvart meridianlængde – det vil sige to meter, og de tog ikke meget fejl. Han havde et lille hoved, eller sådan så det i hvert tilfælde ud på hans brede skuldre, med et livligt udtryk, og hans blå øjne spillede som regel muntert bag lorgnetten. Dette var et karakteristisk træk ved ham, for han havde et af disse ansigter, der ser muntre ud, selv når de er dødeligt alvorlige. Han var på en gang den bedste videnskabsmand inden for sit fag, og den med det bedste humør.

Men selv om hans hoved så lidt småt ud, som det balancerede der på hans skuldre, kan man med rette sige, at det var fyldt til randen. Han var matematiker, som alle hans venner var eller havde været, men han studerede ikke matematik for at bruge dem i sit arbejde, som han aldrig havde kunnet lide. Nej, han studerede matematikken for dens egen skyld, simpelthen for at trænge længere og længere ind i dens mysterier, længere og længere ind i denne videnskab, hvor der trods uhyre fremskridt endnu fandtes så mange hemmeligheder.

Lad os også bemærke, at Alcide Pierdeux var ungkarl. Han var alene, eller som han kunne finde på at udtrykke det, han var "lig med én", skønt hans største ønske var at blive "fordoblet". Hans venner regnede allesammen med, at han ville gifte sig med en meget charmerende, smuk og åndrig provencalsk pige, han kendt. Men uheldigvis for ham, havde pigens fader allerede ved de første antydninger i så henseende forholdt sig afvisende overfor en forbindelse.

"Nej, denne Alcide er alt for lærd. Han vil bare tiltale min stakkels datter i et sprog, som hun ikke kan forstå."

Som om den ægte lærde ikke ville forholde sig tilbageholdende og beskeden i forholdet til sin kone!

Af denne grund havde den unge ingeniør besluttet at lægge det vide ocean mellem sin person og Provence. Han bad om lov til at rejse udenlands i et år, og fik det. Han mente, at han kunne bruge sin tid bedst ved at tage til Baltimore og iagttage Selskabets bevægelser. Og af denne grund befandt han sig nu i USA.

Efter at han var ankommet til Baltimore, havde Barbicane og Co.'s foretagende ikke et øjeblik ladt ham i ro. Om Jordens omdrejningsakse blev forandret eller ej, var han i allerhøjeste grad ligeglad med. Det eneste han ville vide – og hans nysgerrighed var på sit højeste i den anledning – var, med hvilke midler, de havde tænkt sig at bevæge jordkloden.

"Præsident Barbicane vil åbenbart gå til vor klode med en reel løftestang! Javel, men hvordan og hvor skal den bringes i anvendelse? … Aha! jeg har det! … Jeg tror, han vil skrue Jorden som en billardkugle, man rammer lidt skævt. Går man lige på, vil den gå ud af sin omløbsbane, men … Ja, disse kløgtige folk vil bare erstatte den gamle akse med den ny! Ingen tvivl om den sag! … Jeg kan blot ikke gennemskue, hvor de finde deres støttepunkt for stødet, for en eller anden form for stød må der jo være … Åh, hvis der blot ikke var den daglige rotation, så kunne en regulær næsestyver gøre det … men den er der jo, den daglige omdrejning! Det er umuligt at undertrykke dén; hvordan de vil gøre det, er mig et fuldkomment mysterium."

Men skønt han vendte og drejede alle de muligheder, han kunne komme i tanker om, var det ham dog umuligt at gætte, hvad Barbicanes og Mastons plan kunne være. Det var kedeligt, at han ikke kendte deres intentioner, for hvis det havde været tilfældet, ville han have kunnet beregne de deraf afledte mekaniske formler på meget kort tid.

Og således begav det sig, at Alcide Pierdeux, medlem af Frankrigs nationale bjergingeniørkorps, på denne den 29. december spadserede omkring i Baltimores gader i en spekulativ tilstand, med hånden presset mod panden.

10. Hvori en vis usikkerhed lidt efter lidt kommer for dagen

En måned var forløbet siden mødet mellem Kanonklubben og aktionærerne i det nydannede selskab, og den offentlige mening var i denne tid undergået bemærkelsesværdig forandring. De fordele, man kunne høste ved at ændre jorden omdrejningsakse, var glemt, og man talte nu i stedet om de mulige ulemper. Det ville være meget usandsynligt – fandt den offentlige mening – at det hele kunne løbe af uden at der indtraf en frygtelig katastrofe, eftersom forandringen vel kun kunne tilvejebringes ved et voldsomt, pludseligt stød. Hvad ville denne katastrofe helt nøjagtigt være? Ingen kunne forudsige det. Og hvad angik klimaforandringerne, var de når alt kom til alt så attråværdige? Kun eskimoer og lapper og samojeder og tjuktjer ville ubetinget nyde godt af den, da de jo ikke havde noget at tabe.

De europæiske delegerede brugte megen energi på at tale imod præsident Barbicane og hans værk. Til at begynde med sendte de informationer til deres respektive regeringer. De brugte jævnligt telegrafen, og sendte altid kodemeddelelser. De sendte spørgsmål og modtog ordrer. Og hvad var så disse ordrer, der altid kom diskret og i kode? "Gør hvad der er muligt, men uden i mindste måde at kompromittere vor regering," lød én. "I må gå forsigtigt frem, men status quo må ikke forandres," lød en anden.

Major Donellan og hans kolleger holdt sig ikke tilbage med at forudsige en forfærdelig ulykke, ikke blot på vegne af deres egne truede nationer, men for hele verden.

"Det er ganske tydeligt, at de amerikanske ingeniører har taget forholdsregler, så de ikke skader amerikansk territorium – eller i hvert fald kun så lidt som muligt," erklærede oberst Boris Karkof.

"Men hvordan kan de det?" indvendte Jan Harald. "Hvis man ryster et træ, vil ingen af dets grene vel kunne undgå at ryste med?"

"Og hvis nogen slår én i hårdt i brystet, føler hele kroppen da ikke slaget?" føjede Jacques Jansen til.

"Så dét er altså, hvad det mærkelige afsnit i dokumentet betød," råbte Dean Toodrink. "Det er derfor, de skrev *visse geografiske forandringer*. Allerede dengang havde de planer om at forandre Jordens geografiske og meteorologiske forhold!"

"Ja," sagde Eric Baldenak, "og det første, vi kan frygte, er at disse forandringer vil kaste havene ud af sine naturlige lejer"

"Og hvis havoverfladen på sine steder sænker sig," gik Jacques Jansen videre, "vil det så ikke ske det, at nogle af Jordens indbyggere bliver fanget på højder, hvor de ikke kan få kontakt med deres medmennesker?"

"Hvis de da ikke befinder sig i sådanne højder, at luften er så tynd, at de ikke kan drage ånde," tilføjede Jan Harald.

"Som for eksempel London i samme højde som Mont Blanc," udbrød major Donellan.

Og denne herre kastede hovedet tilbage og så ret op i vejret, som om hans lands hovedstad allerede var forsvundet i skyerne.

Kort sagt, der var tale om en trussel mod hele verden, og tilmed en meget alvorlig trussel.

Ganske vist var det kun et spørgsmål om ændring på 23 grader og 28 minutter, men denne ændring kunne meget vel medføre en voldsom bevægelse i oceanerne, når den nye jord rettede sig ind på sin nye pol.

Der fremkom alvorlige protester fra alle verdenshjørner, og den amerikanske regering blev anmodet om at gribe ind.

"Det ville være det bedste slet ikke at gennemføre dette forsøg overhovedet; følgerne kan meget vel lægge hele vor verden øde. Skaberen har indrettet alt på det bedste; det kan ikke være nødvendigt at forbedre på hans arbejde," lød det.

Og dog var der folk, der var letsindige nok til at gøre nar ad det hele. "Se blot disse yankee'er," sagde de, "de vil vist vende op og ned på hele Jordens akse. Hvis Jorden havde vist nogen fejl i sin bevægelse, kunne det være udmærket at ville forbedre på det, men den virker jo stadig så godt som på den første dag efter skabelsen."

Og hvad kunne man svare på det?

Ingeniør Alcide Pierdeux prøvede ikke at svare, men brugte i stedet al sin tid på at forsøge at regne ud, hvilke steder og fremgangsmåder, matematikeren Maston havde beregnet som udgangspunkt for forsøget: det nøjagtige sted på kloden, hvor arbejdet skulle begynde. Så snart han vidste dette, ville han være situationens herre, og vide præcis, hvilken del af verden der ville være i den største fare.

Det er blevet nævnt tidligere, at landene i den gamle verden sandsynligvis er forbundet med landene i den nye tværs over Nordpolen, og at man ikke kan opdele faren for henholdsvis

den gamle og den nye verden. Men var det måske ikke tænkeligt, spurgte man i Europa, at præsident Barbicane og kaptajn Nicholl og J. T. Maston som amerikanere kun havde gjort sig overvejelser om, hvordan de kunne redde deres eget land fra de pludselige tørlægninger og oversvømmelser, der kunne følge på rystelsen?

I hvert fald, mente man, ville hele den nye verden, fra Arktis til den mexicanske havbugt, næppe have noget at frygte. Faktisk var det uhyre sandsynligt, at Amerika ville høste stor fortjeneste ved omvæltningen, og desuden udvide sit territorium betragteligt.

Hvem ved, hvad der kan findes i de to oceaner, hvis bølger skyller mod den amerikanske kyst? Er det ikke sandsynligt, at der fandtes adskillige værdifulde områder, som kunne forøge antallet af stjerner i det amerikanske flag?

"Er det nu også sikkert," gentog sådanne ængstelige sjæle igen og igen, som altid kun ser den værste side af en sag, "at der ikke findes nogen fare? Tænk, hvis J. T. Maston var kommet til at lave en fejl i sine beregninger? Og kunne Kanonklubbens præsident ikke også komme til at begå fejl, når han skulle føre beregningerne ud i virkeligheden? Den slags kan jo ske for selv den klogeste! Selv den bedste artillerist rammer ikke altid lige godt, eller glemmer måske ligefrem at putte kuglen i kanonen!"

Som man let kan begribe, blev denne frygt understøttet af de europæiske delegater. Sekretær Dean Toodrink offentliggjorde adskillige artikler i denne retning, ikke mindst i *Standard*, Jan Harald skrev til den svenske avis *Aftonbladet* og oberst Boris Karkof til den meget udbredte russiske avis *Novaja Vremja*. Også i Amerika var meningerne delte. Republikanerne, dvs. det

liberale parti, var præsident Barbicanes venner, men demokraterne, som er et konservativt parti, erklærede sig imod ham. En del af den amerikanske presse, bl.a. *Boston Journal* og New-Yorker-avisen *Tribune* og flere andre var enige med den europæiske presse og demokraterne.

Forgæves forsvarede andre aviser – og det var tilmed ikke de mindst udbredte – North Polar Practical Association. Forgæves betalte Evangelina Scorbitt så meget som 10 dollars pr. linje for artikler – uanset om de var strengt saglige eller forholdt sig mere fantasifuldt til emnet – der påviste fordelene ved projektet og afviste enhver fare ved det. Forgæves søgte denne ildfulde enke at vise, at alt var fuldstændig i orden og korrekt, og at J. T. Maston aldrig ville kunne begå nogen fejl i sine beregninger. Til sidst blev dog hele Amerika grebet af frygt og sluttede sig de i Europa udbredte meninger om sagen.

Men hverken præsident Barbicane eller Kanonklubbens sekretær syntes at lade sig anfægte af, hvad man sagde. De gjorde sig ikke engang den ulejlighed at korrigere de forskellige artikler. De lod folk sige, hvad de havde lyst til og forsøgte på ingen som helst måde at få dem til at skifte mening. Tilsyneladende var de alt for optaget af deres forberedelser til det omfattende foretagende. De lod sig ikke på mindste måde mærke med, at de måske følte sig ilde berørt af omslaget i den offentlige mening, der jo i begyndelsen havde været så entusiastisk, men nu så pludseligt vendte sig mod foretagendet.

På trods af mrs. Evangelina Scorbitts offervillighed, og alle de penge, hun brugte på at forsøge at vende stemningen, anså man nu i begge de to verdensdele præsidenten og sekretæren i

Kanonklubben for særdeles farlige personer. De forenede Staters regering fik en officiel henvendelse fra de europæiske lande om at gribe ind og undersøge sagen. Ophavsmændene til projektet skulle tvinges til at lægge deres idéer åbent frem i lyset, og fortælle, med hvilke midler de håbede at opnå deres hensigt. De skulle ligeledes tvinges til at oplyse regeringen om, hvilke dele af Jorden, der ville være i den største fare; ja, kort og godt give oplysning om alt, hvad man i offentligheden frygtede og kunne finde på at spørge dem om.

Regeringen i Washington lod sig ikke nøde længe. Den ophidselse, der havde bredt sig i alle unionsstaterne tillod dem ikke andet. En sagkyndig kommission, bestående af ingeniører, mekanikere, matematikere, hydrografer og geografer blev udpeget – halvtreds i alt, under formandskab af John Prestice – ved lov af 19. februar, og blev udstyret med uindskrænket fuldmagt til med alle midler at skaffe sig oplysninger i sagen og afgøre, om en statslig intervention var nødvendig.

Først fik Selskabets præsident ordre til at indfinde sig for denne komité.

Præsident Barbicane indfandt sig ikke.

Man sendte politiagenter til hans privatbolig i Cleveland Street 95, Boston.

Præsident Barbicane var ikke at finde der.

Hvor var han da?

Ingen vidste det.

Hvornår var han taget afsted?

Fem uger tidligere, den 11. januar, havde han forladt Marylands hovedstad og Maryland selv, i selskab med kaptajn Nicholl.

Hvor var de to taget hen?

Ingen kunne sige det.

Åbenbart var de to medlemmer af Kanonklubben på vej til det ukendte sted, hvor de skulle lede forberedelserne til den store operation.

Men hvor kunne dette sted dog være?

Det var af overordentlig vigtighed at finde ud af, hvor det var, så man kunne gribe ind overfor og ødelægge disse farlige ingeniørers planer, mens der endnu var tid.

Ophidselsen over præsident Barbicane og kaptajn Nicholls forsvinden var enorm. Ophidselsen vendte sig snart til ligefremt had mod Selskabet og dets ledelse.

Men der var dog én mand, der burde vide, hvor præsidenten og hans kollega var blevet af. Der var én mand, der kunne svare på det vigtige spørgsmål, der i øjeblikket ophidsede hele kloden.

Denne mand var J. T. Maston.

Han fik ordre til at indfinde sig for undersøgelseskomitéen og dens formand John Prestice.

J. T. Maston indfandt sig ikke.

Havde han måske også forladt Baltimore? Var han også taget af sted for at forene sig med sine kolleger for at støtte dem i deres arbejde, hvis resultat hele verden nu afventede med letforståelig frygt.

Nej! J. T. Maston beboede stadig Ballistic Cottage, Franklin Street nr. 109, som altid flittig og arbejdsom, og allerede i gang med nye beregninger, som han kun afbrød, når han fik lyst til at tilbringe en aften i mrs. Evangelina Scorbitts prægtige residens ved New Park.

Formanden for Undersøgelseskomiteen sendte en betjent afsted med ordre til at bringe ham med til dens møde.

Denne tjenestemand ankom til huset, bankede på døren og præsenterede sig. Han blev temmelig uvenligt modtaget af Fyr-Fyr, men endnu værre af husets ejer.

Imidlertid fandt J. T. Maston det nu rimelig, at han skulle møde for komiteen, og fulgte med fuldmægtigen. For komiteen lagde han dog ikke skjul på, at han var ærgerlig over at blive afbrudt i sit arbejde.

Straks han var ankommet, begyndte man at udspørge ham.

Det første spørgsmål lød: Vidste hr. sekretæren for Kanonklubben, hvor præsident Barbicane og kaptajn Nicholl befandt sig?

Han svarede roligt: "Jeg ved, hvor de er, men jeg har ikke beføjelse til at oplyse det til andre."

Andet spørgsmål: "Var hans to kolleger i gang med forberedelser til iværksættelsen af deres plan om at forrykke jordaksen?"

"Dette," sagde Maston, "er en hemmelighed, som jeg udtrykkeligt har fået ordre om at bevare. Jeg kan altså ikke besvare spørgsmålet."

"Ville han muligvis tillade, at denne komité af sagkyndige får adgang til hans arbejde, således at den kan blive i stand til at vurdere, om hans Selskab skal have lov til at gennemføre deres forehavende?"

"Nej, bestemt ikke, jeg vil ikke tillade det – hellere tilintetgør jeg det hele! Det er min ret som borger i det fri Amerika at nægte enhver adgang til mine resultater."

"Men," sagde formanden Prestice alvorligt, "når det er Deres ret at tie, er det vel også Deres pligt, den almindelige uro taget i betragtning, at standse alle disse rygter, og til beroligelse give en forklaring af de metoder, der vil blive bragt i anvendelse af Deres Selskab."

J. T. Maston var ikke enig i, at det var hans pligt. Han kendte kun til en pligt, nemlig at tie, og tie ville han.

Trods deres bønner, ja ligefrem trusler, kunne komiteen ikke få noget ud af manden med jernkloen. Aldrig, aldrig ville han sige et ord, skønt det var svært at tro, at der var gemt en så stærk vilje under det bløde lag af gummi, der dækkede hans hjerne.

J. T. Maston forlod altså komiteen som han var kommet, uden at have afsløret noget; det kan vel næppe overraske nogen, at han blev modtaget med lykønskninger af mrs. Evangelina Scorbitt, der var henrykt over hans modige opførsel.

Da resultatet af dette seneste møde i Undersøgelseskomiteen blev kendt i offentligheden, tog ophidselsen en vending, der truede matematikerens sikkerhed. Presset på regeringen, såvel fra den amerikanske offentlighed som de europæiske gesandter, blev så stort, at præsident John S. Wright følte sig tvunget til at skride ind med magt.

Om aftenen den 13. marts befandt J. T. Maston sig i sit arbejdsværelse i Ballistic Cottage, fuldt optaget af sine forskellige talopstillinger, da telefonens febrilske ringen fangede hans opmærksomhed.

"Hallo! Hallo!" lød det fra højttaleren, hvis kraftige svingninger antydede den talendes heftige uro.

"Hvem taler jeg med?" spurgte han, irriteret over afbrydelsen.

"Fru Scorbitt."

"Og hvad ønsker fru Scorbitt?"

"Hun ønsker at advare Dem! I dette øjeblik har jeg fået oplysning om, at man endnu i aften –"

Hun nåede ikke at gøre sætningen færdig, før hoveddøren i Ballistic Cottage brutalt blev slået ind.

Støjen blev stadig højere, og bevægede sig nu op ad den trappe, der førte til hans arbejdsværelse.

Han kunne nu høre høje stemmer, mange, vrede stemmer. Det var næsten som en hel hær, der nærmede sig hans dør. Så hørte han tjeneren Fyr-Fyr, der prøvede at holde de indtrængende fra at bryde ind i huset og forstyrre hans herre.

Et øjeblik efter blev døren slået op og en konstabel viste sig, fulgt af flere politibetjente.

Denne konstabel havde en kendelse, ifølge hvilken han skulle trænge ind i huset, foranstalte en husundersøgelse og sætte sig i besiddelse af såvel alle fundne papirer som af J. T. Maston selv.

Kanonklubbens ophidsede sekretær rakte ud efter sin revolver, og ville ganske sikkert have gjort brug af den, hvis han ikke var blevet afvæbnet. Han blev holdt fast af betjentene, og statsmagten lagde nu hånd på alle hans med tale og formler dækkede papirer.

Pludselig gjorde han et voldsomt udfald, fik gjort sig fri, greb sin notesbog, der utvivlsomt indeholdt alle hans beregninger i den foreliggende sag, flåede den sidste side ud, puttede den i munden og tyggede den hurtigt i sig.

"Nu kan I tage den," sagde han i et tonefald som en Leonidas ved Thermopylæ, "den vil alligevel ikke være til nogen nytte for jer."

En time senere sad J. T. Maston som fange i Baltimores fængsel.

Og det var utvivlsomt det bedste, der kunne ske for ham, for byens befolkning ville uden tvivl have grebet til de for ham mest beklagelsesværdige skridt, hvis ikke politiet stod imellem til at forhindre det.

11. Hvad man fandt i J. T. Mastons notesbog og hvad den ikke længere indeholdt

Notesbogen, som politiet havde konfiskeret, indeholdt nogle og tredive sider fyldt med formler og tal: alle J. T. Mastons beregninger. Det var et arbejde indenfor den højere mekanik, som kun kunne værdsættes efter fortjeneste af de bedste matematikere. Flere af de samme beregninger, der var brugt tidligere i Rejsen til Månen, havde en fremtrædende plads blandt de øvrige beregninger.

De fleste lægmænd ville ikke kunne forstå det ringeste af det, der stod i notesbogen, men det var en tilfredsstillelse blot at kunne offentliggøre indholdet, som hele verden i flere uger havde ventet med stor uro.

Derfor forsøgte alle aviserne såvel som Undersøgelseskomiteen også at efterprøve den berømte matematikers formler, og viderebragte pligtskyldigst sine resultater.

Der fandt dog ikke nogen meningsudvekslinger sted i forbindelse med J. T. Mastons arbejde. Hans beregninger var udført med stor nøjagtighed, og Undersøgelseskomiteen fandt ingen grund til at tvivle på, at det hele var fuldstændig korrekt. Man kunne se, at projektet, hvis det blev bragt til udførelse, uden enhver tvivl ville ændre Jordens akse betydeligt, og at de

forfærdelige katastrofer, der var blevet forudsagt, ville komme til fuldt udbrud.

Den rapport, som Undersøgelseskomiteen udarbejdede til offentliggørelse i alverdens aviser, lød som følger:

> "Den tanke, som North Polar Practical Association har fostret, og hvis mål er at erstatte Jordens akse med en anden, skal bringes i stand ved hjælp af tilbageslaget fra et stykke skyts, der anbringes på et nærmere bestemt sted på Jorden. Hvis dette våbens løb fastgøres i undergrunden, er det ikke til at tvivle om, at det vil forplante sin rystelse til hele vor planet.
>
> Den anordning, som Selskabets ingeniører vil anvende, er ikke andet end en monstrøs kanon, hvis bagslag ville være fuldstændig virkningsløst, såfremt den var anbragt i vandret stilling. For at opnå den højeste effekt vil det være nødvendigt at opstille den i oprejst stilling med en hældning mod nord eller syd, og det er denne sidste retning, Barbicane og Co. har valgt at benytte. Under disse forhold vil bagslaget fra affyringen afstedkomme en bevægelse mod nord, en bevægelse meget lig den, som en billardkugle foretager efter undervejs i sin bane at have snittet en anden."

Dette var virkelig ikke andet end hvad den skarpsindige Alcide Pierdeux havde forudset.

> "Så snart kanonen er blevet affyret, vil Jordens omdrejningsakse forrykkes parallelt med retningen af bagslaget. Dette ville ændre planetens kurs en smule og

følgelig også årets længde, men kun så lidt at det må anses for at være fuldstændig uden skadelige bivirkninger.

På samme tid ville Jorden dog påbegynde en ny rotation om en akse i plan med den nuværende ækvator, og denne rotation ville fortsætte for evigt om den nye akse, som om der aldrig havde eksisteret en anden bevægelse. Jordens rotation har i øjeblikket polerne som akse. Ved bagslaget fra kanonen vil der blive skabt en ny akse, hvorved polerne ville flytte sig fra deres nuværende placering til en ny efter en faktor "x". Med andre ord, hvis kanonen affyres i det øjeblik, hvor himlens ækvator ved forårsjævndøgn har sit laveste punkt ved skuddets udgangspunkt, og bagslaget er kraftigt nok til at flytte den gamle pol 23 grader og 28 minutter, vil den nye akse blive lodret i forhold til retningen af Jordens kredsløb om Solen, ligesom den er det hos planeten Jupiter.

Hvilke følger der kan forventes heraf ved vi allerede, eftersom præsident Barbicane havde antydet dem ved mødet den 22. december.

Men når man tager Jordens masse og bevægelsesmængde i betragtning, er det så overhovedet muligt at fremstille et stykke skyts, der er så kraftigt, at dets tilbageslag vil være i stand til at frembringe en ændring i polens placering, og tilmed så nøjagtigt som 23 grader og 28 minutter?

Ja, hvis en kanon, eller en række kanoner bygges med de dimensioner, som kræves af fysikkens og mekanikkens love, eller i mangel af størrelse, hvis opfinderne var i besiddelse af et eksplosivstof, der er kraftigt nok til at

drive et projektil afsted med den nødvendige hastighed til at fremkalde en sådan ændring.

Tager man fx. som udgangspunkt det franske marinekorps' 27 centimeters kanon (model 1875), som driver et 180 kg tungt projektil afsted med en begyndelseshastighed på 500 meter pr. sekund, vil man ved at fremstille et løb, der er hundrede gange større – det vil sige, en million gange i omfang – få et våben, der kan udslynge et projektil på 180.000 tons. Hvis det anvendte eksplosivstof er kraftigt nok til at give projektilet en udgangshastighed, der er 5.600 gange større end hvad almindeligt sortkrudt er i stand til, vil man opnå det forønskede resultat. Med en fart på 2.800 kilometer pr. sekund, en hastighed høj nok til at nå fra Paris til St. Petersborg på ét sekund, vil der ikke være tvivl om, at projektilets bagslag mod Jorden vil ændre på forholdene som beskrevet."

Til uheld for Jordens sikkerhed – forunderligt som det kan synes – var J. T. Maston og hans kolleger netop i besiddelse af et sådant sprængstof med næsten ubegrænset kraft, mod hvilket det krudt, man i sin tid havde benyttet for at slynge projektilet mod Månen, kun var svag skygge. Det var kaptajn Nicholl, der havde opdaget det. De forskellige dele, der indgik i det, var kun ufuldstændigt beskrevet i Mr. Mastons notesbog, og han kaldte det blot *meli-melonit*.

Alt hvad man vidste var, at det blev dannet ved en reaktion mellem visse organiske stoffer og salpetersyre. Et antal enkeltatomare radikaler erstattede derved lige så mange brintatomer, og man fik deraf et pulver, der – ligesom

skydebomulden – ved en kemisk proces, ikke ved en simpel forbrænding, udviklede det nødvendige tryk.

Men hvad sprængstoffet så end måtte være, var det så kraftigt, at det kunne drive et projektil på 180.000 ton ud over grænsen for Jordens tiltrækningskraft, og det var indlysende, at det bagslag, et sådan skud ville give i kanonen ville have en effekt, der var stor nok til forrykke Nordpolen 23 grader og 28 minutter, så at den nye akse kom til at stå lodret på Jordens bane omkring Solen og derved afstedkomme alle de katastrofer, som Jordens indbyggere med fuld ret frygtede.

Men er det nu muligt at bygge en kanon, der er en million gange større i omfang end en 27-centimeters? Hvor store end den metalindustris fremskridt er, der har frembragt Tay- og Forth-broerne, viadukten ved Garabit og Eiffeltårnet, er den så alligevel i stand til at frembringe et så gigantisk stykke skyts, at det kan slynge et projektil på 180.000 tons ud i verdensrummet?

Det kunne man vel betvivle, og heri så man en grund til, at Barbicane og kompagnis forsøg havde såre ringe udsigt til at kunne gennemføres. Men det var et felt, der indeholdt rige muligheder for spekulationer, for tilsyneladende var Selskabet allerede begyndt at sætte det gigantiske projekt i værk.

Spørgsmålet var nu: hvor i verden var projektet placeret? Ingen vidste det, og følgelig var det ikke muligt at standse deres dristige operation. Det var velbekendt, at Barbicane og Nicholl havde forladt Baltimore og Amerika for mere end to måneder siden. Hvor var de? Ganske sikkert på det ukendte sted på kloden, hvor deres projekt var under opbygning.

Det var indlysende, at dette sted havde været anført på den sidste side af J. T. Mastons Maston. Om dette herskede der ingen tvivl. Men den sidste side var blevet revet ud og slugt af Impey Barbicanes medskyldige, og samme medskyldige nu sad i Baltimores fængsel og pure nægtede at tale.

Således var altså den øjeblikkelige tingenes tilstand. Hvis præsident Barbicane havde held til at fremstille sin monstrøse kanon og dens lige så gigantiske projektil – eller med andre ord: hvis foretagendet blev gennemført under de ovenfor anførte forhold – ville Jordens akse blive ændret, og inden for mindre end seks måneder vil Jorden mærke konsekvenserne af Barbicane og kompagnis dristige forsøg.

Man havde valgt en dato for forsøget, hvor skuddet ville have sin fulde og mest omfattende virkning, en dato, hvor jordkloden mest intenst ville mærke bagslaget fra skuddet.

Skuddet ville blive affyret den 22. september, tolv timer efter at solen havde passeret middagshøjden på stedet "X".

Hvad man vidste var: 1. At skuddet ville blive affyret med en kanon, der var en million gange større end en 27-centimeters. 2. Kanonen ville være ladt med et projektil, der vejede 180.000 ton. 3. Projektilet ville blive affyret med en begyndelseshastighed på 2.800 km/t. 4. Skuddet ville blive affyret den 22. september, tolv timer efter at solen havde passeret middagshøjden på stedet "X". Var det muligt at beregne, efter disse kendsgerninger, hvor stedet "X" befandt sig – hvor dette forehavende ville komme til udførelse?

Åbenbart ikke! sagde Undersøgelseskomiteen.

Der var intet konkret, man kunne bruge til at beregne, hvor på kloden "X" var, eftersom intet i mr. Mastons beregninger

antydede, hvor Jordens nye akse ville komme til at befinde sig, eller med andre ord, hvor de nye poler ville opstå. Jo, 23 grader 28 minutter fra den gamle; men på hvilken længdegrad, det lod sig på ingen måde fastlægge.

Lige så lidt var det muligt at forudse, hvilke lande der ville opstå eller forsvinde på grund af den forandrede havoverflade, hvilke kontinenter, der ville forvandles til hav og hvilke havområder, der ville blive forvandlet til kontinenter.

Og dog måtte, ifølge J. T. Mastons beregninger, disse niveauforandringer i oceanerne blive af en ganske betragtelig størrelsesorden. Efter det forfærdelige stød ville havoverfladen tilrette sig en om den nye polarakse drejende ellipsoide, og det flydende element ville skifte niveau på næsten ethvert tænkeligt punkt på kloden.

Den højest tænkelige forandring af havoverfladen ville blive 8.415 meter i forhold til tidligere, og på bestemte steder på kloden ville forskellige områder blive henholdsvis hævet og sænket indtil denne grænse. Udsvinget ville gradvist jævne sig, jo nærmere man kom til nogle nærmere bestemte grænselinjer, der delte jordkloden i fire dele. På disse grænselinjer ville niveauforandringen være lig nul.

Det kunne heraf udledes, at den gamle pol selv ville blive sænket til 3.000 meter under havoverfladen. Det af North Polar Practical Association erhvervede område vil altså blive fuldstændig over svømmet, og derfor ikke mere mulig at udnytte. Dette var dog forudset af Barbicane og Co., idet de nyeste opdagelser viste, at der ved Nordpolen fandtes et plateau, hvis højde var mere end 3.000 meter.

Hvad de punkter på jordkloden angik, hvor den største niveauforandring på 8.415 meter ville ske, kunne man dog ikke regne ud. Selv de mest erfarne matematikere måtte give op, for i denne ligning fandtes en ubekendt, som ingen var i stand til at beregne. Det var stedet "X"'ets placering, det sted, hvorfra skuddet ville blive affyret. Dette "X" var ophavsmanden til denne mærkværdige affæres største hemmelighed.

"Vi behøver blot," sagde komiteen, "igen at nævne, at enhver af verdens beboere, uanset i hvilken verdensdel de bor, er direkte interesserede i at kende denne hemmelighed, eftersom de alle er direkte truede af Barbicane og kompagnis handlinger.

Derfor beder vi alle indbyggere verden over, i Europa, Afrika, Asien, Amerika og Australien, om at holde øje med alle kanonstøberier, krudtfabrikker osv., som befinder sig i deres område, og lægge mærke til alle mistænkelige fremmede, der måtte indfinde sig, og straks at underrette Undersøgelseskomiteen i Baltimore telegrafisk.

Gud give, at vi må få denne underretning før den 22. september dette år, denne dato, hvor man truer med at omstyrte den verdensorden, der har hersket siden Skabelsen af vort solsystem.

12. Hvori J. T. Maston heltemodigt fortsætter med at forholde sig tavs

I en tidligere beretning blev en kanon bragt i anvendelse til at skyde et projektil fra Jorden til Månen; her bruges den til at flytte Jordens akse. Kanoner, altid kanoner; disse artillerister i Kanonklubben havde ikke andet i hovederne end kanoner. De var fuldstændig bindegale med kanoner. Truede dette brutale maskineri atter universet? Ja, må vi desværre tilstå, det var atter en kanon, der lå forrest i præsident Barbicane og hans kollegers tanker. Efter columbiaden i Florida, var de gået videre til den endnu mere monstrøse kanon på stedet "X".

Vi kan næsten høre dem råbe højt:

"Sigt på Månen! Første skud: Fyr!"

"Lad os flytte Jordens akse! Andet skud: Fyr!"

Og det eneste, resten af Verden ønskede for dem, var:

"Gå ad Helvede til! Tredje skud: Fyr!"

Og deres nuværende foretagende retfærdiggjorde da også virkelig denne almindeligt udbredte mening.

Men lige meget: den sidste rapport fra undersøgelseskomiteen fik, da den blev offentliggjort i aviserne, en effekt, som næppe fuldt ud kan overskues.

Det stod klart af J. T. Mastons beregninger, at de mekaniske problemer allerede var løst. Præsident Barbicanes og kaptajn

Nicholls forehavende ville – hvilket var fuldstændig klart – nødvendigvis have en fuldstændig katastrofal indvirkning på Jordens daglige rutine. En ny akser i stedet for den gamle … enhver forstod, hvad konsekvenserne måtte blive.

Derfor blev Barbicane og kompagnis eksperiment almindeligt forbandet og fordømt. I den gamle såvel som den nye verden havde medlemmerne af North Polar Practical Association kun fjender tilbage. Hvis der trods alt skulle være et par venner tilbage blandt de mest udbrændte hjerner i De forenede Stater, kunne det kun være meget få.

For deres personlige sikkerheds skyld havde præsident Barbicane og kaptajn Nicholl gjort klogt i at forlade Baltimore og Amerika, for man kunne godt regne med, at der ellers var hændt dem en eller anden ulykke. For ingen kunne ustraffet true de fjorten hundrede millioner indbyggere på Jorden med forandringer, der vil ændre selve Jordens beboelighed, og ingen turde ved en altomfattende katastrofe letsindigt sætte selve deres eksistens på spil.

Men hvordan var det muligt, at de to kolleger fra Kanonklubben sådan kunne forsvinde uden at efterlade noget som helst spor? Hvordan kunne de have sendt alt det materiel og de medarbejdere, der jo måtte være nødvendige til en sådan operation afsted, uden at nogen havde opdaget det? Tusinder af togvogne, hvis det var sket med jernbane, hundredvis af skibe, hvis det var sket med skib, ville ikke have været nok til at transportere de nødvendige ladninger af metal, kul, og meli-melonit. Det var og forblev aldeles uforståeligt, hvordan dette kunne være sket inkognito. Og ikke desto mindre var det dét, der var sket. Og hvad der var endnu mere mærkeligt: man fandt

efter nøje undersøgelser ud af, at ingen ordrer var blevet afgivet til hverken våben- eller krudtfabrikker, eller til fabrikker, der kunne levere de nødvendige kemikalier nogetsteds på de to kontinenter. Dette var fuldstændig uforklarligt! Men uden tvivl ville det blive opklaret i tidens fylde.

Men selv om præsident Barbicane og kaptajn Nicholl som følge af deres mystiske forsvinden var beskyttet mod nogen umiddelbar fare, sad deres kollega, J. T. Maston, bag lås og slå i Baltimore, og måtte frygte den almindelige vrede blandt befolkningen. Men det bekymrede ham ikke det mindste. En beundringsværdig stivnakke, denne regnemester! Kold som det jern, der udgjorde hans underarm, veg han ikke for noget!

Fra dybet af den celle, han beboede i Baltimores fængsel, brugte sekretæren for Kanonklubben det meste af sin tid på at tænke på sine fjerne kolleger, som han ikke havde mulighed for at følge. Han så for sig præsident Barbicane og hans medarbejder, kaptajn Nicholl, mens de forberedte deres vældige værk på det ubekendte sted på kloden, hvor ingen kunne stille dem hindringer i vejen. Han så dem bygge deres enorme kanon, fremstille deres meli-melonit, støbe det projektil, som Solen snart ville kunne regne blandt sine mindre satellitter. Denne nye stjerne skulle have navnet *Scorbetta* som en galant anerkendelse af den kærlighed og agtelse, de nærede for den rige enke i New York. J. T. Maston talte dagene, der var tilbage før den, hvor den store kanon ville blive affyret.

Det var allerede begyndelsen af april. Om to og en halv måned ville Dagstjernen, efter at have strejfet Krebsens Vendekreds, begynde at bevæge sig tilbage mod Stenbukkens Vendekreds. Tre måneder senere ville den passere ækvator ved

efterårsjævndøgn – og så ville det være slut med disse årstider, der er kommet og gået i millioner af år, og i al den tid har afløst hinanden så regelmæssigt. I dette år ville kloden have undergået denne stadige forandring af længden på nat og dag for sidste gang; derefter ville der altid og for evigt være lige langt mellem solopgang og solnedgang.

Dette var virkelig et storslået værk, et overmenneskeligt, ja guddommeligt værk! J. T. Maston glemte ganske det arktiske område og udnyttelsen af kulforekomsterne omkring polen, og så nu blot for sit indre øje de kosmografiske konsekvenser af den planlagte operation. Selskabets fremmeste opgave i dette øjeblik var at fremkalde disse ændringer og forskydninger, der skulle forandre hele Jordens udseende.

Men det var jo netop det, hele sagen drejede sig om. Ønskede Jorden overhovedet at få ændret sit udseende? Var hun ikke stadig ung og charmerende, som Gud havde skabt hende på den første dag?

Skønt alene og forsvarsløs i sit fængsel var der intet, der kunne få mr. Maston til at udtale sig om sagen, lige meget hvad man forsøgte. Medlemmerne af undersøgelseskomiteen tilskyndede ham dagligt til at tale, men uden held. Så fik John Prestice den idé at benytte sig af en person, der måske kunne have bedre held med sig, og denne person var mrs. Evangelina Scorbitt.

Alle og enhver var bekendt med de følelser, som den generøse enke husede for mr. Maston, hvor hengiven hun var ham, og hvilken ubegrænset interesse hun følte for den berømte matematiker.

Derfor fik mrs. Evangelina Scorbitt, efter Komiteens nærmere overlægning, lov til at komme og gå og besøge fangen, så ofte hun ønskede.

Var hun ikke lige så truet som ethvert andet menneske på denne jord af det frygtelige tilbageslag fra kæmpekanonen? Ville hendes skønne palæ i New Park blive skånet mere end den mindste skovløberhytte eller indianerwigwam? Var hendes fortsatte eksistens ikke lige så tvivlsom som den sidste samojedes eller den ringeste indbygger langt ude på Stillehavets fjerneste øer? Det var i hvert fald, hvad formanden for undersøgelseskomiteen fortalte hende, og af disse grunde bad man hende om at bruge sin indflydelse hos matematikeren.

Hvis han ville indvillige i at tale, og fortælle, hvor præsident Barbicane og kaptajn Nicholl var – og ikke mindst hvor mange medarbejdere, de havde med sig til udførelsen af deres forehavende – ville der måske endnu være tid til at nå frem til dem og stoppe dem og deres projekt, og således frelse menneskeheden fra den overhængende katastrofe, der truede verden.

Mrs. Evangelina Scorbitt fik altså adgang til fængslet, når som helst hun ønskede det. Hun var meget ivrig efter at gense J. T Maston, efter at han var blevet bragt fra sit hyggelige arbejdsværelse i Ballistic Cottage af de rå politiagenter.

Man ville imidlertid kende hende dårligt, den målbevidste, viljestærke Evangelina, hvis man troede, hun var slave af små menneskelige svagheder, og den, der lagde et indiskret øre til celledøren, da mrs. Scorbitt første gang kom ind, ville have overhørt følgende samtale:

"Endelig, min kære Maston, ser jeg Dem igen."

"De her, mrs. Scorbitt?"

"Ja, min kære ven! Efter fire uger – fire lange ugers adskillelse."

"Nøjagtig otte og tyve dage, fem timer og fem og fyrre minutter," svarede J. T. Maston efter at have set på sit ur.

"Endelige er vi sammen igen!"

"Men hvordan kan det være, at de har tilladt Dem at besøge mig her i min celle, min kære mrs. Scorbitt?"

"På den betingelse, at jeg prøver at få Dem til at afsløre hemmeligheden om, hvor præsident Barbicane befinder sig."

"Hvad! … Evangelina!" råbte mr. Maston, "og De har indvilliget i at prøve noget sådant. De har haft den tanke, at jeg kunne finde på at forråde mine kolleger?"

"Jeg, kære Maston! Tror De virkelig jeg kunne være så falsk? Jeg? At bede Dem ofre Deres sikkerhed for Deres ære? Jeg! Skulle jeg forsøge at overtale Dem til at gøre noget, som ville kaste skam over et helt liv, der har været viet til de højeste sfærer af den reneste matematik?"

"Bravo, mrs. Scorbitt! Atter ser jeg i Dem vort Selskabs gavmilde beskytter! … Nej, jeg tvivlede aldrig om Deres store hjerte."

"Tak, mr. Maston."

"Hvad nu mig selv angår," fortsatte Maston, "lad mig da sige, at førend jeg åbenbarede for Dem, fra hvilket sted på Jorden, skuddet skal affyres – så at sige sælger den hemmelighed, jeg har været i stand til at holde så vel skjult, så at disse barbarer kan forfølge vore venner og afbryde det arbejde, der vil bringe os rigdom og berømmelse – ville jeg hellere dø!"

"Oh, mr. Maston!" henåndede mrs. Evangelina Scorbitt andægtigt.

Og disse to væsener, der var forenede i den samme entusiasme – og for resten lige vanvittige, om man vil – forstod hinanden fuldstændig.

"Nej, de vil aldrig få navnet på det land, som mine beregninger har udpeget som velegnet til vort formål, og hvis navn vil blive udødeligt," vedblev J. T. Maston. "De kan gøre mig tavs, hvis de vil, men de får aldrig hemmeligheden ud af mig."

"Og de kan myrde mig sammen med Dem," sagde mrs. Evangelina Scorbitt; "også jeg vil være tavs."

"Det er heldigt nok, min kære Evangelina, at de ikke ved, at du også kender stedet."

"Tror De da, kæreste Maston, at jeg ville kunne forråde det, blot fordi jeg er en kvinde? Forråde jer alle sammen – forråde dig! Nej, min ven, nej. Om de så hidsede hele byen – hele landet – imod dig – om så hele verden kom til denne celles dør for at tage dig med, ville jeg også være der, og vi vil i det mindste have den ene trøst – at dø sammen."

Som om der kunne findes nogen større trøst, og som om J. T. Maston kunne drømme om en sødere død end i armene på mrs. Evangelina Scorbitt!

Og således endte deres samtale hver gang denne fortræffelige kvinde besøgte fangen.

Og når undersøgelseskomiteen så spurgte hende, hvad resultatet denne gang var, svarede hun: "Endnu intet; men måske vil jeg senere kunne opnå et svar."

Ak, kvindelist!

"Senere," sagde hun. Men tiden gik med hastige fjed. Uger gik som dage, dage som timer og timer som minutter.

Det var allerede maj. Mrs. Evangelina Scorbitt havde endnu ikke været i stand til at få nogen oplysninger fra J. T. Maston, og når den indflydelsesrige enke ikke havde held med sig, kunne ingen andre vel gøre sig forhåbninger om bedre resultat.

Var det da nødvendigt at finde sig i den forfærdelige rystelse uden at kunne gribe ind på nogen som helst måde? Nej og atter nej! Under disse omstændigheder var resignation ikke en mulighed. De europæiske delegerede blev mere og mere nedslåede. Hver dag var der et eller andet at kævles om. Selv den flegmatiske Jacques Jansen vågnede af sin hollandske fredsommelighed og irriterede sine kolleger ved sine daglige beskyldninger og angreb. Oberst Boris Karkof havde ligefrem haft en duel med sekretæren for Undersøgelseskomiteen, under hvilken han dog kun tilføjede sin modstander ringe skade. Og major Donellan – ja, han kæmpede hverken med skydevåben eller de bare næver, ganske imod engelsk sædvane, og han så kun til, mens hans sekretær, Dean Toodrink, udvekslede nogle få slag i henhold til de internationale bokseregler med William S. Forster, den flegmatiske tørfiskegrossist og strømand for North Polar Practical Association, som for resten overhovedet ingenting vidste om affæren.

Hele verden var forenet mod USA og holdt amerikanerne ansvarlige for de handler, der blev begået af en enkelt mand iblandt dem – den berømmelige Impey Barbicane. Der var tale om at kalde ambassadører hjem sammen med de udenrigsministre, der i øjeblikket var akkrediteret den

uansvarlige regering i Washington, og om at erklære krig mod USA.

Stakkels USA! Det eneste, de ønskede, var at kunne lægge hånd på Barbicane og kompagni. Forgæves svarede republikken de europæiske, asiatiske, afrikanske og australske magthaver, at de havde deres fulde velsignelse til at pågribe de forvovne amerikanere, når og hvor de måtte træffe på dem. Ingen havde tålmodighed til at lytte til den slags snak. Og præsident Barbicane og han kollega var derfor stadig, langt borte, i fuld gang med at forberede deres afskyelige værk.

Da man intet kunne opdage om dem, lød det nu fra de europæiske lande:

"I har deres medsammensvorne; det er sikkert, at J. T. Maston ved, hvor disse folk befinder sig og hvad de laver. Få ham til at tale, denne J. T. Maston."

Tvinge J. T. Maston til at tale! Man kunne lige så godt prøve at lokke et ord ud af munden på Harpokrates, tavshedens gud, eller fra de døvstumme i New Yorks institut for sådanne.

Med den stadigt stigende erindrede flere praktisk indstillede hoveder om, at middelalderens tortur dog havde haft sine fordele; kogende olie, smeltet bly havde givet fortræffelige resultater ved løsning af genstridige tungebånd, ligesom vandprøven og vippegalgen og andet lignende. Hvor ikke bringe sådanne midler i anvendelse, som i tidligere tider har været anvendt under mindre alvorlige omstændigheder og i sager, der kun angik nogle få privatpersoner?

Men man svarede, at selv om sådanne midler havde været brugt i tidligere tid, kunne de ikke bruges nu, hen mod slutningen af det oplyste 19. århundrede, der havde været så

herlig velsignet med opfindelser som repetérgeværet, syvmillimeterriflen og sprængkugler ned melinit, roburit, ballit, panklastit, meganit, og mange andre stoffer, der ender på *it*, som dog alle blegnede ved siden af meli-melonit.

Derfor havde J. T. Maston intet af frygte i denne retning; alt hvad man kunne gøre var at håbe, at han til sidst ville indse hvor stor hans forbrydelse var, og ville beslutte at åbenbare sin hemmelighed, eller at en eller anden hændelse ville afsløre den for ham.

13. Ved hvis afslutning J. T. Maston giver et sandt episk svar

Tiden gik sin gang, og sandsynligvis skred også Barbicane og kaptajn Nicholls hemmelige arbejde frem under så mærkværdige omstændigheder – ingen vidste hvor.

Hvordan kunne det være muligt, spurgte man, at et så kæmpemæssige forehavende, der nødvendiggjorde etablering af et jernstøberi af betydelig størrelse, opbygning af kæmpemæssige højovne, der kunne smelte metal svarende til en million gange metalmængden i marinekorpsets 27 centimeters kanon, og et projektil på 180.000 tons – som krævede adskillige tusinde arbejdere med alt hvad deraf fulgte af transport, administration osv. – ja, hvordan, spørger vi atter, var det muligt, at en sådan operation fandt sted, uden at den stærkt interesserede omverden kunne opdage noget om det? I hvilken del af den gamle eller den nye verden havde Barbicane og kompagni skaffet sig en sådan indflydelse, at ikke det mindste tegn på deres aktiviteter blev opdaget af de, der boede i nærheden? Var det på en øde ø i Stillehavet eller i det Indiske Ocean? Men der fandtes jo ikke flere øde øer: englænderne havde opslugt dem alle. Men måske havde dette nye Selskab opdaget én, der passede til dette specielle formål. Måske var det, som en bemærkede, et eller andet sted i de arktiske

områder … men nej, det kunne det ikke være, simpelt hen fordi det jo netop var disse områder, North Polar Practical Association ville flytte.

Ville man lede efter præsident Barbicane og kaptajn Nicholls en øer, kunne der kun være tale om dem, der var forholdsvis tilgængelige, og det ville under alle omstændigheder være rent tidsspilde. Den notesbog, man havde konfiskeret fra J. T. Maston fortalte jo, at skuddet ville blive affyret på eller i nærheden af ækvator. Men alle landene ved ækvator var beboede, omend ikke alle af lige civiliserede mennesker. Hvis det var i nærheden af jævndøgnslinjen, de havde slået sig ned, så kunne det ikke være i Amerika, i hele Peru og Brasilien, ejheller på Sunda-øerne, Sumatra eller Borneo, heller ikke på øerne i Celebes-havet og lige så lidt i New Guinea, uden at indbyggerne de pågældende steder har fået kendskab til deres tilstedeværelse. Højst usandsynlig forekom også en mulig hemmelig tilstedeværelse i det indre af Afrika, i de områder, der blev gennemskåret af ækvator. Tilbage var så Maldiverne i det indiske ocean og Admiralitetsøerne, Gilbert-, Jule- og Galapagos-øerne i Stillehavet, og San Pedro i Atlanterhavet. Ingen efterretninger fra disse områder gav imidlertid den så længselsfulgt ønskede oplysning. Det forekom i det hele taget umuligt, at man kunne holde noget hemmeligt nogetsteds i den beboede verden uden at nogen informerede komiteen i Baltimore.

Og hvad tænkte Alcide Pierdeux om alt dette? Han drømte som alle andre uafladelig om de forskellige konsekvenser, som denne operation kunne have. At kaptajn Nicholl havde opfundet et sprængstof af en så voldsom kraft, at han havde fundet frem

til meli-melonit, med en sprængkraft 3 til 4000 gange større end det mest eksplosive stof, man hidtil havde kendt, og 5.600 gange større end vore forfædres gode gammeldags sortkrudt, var jo forbløffende nok i sig selv – overordentlig forbløffende, men slet ikke umuligt. Man kan jo ikke vide, hvad fremtiden bringer i denne fremskridtenes tid, hvor vi allerede har midler, der kan tilintetgøre hele hære på meget lang afstand. I hvert fald var en ændring af Jordens akse ved hjælp af tilbageslaget fra et skydevåben ikke noget, der var usædvanligt nok til at få den franske ingeniør til at undre sig. Idet han henvendte sig direkte til ophavsmanden til det hele – foreløbig dog kun i tankerne – sagde han: "Det er selvindlysende, min gode præsident Barbicane, at Jorden daglig modtager tilbageslaget fra alle de skud, der affyres på hele kloden. Hundreder af tusinder af mennesker morer sig hver dag med at afskyde tusinder af projektiler på nogle få kilo eller millioner af projektiler, der hver vejer nogle få gram; ja, selv når jeg går eller hopper, eller strækker armen ud, påvirker det alt sammen vor klodes overflade og bidrager til dens fremdrift eller det modsatte. Er deres store maskine da af en sådan natur, at den kan frembringe et tilbageslag af den nødvendige styrke? Lyn og integraler, hvordan *kan* et sådant tilbageslag overhovedet være i stand til at bevæge selve jordkloden? Og hvis de beregninger, denne herre, J. T. Maston har foretaget, beviser muligheden – jamen, det er da nemt nok at bevise det matematisk."

Alcide Pierdeux kunne ikke andet end beundre de sindrige beregninger, sekretæren for Kanonklubben havde foretaget, og som var blevet meddelt af medlemmerne af Undersøgelseskomiteen til alle de lærde, der var i stand til at

forstå dem. Og Alcide Pierdeux, der læste algebra som vi andre læser aviser, fandt i denne form for læsestof en usigelig charme.

Hvis denne pludselige forandring virkelig fandt sted, hvilken ufattelige katastrofer ville det ikke afstedkomme på overfladen af vor klode! Byer ville blive vendt på hovedet, oceaner kastet ud af deres lejer, bjerge blive knust, folk blive dræbt i millionvis, jordskælv af umådelig voldsomhed!

"Hvis," spekulerede Alcide Pierdeux videre, "dette forbandede pulver, kaptajn Nicholl har opfundet, var mindre kraftigt, kunne vi håbe på, at projektilet ville falde tilbage til Jorden efter at være blevet afskudt, enten det så falder ned det samme sted, som det bliver affyret, eller det først gør turen rundt om Jorden og derpå falder ned. Så ville alt vende tilbage til sin sædvanlig plads i løbet af ganske kort tid, og uden at det hele har haft nogen synderlig destruktiv virkning. Men det kan man nok ikke håbe på. Takket være deres forbistrede meli-melonit, vil kuglen fare afsted på sin planlagte kurs og ikke vende tilbage til Jorden og bede om undskyldning for at have forstyrret hende ved at sætte alt tilbage på sin rette plads."

Pierdeux sagde endelig: "Hvis stedet for affyringen blot var kendt, ville jeg snart være i stand til at sige, hvor på kloden skuddet ville have de største og de mindste følgevirkninger. Folk ville så i tide kunne få at vide, om de var i fare, så at de kunne rede sig, før deres byer og huse falder sammen. Men hvordan kan vi få det at vide?"

Han lod hånden fare gennem det tynde hårlag, der dækkede hans isse.

"Jeg tror," sagde han, "at eftervirkningerne af rystelsen kan blive langt mere komplicerede end vi kan forestille os.

Vulkanerne vil benytte lejligheden til at kaste op som led de af søsyge. Måske vil en del af oceanerne forsvinde i deres kratere … ih, du altforbarmende! … vi kan opleve eksplosioner af en styrke, der vil få hele Jorden til at hoppe og danse. Åh, denne satans Maston og hans stivsindede tavshed! Han jonglerer med vor jordklode og spiller med den, som var det en almindelig pot billard!"

Således talte og ræsonnerede Alcide Pierdeux med sig selv. Men snart blev hans skrækkelige hypoteser taget op af aviserne verden over. De forandringer, der ville blive en følge af Barbicane og kompagnis planer, kunne kun ende med springflod og oversvømmelser, der lagde visse dele af Jorden øde. Så forsvandt måske nogle tusinde af Jordens beboere, men de utallige overlevende ville måske ikke blive synderlig berørt. Men jo nærmere man kom den skæbnesvangre dato, jo større var den kolde rædsel, der overvældede selv de modigste. Det var som i året 1000, hvor Jordens befolkning troede, at de ville blive kastet i dødens gab alle som en.

Lad os genkalde os, hvad der skete dengang. Ifølge Apokalypsen – Johannes' Åbenbaring – ville Dommens Dag indtræffe ved årtusindskiftet. Man ventede på de tegn på Guds vrede, der forkyndtes i den hellige skrift og på Antikrist, Helvedes Søn.

"I det sidste år af det 10. århundrede," siger H. Martin, "blev alting nedbrudt – fornøjelse og forretning, alt blev lammet, intet fungerede, der var endog ingen, der tog sig for at dyrke jorden. Hvorfor sørge for fremtiden, når evigheden begyndte i morgen? – Man sikrede altså sig kun det mest nødvendige til en eller to dage. Alle ejendele, ejendomme, slotte – alt blev givet til

Kirken, for at skaffe sig beskyttelse og fortalere i det himmelske kongerige, man snart skulle træde ind til. Mange gavebreve til kirkerne begynder med vendinger som: '... siden Verdens ende er kommet, og dens undergang er nær ...' Da det fatale øjeblik kom, trængtes alle i kirkerne og andre steder, der var indrettet til religiøse sammenkomster, og ventede i dødsangst på at høre lyden af de syv dommedagsengles syv basuner, der skulle kalde dem til himmels."

Vi ved nu, at den første dag af tusindåret kom og gik, og intet var forandret. Men denne gang handlede det ikke om en forstyrrelse, der kun var forudsagt af et dunkelt vers i Bibelen. Det var et spørgsmål om at ændre på verdens ligevægt, der var funderet på særdeles pålidelige og ubestridelige beregninger, et foretagende, der i lyset af de seneste vældige fremskridt inden for den ballistiske og mekaniske videnskab syntes at være realistisk og udførligt.

Følgelig så man, trods al indflydelse fra moderne videnskab og ideer, lignende galskaber som dengang ved årtusindskiftet. Aldrig havde man med større iver forberedt sig til turen til en bedre verden. Ængstelige troende haspede det ene synderegister værre end det andet af til skrifte, og der var sågar tale om, at paven ville udstede en general-syndsforladelse, som hele verden ville få del i.

Under disse forhold blev J. T. Mastons situation dag for dag stadig mere betænkelig. Mrs. Evangelina Scorbitt skælvede for at han skulle blive offer for et almindeligt ønske om hævn. Måske tænkte hun endog på at overtale ham til at give de oplysninger, han så heroisk holdt tilbage. Men hun turde ikke nævne det for ham. og deri gjorde hun ret. Det ville have været

uklogt af hende, og hun ville kun opnå en fuldstændig afvisning.

Som man let kan forestille sig, havde frygten fået et stærkt greb om sindene i Baltimore, og byens indbyggere var næsten ikke til at styre. Ophidselsen blev ikke mindre af de artikler, der daglig stod at læse i aviserne.

Hvis J. T. Maston havde levet i de store kristenforfølgelsers tid, ville hans skæbne være beseglet: han ville uden videre være blevet kastet for løverne. Men han forholdt sig ganske rolig og sagde blot:

"Jeg er rede."

Lige meget hvad der skete, nægtede J. T. Maston at fortælle hvor stedet "X" befandt sig, idet han jo meget vel vidste, at hvis han afslørede hemmeligheden, ville præsident Barbicane og kaptajn Nicholl blive forhindret i at fuldføre deres arbejde.

Det var en interessant, en ligefrem smuk kamp – ene mand mod hele verden. Det gjorde kun J. T. Maston til en større og bedre mand i Evangelina Scorbitts øjne, og ikke mindre i kollegernes i Kanonklubben. Disse venlige, men alligevel så stivnakkede folk, der var som pensionerede artillerister nu engang er, var nemlig alle fyr og flamme for deres præsident og hans projekt. Sekretæren for Kanonklubben blev en så berømt personlighed, at han begyndte at få breve som en anden statsforbryder, fra folk, der gerne ville have et par linjer skrevet af den hånd, der ville vende op og ned på hele den kendte verden.

Men selv om det jo i sig selv var ganske nydeligt, stod vor sekretær for hver dag i større og større fare for sit liv. Befolkningen i Baltimore hang dag og nat truende omkring

fængslet. Der var skrig og skrål og daglige tumulter; den ophidsede mængde ville lynche J. T. Maston. Politiet så det tidspunkt nærme sig, hvor de ikke mere ville være i stand til at forsvare fængslet og fangen J. T. Maston.

For at tilfredsstille det amerikanske folk såvel som andre landes befolkninger, besluttede regeringen i Washington at sætte J. T. Maston under anklage og stille ham for en domstol.

"Hvad andre mennesker ikke har været i stand, vil heller ikke lykkes for dommerne," sagde Alcide Pierdeux, der nærede en vis sympati for den genstridige matematiker.

Om morgenen den 5. september indfandt formanden for undersøgelseskommissionen sig personligt i fangens celle.

Mrs. Evangelina Scorbitt havde, efter indtrængende anmodning, fået lov til at ledsage ham. Måske ville et sidste forsøg af den fortræffelige dame lykkes og frembringe det forønskede resultat. Der var ikke andre ting tilbage at gøre. Intet ville lades uforsøgt og ethvert middel ville være tilladt i dette sidste forsøg på at løse problemet. For hvis ikke – ja, så måtte man jo se …

"Hvad vi gerne så," sagde folket, "var dette udyr, J. T. Maston, hængt," og denne rædselsgerning ville da også komme til udførelse, hvis folket fik det, som de ville.

Klokken 11 præcis blev J. T. Maston altså fulgt til mødet med mrs. Evangelina Scorbitt og John Prestice, formand for undersøgelseskommissionen.

Man startede enkelt. Samtalen bestod af følgende spørgsmål og svar, hurtige og ivrige på den ene side, rolige og velovervejede på den anden.

Og havde vel skullet tro, at den rolige og velovervejede, selv under disse omstændigheder, var J. T. Maston!

"For sidste gang, vil De svare?" spurgte John Prestice.

"Svare på hvad," bemærkede Kanonklubbens sekretær ironisk.

"Svare på spørgsmålet om, hvor Deres kollega, Barbicane, befinder sig i dette øjeblik."

"Det har jeg allerede gjort de første hundrede gange."

"Så gentag det for den hundrede og første gang."

"Han er der, hvor affyringen skal finde sted."

"Hvor skal affyringen finde sted?"

"Der hvor min kollega, Barbicane, befinder sig."

"Tag Dem i agt, J. T. Maston."

"For hvad?"

"For konsekvenserne af, at De nægter at svare – som er –"

"At jeg forhindrer Dem i at få noget at vide, som De ikke *skal* vide."

"Hvad vi har *ret* til at vide."

"Det er desværre ikke *min* opfattelse."

"Vi vil stille Dem for en domstol."

"De skal være så hjertelig velkommen."

"Og juryen vil dømme Dem."

"Hvad kommer det mig ved."

"Og så snart dommen er afsagt, vil den blive udført."

"Udmærket."

"Kære Maston," vovede mrs. Evangelina Scorbitt, hvis hjerte var nær ved at briste ved at høre disse forfærdelige trusler.

"Hvad! De, frue?" sagde J. T. Maston.

Hun sænkede hovedet og tav.

"Og vil De måske vide, hvad denne dom vil blive?" vedblev John Prestice.

"Hvis De har finder det morsomt at fortælle mig det, gerne," sagde J. T. Maston.

"At De vil blive straffet med døden, sådan som De fortjener."

"Virkelig?"

"At De vil blive hængt, så sikkert som to og to er fire."

"I så fald, min herre, har jeg dog en chance," sagde J. T. Maston eftertænksomt. "Hvis De var lidt bedre til matematik, ville De ikke sige, at to og to er fire. De beviser netop, at alle matematikere til denne dag har være dumme nok til at påstå, at summen af to tal er lig med ene af deres dele; altså at to og to er nøjagtig fire."

"Min herre!" råbte præsidenten, fuldstændig perpleks.

"Nuvel," sagde J. T. Maston, "hvis De sagde, så sikkert som at en og en er to, så – Det er jo absolut indlysende, for det er ikke længere en teori, det er en definition."

Og efter denne lektion i simpel aritmetik gik Undersøgelseskomiteens formand ud, fulgt af mrs. Evangelina Scorbitt, hvis beundring for matematikeren havde antaget en sådan højde, at hun ikke vovede at se på ham.

14. Meget kort, men hvori "X" endelig antager en geografisk værdi

Heldigvis for J. T. Maston modtog forbundsregeringen på dette tidspunkt følgende telegram, afsendt af den amerikanske konsul i Zanzibar:

Til John S. Wright
Statsråd
Washington, USA

Zanzibar
13. september,
kl. 5 morgen lokal tid.

Omfattende arbejder udføres i øjeblikket i Wamasai, syd for Kilimanjaro-kæden. I de sidste otte måneder har præsident Barbicane og kaptajn Nicholl etableret sig der med et stort antal sorte arbejdere under sultan Bali-Balis beskyttelse. Hvilket herved bringes til regeringens kundskab af dens hengivne

Richard W. Trust
Konsul.

Og på denne måde blev J. T. Mastons hemmelighed kendt, og følgelig undgik sekretæren for Kanon-Klubben, skønt han stadig var fængslet, at blive hængt.

Men hvem ved, om ikke han ville komme til at beklage, at han ikke havde lidt martyrdøden i sit livs stolteste stund frem for at leve videre med alle muligheder for at blive skuffet.

15. Som indeholder nogle, for beboerne af planeten Jorden, meget interessante detaljer

Endelig havde regeringen i Washington fundet ud af, hvor Barbicane og kompagni opererede. Kunne de nære mistro til telegrammets ægthed? Nej, det var der ingen grund til. Konsulen i Zanzibar var en meget pålidelig repræsentant for sit hjemland, og hans oplysninger kunne var utvivlsomt korrekte. Dette blev yderligere understøttet af senere telegrammer. Det *var* virkelig i Kilimanjaro-områdets centrum, i Wamasai, nogle hundrede lieues vest for kystlinjen lidt under ækvator, at ingeniørerne fra North Polar Practical Association havde tænkt sig at udføre deres gigantiske arbejde.

Hvordan havde de i hemmelighed kunnet nå dette ukendte land, ved foden af det berømte bjerg, der blev opdaget i 1849 af doktorerne Rebviani og Krapf og senere besteget af de to rejsende Otto Ehlers og Abbot? Hvordan havde de været i stand til at indrette deres værksteder dér, bygge et støberi og skaffe sig det nødvendige antal medhjælpere? Hvordan havde de været i stand til at etablere venligtsindede relationer med de farlige stammer, der beboede området, og deres overhoveder, der var lige så lumske som de var grusomme? Det vidste man ikke, og måske ville man aldrig få det at vide, eftersom der nu kun var ganske få dage tilbage til den 22. september.

Da J. T. Maston hørte fra Evangelina Scorbitt, at hemmeligheden om Kilimanjaro var blevet afsløret af et telegram, afsendt fra Zanzibar, sagde han blot:

"Du godeste!" idet han svingede sin jernhånd voldsomt rundt i luften, og vedblev: "Nå ja, rejser pr. telegram eller pr. telefon er jo endnu ikke opfundet, og om seks dage … badabum-bummelum-bum … vil hele sagen være afgjort."

De, der så og hørte dette bemærkelsesværdige onomatopoietikon i munden på Kanonklubbens sekretær, var ikke så lidt overraskede over, hvor megen energi der stadig kunne være i sådan en pensioneret artillerist.

J. T. Maston havde ret. Der var ikke tid til at sende agenter til Wamasai med ordre til at arrestere præsident Barbicane, selv ikke hvis de var rejst fra Algier eller Ægypten, ja endog fra Aden, Madagaskar eller Zanzibar, eftersom de ville have mødt utallige vanskeligheder i de bjergrige egne, og måske tilmed skulle have kæmpet mod en hær af sultanens soldater …

Derfor måtte man opgive ethvert håb om at forhindre operationen.

Men var den umulig at forhindre, var det så meget lettere at beregne dens frygtelige konsekvenser, da man jo nu kendte den nøjagtige position af "X". Det var i sig selv en indviklet beregning, men ikke mere, end at enhver velfunderet matematiker ville være i stand til at løse den.

Telegrammet fra konsulen i Zanzibar var blevet sendt direkte til statsråden i Washington, og til at begynde med søgte forbundsregeringen at holde det hemmeligt. Man ville først offentliggøre det, når man samtidig kunne oplyse, hvad resultaterne af forandringen i Jordens akse, ikke mindst

forandringerne i oceanernes niveau. Jordens befolkning ville så samtidig erfare, hvilken skæbne, der ventede dem, alt efter hvor på kloden de opholdt sig.

Det må være indlysende, at hele verden var ivrige efter at kende sin skæbne.

Den 14. september blev der afgivet ordre til Observatoriet i Washington om at beregne de endelige følgevirkninger på forskellige geografiske positioner. Mindre end to dage efter var beregningerne færdige. Den gamle verden blev underrettet om resultaterne via det atlantiske kabel og den ny verden pr. telegram. Da beregningerne var blevet offentliggjort i tusindvis af aviser, var det det eneste, man talte om overalt.

Hvad vil der ske?

Dette var det spørgsmål, som alle stillede overalt på kloden.

Følgende var, hvad Observatoriet i Washington havde udsendt:

VIGTIG MEDDELELSE

Det foretagende, som præsident Barbicane og kaptajn Nicholl er i færd med at gennemføre, går ud på følgende:

Den 22. september ved midnat lokal tid, at præstere et bagslag ved hjælp af en kanon en million gange større end en almindelig 27-centimeters flådekanon, der afskyder et projektil på 180.000 ton med en begyndelseshastighed på 2.800 km./t.

Under den forudsætning, at skuddet affyres under ækvator, næsten præcis på den 34. længdegrad vest for Pariser-meridianen, ved foden af Kilimanjaro med retning stik syd, vil det have følgende mekaniske effekter på jordkloden:

Som en første, direkte følge af rystelsens indvirkning på Jordens bevægelse vil der skabes en ny rotationsakse, idet den tidligere akse vil blive forrykket med 23 grader 28 minutter, i henhold til beregninger, som er udført af J. T. Maston. Den nye akse vil være lodret i forhold til Solen.

Fra hvilket punkt vil den nye akse udgå? Da affyringsstedet nu er kendt, er har dette været nemt at beregne:

I nord vil aksens endepunkt ligge mellem Grønland og Grinnell-land, omkring det sted i Baffinhavet, hvor det skærer den arktiske polarcirkel. Mod syd vil den befinde sig nogle få grader øst for Adelieland.

Under disse forudsætninger vil en ny nul-meridian strække sig fra den nye nordpol og passere temmelig præcist gennem Dublin i Irland, Paris i Frankrig, Palermo på Sicilien, Store Syrte-havet ved kysten af Tripolis, Obeïd i Darfur, Kilimanjaro-kæden, Madagaskar, Kerguelen-øen i det sydlige Stillehav, den nye antarktiske Pol, Paris' antipode Cook- og Selskabsøerne, Quadra-øen, Vancouver ved kysten af British Columbia, tværs over Nordamerika til Melville-halvøen i det nordlige polarområde.

Sammen med den nye omdrejningsakse vil der blive dannet en ny ækvator, over hvilken Solen vil bevæge sig uden nogensinde at ændre sin forholdsvise position. Denne jævndøgnslinje vil krydse Kilimanjaro ved Wamasai, det Indiske Ocean, Goa og Chicacola lidt syd for Calcutta i Indien, Mandalay i kongeriget Siam, Kesho i Tonkin, Hong Kong i Kina, øen Rasa, Marshall-, Gaspar Rico- og Walker-øerne i Stillehavet, Cordillererne i

Argentina, Rio de Janeiro i Brasilien, øerne Trinidad og St. Helena i Atlanten, St. Paul de Loando i Congo, hvorefter ringen sluttes i Wamasai ved Kilimanjaro.

Med denne nye ækvator, beregnet efter Jordens nye akse, er det muligt at beregne forandringerne i oceanernes overfladeniveau, der jo er så overordentlig vigtige for klodens beboeres sikkerhed.

Man må her bemærke, at direktørerne for North Polar Practical Association har gjort sig umage for at mindske virkningerne af deres projekt til det mindst mulige. Hvis man havde affyret skuddet med retning mod nord, ville konsekvenserne have været langt mere katastrofale for den mest civiliserede del af verden. Et skud mod syd vil kun have væsentlige konsekvenser – i hvert tilfælde hvad angår oversvømmelser – for Jordens mindre befolkede og mindre civiliserede dele.

Vore beregninger viser, hvordan havene vil placere sig, når de bliver kastet ud af deres lejer på grund af jordklodens affladning omkring de nye poler.

Jorden vil blive delt af to cirkler, der ville mødes i en ret vinkel ved Kilimanjaro, og dettes modsætning på den anden side kloden. Der dannes således fire afdelinger, to på den nordlige halvkugle og to på den sydlige, adskilt af førnævnte linjer, på hvilke forandringen i oceanerne vil være nul.

På den nordlige halvkugle:

Det første segment, vest for Kilimanjaro, omfatter Afrika fra Congo til Ægypten, Europa fra Tyrkiet til

Grønland, Amerika fra British Columbia til Peru og fra Brasilien på højde med San Salvador, og endelig hele den nordlige og den største del af den tempererede del af Atlanterhavet.

Det andet segment, øst for Kilimanjaro, omfatter størstedelen af Europa fra Sortehavet til Sverige, det europæiske og den asiatiske Rusland, Arabien, næsten hele Indien, Persien, Beluchistan, Afghanistan, Turkestan, Kina, Mongoliet, Japan, Korea, Sortehavet, det Kaspiske Hav, den nordlige del af Stillehavet, Alaska-territoriet i Nordamerika samt det polarområde, der tilhører North Polar Practical Association.

På den sydlige halvkugle:

Det tredje segment, øst for Kilimanjaro, strækker sig over Madagaskar, Marianerne, Kerguelen-øgruppen, Mauritius, Reunion og alle øerne i det Indiske Ocean, det Antarktiske Ocean så langt som til den nye pol, den malayiske halvø, Java, Sumatra, Borneo, Sunda-øerne, Philippinerne, Australien, New Zealand, Ny Guinea, Ny Caledonien og den sydlige del af Stillehavet med alle dets talrige øgrupper, næsten til den 160. længdegrad.

Det fjerde segment, vest for Kilimanjaro, består af den sydlige del af Afrika, fra Congo og Mozambique-kanalen til Kap det gode Håb, det sydlige Atlanterhav fra til den 80. breddegrad, hele Sydamerika fra Pernambuco og Lima, Bolivia, Brasilien, Paraguay, Uruguay, Argentina, Patagonien, Ildlandet, Malvinerne, Sandwich- og

Shetlandsøerne, og den sydlige del af Stillehavet øst for den nuværende 160. længdegrad.

Dette vil være de fire segmenter, som adskilles af nullinjen, hvor havoverfladen forbliver uændret.

Nu er så spørgsmålet, hvordan virkningerne af havenes forskydning bliver i hver af de fire segmenter.

I hvert segment findes et midtpunkt, hvor virkningen vil være maksimal, enten på grund af havenes stigning eller fordi de trækker sig fuldstændig tilbage derfra.

J. T. Mastons beregninger har påvist uden skygge af tvivl, at det størst mulige udsving ved hvert af disse punkter ville være 8.415 meter. Det er derfor sikkert, at følgevirkningerne vil blive overordentlig voldsomme netop på disse punkter, når Barbicane og kompagni har gennemført deres planlagte operation.

Der er tale om to vidt forskellige virkninger, som vi skal se i det følgende:

I to af segmenterne, som ligger modsat hinanden på hhv. den nordlige og den sydlige halvkugle, vil oceanerne trække sig tilbage og oversvømme de to andre modsatstående segmenter.

I det første segment vil Atlanten næsten fuldstændig tømmes og det punkt, hvor den største sænkning vil opstå, er i nærheden af Bermuda, hvor havbunden vil vise sig over vandfladen, for så vidt havdybden er mindre end 8.415 meter. Som følge heraf vil der mellem Europa og Amerika opstå enorme landområder, som USA, England, Frankrig, Spanien og Portugal hver for sig vil kunne annektere i

forhold til deres geografiske placering og udstrækning, i det omfang de måtte ønske det. Her må man være opmærksom på, at som en konsekvens af havenes sænkning vil også lufttrykket falde. Barometertrykket over Europa og Amerika vil blive forandret således, at byer, der ligger så langt som 20 eller 30 grader fra det sted, hvor den maksimale påvirkning fandt sted, kun ville have så stor en luftmængde tilbage, som man i dag finder 4½ kilometer over havets overflade. De vigtigste af disse byer er blandt andre New York, Philadelphia, Charleston, Panama, Lissabon, Madrid, Paris, London, Edinburgh, Dublin og flere andre. Kun Cairo, Konstantinopel, Danzig og Stockholm på den ene side, og byerne på den amerikanske vestkyst på den anden, vil bevare deres nuværende lufttryk. Hvad angår Bermuda og de omliggende øer, vil lufttrykket falde til, hvad der svarer til trykket i 8.000 meters højde, ligesom de højeste bjergtoppe i Tibet. Det vil derfor være umuligt at leve og ånde dér.

Den samme effekt vil opstå i den overforliggende sektion, som omfatter det Indiske Ocean, Australien og en del af Stillehavet, som delvis vil oversvømme de centrale dele af Australien. Dér vil den maksimal forandring af havoverfladens niveau ligge ved Nuyts-øernes klippekyster, og byerne Adelaide og Melbourne vil se havet forsvinde og sænke sig indtil otte kilometer under det nuværende niveau. Der kan ikke være nogen tvivl om, at den luft, der vil være til stede, er meget klar og ren, men desværre er der ikke mere nok af den til at opfylde det menneskelige åndedræts behov.

Sådan er i store træk nogle af de forandringer, der vil finde sted i de to segmenter, hvor oceanerne i større eller mindre grad vil tømmes. Der vil utvivlsomt opstå nye øer, hvor der før var undersøiske bjerge, og vandet ikke fuldstændig forsvinder.

Men hvis faldet i lufttrykket ikke skaber problemer nok i de dele af de nye kontinenter, der hæves til atmosfærens yderpunkter, hvad vil der så ske i de områder, som kommer til at ligge under den nye havoverflade? Vi kan måske stadig trække vejret, selv om lufttrykket falder til en smule under det sædvanlige atmosfæriske tryk Men vi kan slet ikke ånde under selv et par tommer vand, og det er netop der, hvor de to andre segmenter vil befinde sig.

I segmentet nordvest for Kilimanjaro vil det mest ekstreme punkt være omkring Jakutsk, midt inde i Sibirien. Fra denne by, nedsænket til 8.415 meter under havets overflade, vil vandet blive lavere og lavere indtil det neutrale punkt er nået, og således vil størstedelen af asiatisk Rusland, Indien, Kina, Japan og Alaska ud mod Beringshavet drukne. Måske vil de højeste toppe i Ural-bjergkæden stadig rage op over vandet. Hvad angår St. Petersborg og Moskva på den ene side, og Calcutta, Bangkok, Peking, Hong Kong og Yeddo på den anden, vil disse byer forsvinde under et dække af vand af forskellig dybde, men overalt dybt nok til at drukne alle russere, hinduer, siamesere, cochin-kinesere, kinesere og japanere, hvis de ikke når at emigrere før katastrofen indtræder.

I segmentet sydvest for Kilimanjaro vil ulykken være mindre udpræget. Dette segment er jo for en stor dels

vedkommende dækket af det atlantiske og det stille ocean, hvis dybde vil blive forøget til 8.415 meter ved Malvinerne. Landområderne i hele dette enorme område vil dog forsvinde under den kunstigt fremkaldte syndflod, blandt andet en del af Sydafrika fra Guinea og Kilimanjaro til Kap det gode Håb, og den sydlige del af Sydamerika bestående af Peru, det centrale Brasilien, Chile og Argentina så langt som til Ildlandet og Kap Horn. Patagonierne vil, trods deres overordentlige kropslængde, ikke kunne undgå oversvømmelse, og har ikke mulighed for at søge tilflugt på Cordillerernes højeste tinder, eftersom denne bjergkæde ikke mere vil være synlig over havoverfladen, hvor de lever.

Dette vil altså være resultatet: en betydelig sænkning af de højere og hævning af de lavere områder, og en helt ny overflade til oceanerne, frembragt af affladningen af jordkloden ved polerne; således er de begivenheder, der forestår, og som man må sikre sig mod, hvis ikke man omgående kan forhindre Barbicane og kompagni i at fuldføre deres forbryderiske forehavende."

16. Hvori de utilfredses kor stiger til *crescendo* og *rinforzando*

Efter offentliggørelsen af denne redegørelse, som fuldstændig klarlagde farerne ved situationen, var der ikke andet at gøre end at afvente begivenhedernes gang eller ile mod de neutrale områder, hvor der ikke ville være nogen fare.

De truede folk var delt i to klasser: dem der ville blive kvalt og dem, der ville blive druknet.

Redegørelsen viste sig på mange forskellige måder hos forskellige folk, men resultatet var dog i alle tilfælde heftige protester mod projektmagerne.

Blandt dem, der ville blive kvalt, var amerikanerne i USA, europæerne i Frankrig, England, Spanien osv. Selv ikke udsigten til at kunne indtage nye områder, der i øjeblikket befandt sig på bunden af havet var tilstrækkelig til at få dem til stiltiende at acceptere de medfølgende forandringer. Paris, hvis afstand til den nye pol ville være nogenlunde den samme, som den der i dag skiller byen fra den gamle, ville intet vinde ved det. Man ville ganske vist få et evigt forår, men samtidig miste en betydelig mængde luft. Og det var ikke tilfredsstillende for pariserne, der holder af at have så meget luft som muligt.

Blandt dem, der ville drukne, var indbyggerne i Sydamerika, Australien, Canada, Indien, New Zealand osv. Storbritannien

ville miste nogle af sine rigeste kolonier, som Barbicane og kompagni så at sige stjal fra dem som følge af operationen. Den mexicanske golf ville tømmes og danne et kæmpemæssigt kongerige, som yankee'erne og mexicanerne kunne kræve som deres i henhold til Monroe-doktrinen. Sunda-øerne, Philippinerne, Celebes og havet omkring dem ville tørlægges og blive til mægtige landområder, som englænderne og spanierne kunne tage i besiddelse.

Men det var kun en ringe erstatning. Det ville slet ikke opveje de tab, der andetsteds ville være en følge af den frygtelige oversvømmelse.

Hvis det kun havde være samojeder, sibiriske lapper, ildlændere, patagoniere – ja måske selv tatarer, kinesere, japanere og et par argentinere eller tre – der ville bukke under og forsvinde, kunne de civiliserede nationer måske have set roligt på og accepteret det som nødvendige ofre. Men alt for mange nationer blev ramt af den kommende katastrofe til, at der ikke skulle rejse sig en flodbølge af protester.

Og hvad der især optog Europa var, at skønt de centrale dele af kontinentet ville forblive næsten intakt, ville landet blive hævet i vest og sænket i øst – halvt kvalt i den ene side og halvt druknet i den anden. Det var dog ikke særlig acceptabelt! Middelhavet ville desuden næsten blive tømt, og det var ikke en udsigt, som hverken franskmænd, italienere, spaniere, grækere, tyrker eller ægyptere, der opholdt sig ved kysterne og havde indiskutable rettigheder til søfarten dér, godvilligt ville finde sig i. Og hvad skulle Suez-kanalen så være godt for – selv om den ville blive frelst ved at ligge på den neutrale linje? Hvilken nytte kunne man have af Lesseps' gigantiske ingeniørarbejde,

hvis der ikke længere var et Middelhav i den ene ende og et Rødehav i den anden, eller i hvert fald kun ganske lidt af begge dele?

Nej, aldrig, aldrig ville England finde sig i at se Gibraltar, Malta og Cypern blive forvandlet til bjergtoppe, fortabte over skyerne, hvor deres krigsskibe ikke mere kunne anløbe dem. Briterne ville bestemt ikke være tilfredse med i stedet at få nogle landområder fra det tidligere Atlanterhav. Major Donellan havde imidlertid allerede beredt sig på at vende tilbage til Europa for sikre sig rettighederne til dette nye territorium, for det tilfældes skyld, at Barbicane og kompagni skulle have heldet med sig i deres foretagende.

Man ser altså, at protesterne kom fra alle dele af verden, selv fra stater, hvor forandringerne ville være minimale, fordi folk der havde større eller mindre interesser andre steder. Protesterne blev voldsommere og voldsommere efter ankomsten af telegrammet fra Zanzibar, som angav, hvor affyringen skulle finde sted, og offentliggørelsen af den ovenfor citerede rapport.

Præsident Barbicane og kaptajn Nicholl så vel som J. T. Maston blev lyst i ban af resten af menneskeheden og erklæret for lovløse.

Men hvilke forretninger skabte alt dette ikke for aviserne! Hvilken efterspørgsel! Hvilket løssalg! Genoptryk og tillæg! Ved flere lejligheder havde de været tvunget til at trykke ekstra udgaver. For måske første gang i journalistikkens historie forenede de sig alle i en fælles indsats, en fælles protest, disse aviser, der ellers normalt bekæmper hinanden. Dette var ikke affære, der forstyrrede den europæiske ligevægt (selv om den

også i bogstaveligste forstand gjorde det), dette angik hele verden. Det var en ren krudttønde!

Hvad J. T. Maston angik, så det ud som om hans sidste stund var kommet.

En ophidset folkemængde trængte om aftenen den 17. september ind i hans fængsel i den hensigt at lynche den arme mand, og – må det indrømmes – arrestforvareren lagde dem ikke mange hindringer i vejen.

J. T. Mastons celle var tom. Mrs. Evangelina Scorbitt var kommet ham til hjælp med vægtig pung fyldt af guld, og det var lykkedes ham at flygte. Arrestforvareren var blevet bestukket med en sum penge, der var stor nok til at han kunne tilbringe resten af livet uden at røre en finger. Han erindrede sig, at Baltimore, Washington, New York og mange andre af de vigtigste byer i USA lå på steder, der ville hæve sig, og dog alligevel stadig have luft nok til deres beboeres daglige forbrug.

J. T. Maston havde fundet et roligt hvilested, der var trygt for den rasende folkemængde, og denne store verdensomstyrter skyldte nu en elskende kvindes kærlige hengivenhed sit liv. Der var nu kun fire dage endnu at vente – fire lange dage – før Barbicane og kompagnis enorme plan ville blive virkelighed.

Den offentliggjorte rapport var blevet læst vidt og bredt og havde afstedkommet præcis så megen ophidselse, som kun et sådant betydningsfuldt dokument var i stand til. Havde der i begyndelsen været nogle få skeptikere i sagen, var der nu slet ingen tilbage. De forskellige regeringer havde i al hast underrettet de af deres provinser, der ville blive hævet og de – hvilke var langt flere – hvis områder ville blive nedsænket under havoverfladen.

Som følge af denne underretning, der blev udsendt til alle verdens fem kontinenter via telegrafen, begyndte en emigration af en størrelsesorden, verden endnu aldrig havde set. Det var et "Exodus", hvor hottentotter, melanesere, diverse negerstammer, ja alle racer var repræsenterede: hvid, sort, brun, gul osv. i et kromatisk sammensurium.

Desværre var der ikke tid nok til, at alle kunne skaffe sig i sikkerhed. Timerne var så at sige talte. Det ville have været nødvendigt med flere måneders frist for at kineserne kunne nå at forlade Kina, for at australierne kunne komme ud af Australien, sibirerne ud af Sibirien osv.

Siden faren var begrænset til nogle nærmere bestemte områder, og man nu kendte de områder, der ville blive skånet, mindskedes den tidligere almindelige rædsel. Nogle provinser, ja endog hele stater, begyndte at berolige sig. Med andre ord, når man så bort fra de områder, der var direkte truede, forholdt verden sig nu mest afventende i forhold til den store rystelse.

Og i al denne tid sagde Alcide Pierdeux blot til sig selv:

"Hvordan i alverden kan det lykkes for præsident Barbicane at fremstille en kanon, der er en million gange større end en 27-centimeters? Denne pokkers Maston, ham gad jeg gerne møde – for at få en alvorlig snak med ham om dette her. Der er ingen som helst fornuft i dette, det er alt for omfattende, alt for usandsynligt."

Det være sig som det nu være kan – at operationen skulle slå fejl var nu det eneste håb, der var tilbage for de dele af verden, der stod overfor fuldstændig undergang.

17. Hvad der var hændt ved Kilimanjaro i de foregående otte måneder af dette mindeværdige år

Landet Wamasai ligger i den østlige del af Centralafrika, mellem kysten ud mod Zanzibar og de store søer, hvor Victoria-, Nyassa- og Tanganyika-søerne danner et vældigt indre ocean. Man kender en smule til landet, efter at det er blevet besøgt af englænderen Johnston, grev Tekeli og den tyske doktor Meyer. Det bjergrige land styres af sultan Bali-Bali, hvis folk består af 30-40.000 negre.

Tre grader under ækvator ligger Kilimanjaro-bjergkæden, hvis højeste punkt, Kibo-bjerget, når en højde på 5.704 meter. Dette bjerg behersker mod syd, vest og nord de vældige, frugtbare Wamasai-sletter, der breder sig fra Victoria-Nyassa-søerne mod provinsen Mozambique.

Nogle få mil fra Kilimanjaros fod ligger den lille landsby Kisongo, sultanens foretrukne residens. Hovedstaden er i virkeligheden ikke andet end en ret stor klynge huse. Den bebos af et meget intelligent og flittigt folk, som selv arbejder lige så flittigt som deres slaver under Bali-Balis jernhårde styre.

Sultanen anses med rette for at være en af de mest bemærkelsesværdige herskere i det centrale Afrika, som

forsøger at holde sig fri af indflydelsen – eller rettere dominansen – fra England.

Til denne hovedstad Kisongo ankom præsident Barbicane og kaptajn Nicholl sammen med ti mænd, der var dem og deres projekt inderligt hengivne, i den første uge af januar i indeværende år.

Da de forlod USA, hvor deres afrejse kun var kendt af mrs. Evangelina Scorbitt og J. T. Maston, havde de indskibet sig i New York med destination Kap det gode Håb, hvorfra et andet fartøj transporterede dem videre til Zanzibar på øen af samme navn. Derfra bragte en bark, som sultanen i al hemmelighed havde lejet, dem videre til havnen i Mombasa på den afrikanske kyst. En eskorte, udsendt af sultanen, ventede dem i denne havn, og efter en besværlig rejse på næsten hundrede mil gennem et ufremkommeligt terræn, gennem tætte skove, dybe moser osv., nåede de fyrstens residens.

Efter at præsident Barbicane havde fået J. T. Mastons beregninger, havde han sat sig i forbindelse med Bali-Bali gennem en svensk opdagelsesrejsende, der havde tilbragt adskillige år i denne del af Afrika. Da sultanen var en af præsident Barbicanes varmeste og mest trofaste beundrere efter turen til Månen – en rejse, hvis rygte havde nået selv disse fjerne lande – følte han et stærkt venskab for den modige yankee. Uden at sige noget om det egentlige formål havde Impey Barbicane let skaffet sig tilladelse fra sultanen til at gennemføre nogle vigtige arbejder ved den sydlige fod af Kilimanjaro. Til gengæld for en temmelig betragtelig sum penge – omkring 300.000 $ – havde Bali-Bali forpligtet sig til at stille den nødvendige arbejdsstyrke til rådighed. Med andre

ord, kaptajnen og hans venner havde frie hænder til at gøre lige hvad der passede dem her ved foden af Kilimanjaro. De kunne anvende denne store bjergkæde, som det lystede dem; de kunne jævne den med jorden, hvis de fandt det for godt, eller de kunne tage dem med sig, hvis de ellers var i stand til det. Som følge af disse arrangementer, som sultanen havde foretaget på egen hånd, var North Polar Practical Association nu i praksis lige så meget ejere af dette land som de allerede i forvejen var det af polarregionen.

Præsident Barbicane og kaptajn Nicholl blev meget hjerteligt modtaget i Kisongo. Bali-Bali udviste en beundring, der grænsede til forgudelse af disse berømte rejsende, der engang havde vovet sig ud i det uendelige verdensrum for at gøre turen rundt om Månen. Han nærede kort sagt en overordentlig stor sympati for skaberne af de mystiske foretagender, der skulle finde sted i hans kongerige. Han lovede dem fuldstændig hemmeligholdelse, såvel på egne vegne som på vegne af hans folk, om hvis samarbejdsvilje de gentagne gange blev forsikret. Ikke en eneste, der arbejdede i deres værksteder, ville få lov til at forlade dem så meget som en eneste dag under trussel om den grusomste dødsstraf.

På denne måde blev altså hele operationen dækket af så tæt et slør, at selv de mest aktive og snedige agenter fra Amerika og Europa ikke havde kunnet gennemtrænge det. Når det til sidst endelig blev opdaget, skyldtes at sultanen havde slækket en smule på sine strenge regler, da arbejdet var næsten fuldendt, og at der jo overalt findes forrædere og sladrehanke – selv blandt hans undersåtter. Det var på denne måde, at Richard W. Trust, den amerikanske konsul i Zanzibar, fik nys om, hvad der

foregik ved Kilimanjaro. Men da, den 13. september, var det for sent til at man kunne nå at standse præsident Barbicane, før han kunne gennemføre sine planer.

Og hvorfor havde Barbicane og kompagni så valgt Wamasai til scene for deres foretagende? Først og fremmest fordi det passede dem som fod i hose hvad angik den geografiske placering; det befandt sig i en lidet kendt del af Afrika, og samtidig lå det langt fra områder, der regelmæssigt blev besøgt af rejsende. Dernæst havde Kilimanjaro-massivet alle de egenskaber hvad angik stabilitet og sammensætning, de havde brug for. Endelig kunne man i dette land nemt finde alle de råmaterialer, som var nødvendige, i en form der gjorde det let at udnytte.

Nogle få måneder før de forlod USA havde præsident Barbicane fået underretning fra den tidligere nævnte svenske opdagelsesrejsende, at der ved foden af Kilimanjaro fandtes kul og jern i rigelige mængder og i lejer lige under jordoverfladen. Altså ingen miner at udgrave, ingen skakter, der skulle bores og ingen eftersøgning efter kulårer tusind fod under jordoverfladen. Jern og kul var så rigt forekommende og så let tilgængeligt, selv for et foretagende af denne størrelsesorden, at man blot behøvede at bukke sig ned og samle det op. Desuden fandtes i nærheden af bjerget enorme felter af salpeter og jernsulfat, der var nødvendige for at kunne fremstille meli-melonit.

Præsident Barbicane og kaptajn Nicholl havde altså ikke medbragt nogen arbejdere, kun ti værkførere, som de var fuldstændig sikre på, og ingen andre. Disse ti mænd skulle oplære og overvåge de 10.000 negre, som Bali-Bali stillede til

deres rådighed, og det var dem, der skulle stå for fremstillingen af kæmpekanonen og dens ikke mindre monstrøse projektil.

To uger efter at præsident Barbicane og kaptajn Nicholl var ankommet til Wamasai, havde man opført tre store værksteder syd for Kilimanjaros fod, et til kanonstøbning, et til fremstilling af projektilet og endelig et til fremstilling af meli-meloniten.

Og hvordan havde så Barbicane og kompagni grebet fremstillingen af en kanon af så enorme dimensioner an? Det skal vi få at se, og vi vil samtidig se, hvorfor det sidste håb om redning, nemlig vanskeligheden ved overhovedet at fremstille en sådan indretning, var forgæves.

I virkeligheden var fremstillingen af en kanon, der var en million gange større end en 27-centimeters, et overmenneskeligt stykke arbejde. Man havde allerede vanskeligheder ved fremstillingen af skyts på 42 centimeter, der kunne afskyde projektiler på 780 kg. ved anvendelse af 274 kg. krudt. Barbicane og Nicholl havde ingen tanke for disse vanskeligheder. Det var ikke en kanon, ikke engang en mortér, de havde tænkt sig at fremstille, men simpelt hen et rør boret ned i Kilimanjaros massive klippe – en rund mineskakt, om man vil.

Denne mineskakt, denne stærkt forlængede mine, om man vil, kunne tilsyneladende erstatte en columbiade af metal, som ville have været lige så dyr som besværlig at fremstille, og som det ville have været nødvendigt at gøre overordentlig tyk for at undgå risiko for eksplosion. Barbicane og kompagni havde hele tiden haft til hensigt at gøre det på denne måde, og hvis J. T. Mastons notesbog overhovedet nævnte en kanon, var det den

27-centimeters, man havde taget til udgangspunkt for beregningerne.

Altså udvalgte man en plet omkring hundrede fod oppe ad bjergkædens sydlige skråning, hvor der var fri bane langt ud over havet, så at intet ville komme i vejen for projektilet, når det fløj ud af mundingen på denne tunnel, der var boret ned i Kilimanjaros solide klippe.

Det måtte være med ekstrem præcision og ikke uden en hel del hårdt arbejde, arbejderne gravede denne tunnel. Men Barbicane og kompagni havde fået fremstillet boremaskiner, der hurtigt kunne lave huller i klippen; i virkeligheden ganske simple maskiner, drevet af trykluft som man skaffede sig ved hjælp af kraften fra de store vandfald i bjergene. I de huller, man således borede, placeredes ladninger af meli-melonit. Der kunne ikke bruges noget ringere end dette kraftige sprængstof for at knuse klippen, der her var særdeles hård og bestod af syenit, dannet af kalifeldspat og hornblende.

De tusindvis af arbejdere, der blev anført af de ti medarbejdere under Barbicane og Nicholls' ledelse, arbejdede ivrigt for at få arbejdet tilendebragt så hurtigt som muligt.

Efter seks måneder var skakten 600 meter lang, 27 meter i diameter og med en foring på 6 meters tykkelse. Da det var absolut nødvendigt, at projektilet skulle glide gennem et fuldstændig glat rør, og indersiden af skakten var derfor beklædt med en nøje tilpasset skal.

I virkeligheden var denne del af arbejdet nogenlunde det samme som det havde været ved den berømmelige columbiade, der havde sendt projektilet til Månen. Intet er umuligt for vor tids ingeniører.

Mens man borede kanonrøret ind i siden på Kilimanjaro, lå arbejderne i det andet værksted ikke på den lade side. Samtidig med at rørets metalforing blev fremstillet, var man også i gang med at lave det enorme projektil.

Til dette formål var det nødvendigt at fremstille en cylindrisk masse, der vejede 180.000.000 kilogram eller 180.000 ton.

Det var aldrig planen at støbe dette projektil i ét stykke. Det måtte fremstilles i stykker à tusind ton, som så ville blive hejset ned i skakten et ad gangen og sat på plads over det kammer, hvori meli-meloniten befandt sig. Når de blev samlet ville disse stykker danne et kompakt hele, som netop passede i kanonrøret.

Til dette formål var det nødvendigt at fremskaffe fire hundrede tusinde ton jernmalm, halvfjerds millioner ton flusspat og fire hundrede tusinde ton kul, hvilke sidste forvandledes til to hundrede tusinde ton koks i højovnene. Da kullejerne lå ganske nær ved Kilimanjaro, brugte man almindelige kærrer til at transportere kullene til ovnene.

Hvad angik konstruktionen af de højovne, der skulle forvandle malmen til jern, var det måske den del af projektet, der voldte de største vanskeligheder. Ikke desto mindre stod der allerede i løbet af den første måned ti højovne færdige, hver tredive meter høje, som kunne producere 180 tons rent metal pr. dag. Det ville sammenlagt være 1.800 tons pr. døgn – 180.000 ton i løbet af hundrede arbejdsdage.

Med hensyn til det tredje værksted, der var afset til fremstillingen af meli-melonit, gik arbejdet hurtigt fra hånden, men under en sådan hemmelighedsfuldhed, at det ikke er muligt at oplyse sammensætningen af sprængstoffet i detaljer.

Alting gik indtil videre storartet. Man kunne ikke have haft større fremgang i nogen egentlig fabrik – næppe én fejl for hver tres tusind dollars arbejdsværdi.

Naturligvis var sultanen henrykt. Han fulgte det hele med utrættelig interesse, og Hans frygtelige Majestæts tilstedeværelse hjalp meget med til at anspore hans undersåtter til at arbejde så hårdt de kunne.

En dag spurgte Bali-Bali, hvad alt dette skulle gøre godt for.

"Det er et arbejde, som vil ændre hele Jordens udseende," svarede præsident Barbicane.

"Et arbejde," føjede kaptajn Nicholl til, "der vil bringe den største berømmelse til den største sultan i Afrika."

At sultan følte sin stolthed som selvhersker over Wamasai vokse betydeligt ved disse ord, turde være indlysende.

Den 29. august var det hele klart.

Skakten var boret på det forønskede sted og var i sin fulde længde af seks hundrede meter forsynet med en glat foring af seks meters tykkelse. I bunden af skakten var anbragt to tusinde tons meli-melonit, som stod i forbindelse med et kammer, hvori tændsatsen var anbragt, derefter kom det et hundrede og halvtreds meter lange projektil. Når man trak den del fra, der var optaget af krudtet og projektilet manglede der stadig 492 meter, før rørets munding var nået, hvilket sikrede, at man udnyttede mest muligt af tilbageslagseffekten, der blev dannet ved eksplosionsgassernes ekspansion.

Det første spørgsmål, der kunne trænge sig på, var om projektilet kunne tænkes af afvige fra den bane, der var tiltænkt det i J. T. Mastons beregninger. Absolut ikke; beregningerne var fuldstændig korrekte. De angav, hvor meget projektilets bane

ville afvige i østlig retning for Kilimanjaro-meridianen på grund af jorden omdrejning om sin akse, og hvilke form den kurve ville have, som det ville beskrive på grund af sin enorme udgangshastighed.

Dernæst kunne man spørge, om det ville være synligt under sin rejse? Nej, for når det kom ud af skakten ville det blive kastet ind jordens skygge og kunne altså ikke ses, idet det på grund af sin lave bane ville have en meget skarp vinkelhastighed i sammenligning med Jorden. Når det nåede ud i den oplyste del af atmosfæren, ville det være så forsvindende lille i forhold til det omgivende verdensrum, at end ikke de største kikkerter ville opdage det, og var det en gang sluppet fri af Jordens tiltrækningskraft, ville det utvivlsomt for evigt kredse om Solen ligesom planeterne.

Barbicane og kaptajn Nicholl kunne følgelig være stolte af deres værk, som de indtil havde ført lykkeligt til ende.

Men hvorfor var J. T. Maston der ikke for at være med for at overvære den storslåede fuldendelse af hans arbejde? Og hvad var det, der holdt ham så langt derfra, *meget* langt derfra, når den frygtelige detonation sendte sit ekko til Afrikas yderste horisont?

Hans to kolleger anede jo ikke, at Kanonklubbens sekretær efter sin flugt fra fængslet Baltimore havde forladt Ballistic Cottage, og at han havde måttet skjule sig for at sikre sin kostbare eksistens mod den rasende folkemængde. De vidste jo heller ikke, til hvilken grad den almindelige forbitrelse mod Selskabets ingeniører var steget. De vidste ikke, at de selv ville være blevet brændt, parteret og ristet over en sagte ild, hvis det havde været muligt at få fat i dem. De skulle virkelig prise sig

lykkelige for, at de i det øjeblik, hvor kanonen blev affyret, kun ville blive hilst af råbene fra en østafrikansk negerstamme.

"Endelig!" sagde kaptajn Nicholl til præsident Barbicane, da de den 22. september stod og betragtede deres fuldendte værk.

"Ja, endelig!!" sagde Impey Barbicane med et suk som af dyb lettelse.

"Tænk, hvis vi måtte begynde forfra ..."

"Åh, hvad, så gjorde vi det vel alligevel igen!"

"Det er et stort held, at vi har dette fortrinlige meli-melonit til vor rådighed!" sagde kaptajn Nicholl.

"Det vil gøre dig til den meste berømte mand i verden, Nicholl."

"Måske, Barbicane," svarede kaptajn Nicholl beskedent. "Men ved du, hvor meget vi havde skullet grave i Kilimanjaro, hvis vi kun havde haft den samme slags skydebomuld til rådighed, som vi brugte til at skyde vort projektil til Månen?"

"Nej, hvor meget, Nicholl?"

"Hundrede og firs skakter, Barbicane!"

"Nuvel, vi havde vel gravet dem, kaptajn."

"Og 180 projektiler hver på 180.000 tons."

"Vi havde støbt dem, Nicholl."

Man kunne ikke forvente, at to personer af denne type var i stand til at føre en fornuftig samtale. Men efter en rejse til Månen, hvad var sådan et par gamle artillerister ikke i stand til?

Den samme aften, kun få timer før det øjeblik, hvor kanonen skulle affyres, og samtidig med at præsident Barbicane og kaptajn Nicholl stod og lykønskede hinanden, udstødte Alcide

Pierdeux, der havde lukket sig inde på sit arbejdsværelse, et veritabelt krigshyl som an anden rødhud.

Og idet han pludselig fo'r op fra sin plads ved bordet, der var dækket med tal og beregninger, råbte han:

"Ah! Sikke dog et fjols, Maston er – en værre dumrian!" (og han fortsatte med at udøse en række mindre flatterende tilnavne over amerikaneren) "Hele hans projekt vil gå i fisk! Hellige cosinus! Hvorfor har jeg ikke set det før? Hvis jeg blot vidste, hvor han var i dette øjeblik, ville jeg invitere ham til middag, så vi kunne drikke et glas champagne i det selv samme øjeblik, hvor de affyrer kanonen for at smadre alting i små og stor stumper!"

Og med endnu et hyl fortsatte han: "Åh, det gamle fjols! Han må uden tvivl have haft en rigtig dårlig dag, da han lavede sine beregninger til denne her Kilimanjaro-affære. Han vil nok finde det nødvendigt at gøre det om! Åh, det fjols og hans tåbelige kanon!"

18. Hvori befolkningen i Wamasai samles for at høre præsident Barbicane råbe "Fyr!" til kaptajn Nicholl

Aftenen den 22. september, denne mindeværdige dato, som man nu verden over forbandt med den samme slags ødelæggelser som man i sin tid havde tillagt den 1. januar år 1000, var endelig kommet.

Tolv timer efter at solen havde passeret middagshøjden ved Kilimanjaro – altså ved midnat – skulle kaptajn Nicholl affyre den frygtelige kanon.

Her må vi indskyde, at eftersom Kilimanjaro ligger 35 grader øst for Paris og Baltimore yderligere 79 grader øst for denne, er der en forskel på 114 grader mellem disse to steder, svarende til 456 minutter eller 7 timer og 36 minutter. Det nøjagtige tidspunkt, hvor affyringen fandt sted, ville klokken ville altså være 24 minutter over 4 om eftermiddagen i Marylands prægtige hovedstad.

Vejret var smukt. Solen var netop forsvundet bag en fuldstændig klar horisont over sletterne i Wamasai. En smukkere, mere rolig og stjerneklar kunne man ikke ønske sig til at sende et gigantisk projektil ud i rummet. Ikke en sky ville blande sig med den kunstige dis, der ville opstå ved afbrænding af meli-melonitens.

Hvem ved, om ikke præsident Barbicane og kaptajn Nicholl måske ærgrede sig over, at de ikke denne gang var med i projektilet! I løbet af det første sekund ville de da have rejst 2.800 kilometer! Efter en kort rejse gennem måneverdenens mysterier ville de da have kunnet udforske solverdenens hemmeligheder og afsløre langt mere interessante forhold, som tidligere franskmanden Hector Servadac, der blev ført af sted med kometen Gallia på *sin* rejse gennem verdensrummet.

Sultan Bali-Bali og de højeste embedsmænd ved hans hof, dvs. finansministeren og den i Afrika altid uundværlige bøddel, samt hele den brigade af indfødte, som havde været med i det store arbejde, var forsamlede for at overvære de forskellige faser af affyringsprocessen. Forsigtigvis havde man taget opstilling tre kilometer fra skakten, der var boret ned i Kilimanjaro for ikke at blive udsat for det sikkert uhyre tryk ved detonationen.

Adskillige tusinde indfødte fra Kisongo og flere nabobyer i den sydlige del af Wamasai var efter sultanens ordre kommet til stede for at bevidne det storslåede skuespil.

Der var udlagt en kobbertråd, som forbandt et elektrisk batteri med tændsatsen dybest nede i skakten, rede til at afsende den elektriske strøm, der skulle starte afbrændingen af meli-meloniten.

Som indledning til den store begivenhed var der ved sultanens bord blevet serveret et glimrende måltid for de amerikanske gæster og embedsmændene, alt på Bali-Balis regning, som gjorde alting efter en grandios skala, i hvert fald så længe han blev holdt skadesløs af firmaet Barbicane og kompagnis kasse.

Klokken var elleve, da denne festlighed, som var påbegyndt kl. halv otte, blev afsluttet med en skål for ingeniørerne fra North Polar Practical Association og for en lykkelig afslutning på det store projekt.

Endnu en time, og forandringen af Jordens geografiske og klimatiske tilstand ville være et faktum.

Præsident Barbicane, kaptajn Nicholl og deres ti medhjælpere tog opstilling ved det lille hus, hvori det elektriske batteri var placeret.

Barbicane stod med sit kronometer i hånden og talte minutterne; aldrig tidligere havde de forekommet ham så lange – ikke kun som timer eller år, men som århundreder.

Ti minutter i midnat gik kaptajn Nicholl og Barbicane hen til kontakten, der via kobbertråden satte den elektriske strøm i forbindelse med skakten i Kilimanjaros side.

Sultanen, hans hof og mængden af indfødte dannede en gigantisk kreds omkring kanonen.

Det var vigtigt, at affyringen fandt sted i nøjagtig det øjeblik, der fremgik af J. T. Mastons beregninger – altså i det øjeblik hvor solen skar den jævndøgnslinje, den aldrig mere ville forlade i den bane, den tilsyneladende kredsede i, når man så den fra Jorden.

"Fem minutter i tolv!"

"Fire minutter ..."

"Tre minutter ..."

"To ..."

"Kun et minut endnu!"

Præsident Barbicane stirrede stift på sekundviseren på sit kronometer, der blev oplyst af en lygte, en af hans medhjælpere

holdt, mens kaptajn Nicholl stod med fingeren på kontakten, klar til at slutte strømmen.

"Nu er der tyve sekunder!"

"Kun ti sekunder tilbage!"

"Fem!"

"Et sekund!"

Ikke den mindste skælven var at se på den flegmatiske Nicholls hånd. Han og hans kollega var ikke mere spændte end dengang de sad og ventede i måneprojektilet på at columbiaden skulle sende dem ud i universet mod Månen.

"Fyr," råbte præsident Barbicane.

Kaptajn Nicholl trykkede på knappen.

En frygtelig detonation fulgte, hvis tordenlignende ekko bredte sig til de fjerneste hjørner af Wamasai. En skarp fløjten, et frygteligt vindstød forårsaget af de milliarder af milliarder gasatomer der dannedes ved forbrænding af to tusind ton melimelonit. Det var næsten som et meteor, hvori al naturens voldsomhed var koncentreret, passerede tæt forbi Jordens overflade. Virkningen kunne ikke have være frygteligere, om så alle kanoner på hele kloden var blevet affyret samtidig med alle himlens tordenbrag på én gang!

19. Hvori J. T. Maston ærgrer sig over, at han ikke var blevet lynchet i fængslet

Alverdens hovedstæder og byer, fra de største til de mindste, ventede i rædsel. Takket være aviserne, der havde sørget for at nyhederne blev spredt ud over hele verden, kendte enhver det præcise tidspunkt, hvor affyringen skulle finde sted, og den lokale tid, der svarede til midnat den 22. september ved Kilimanjaro, 35 grader øst for Paris.

For nogle af de vigtigste byer var dette tidspunkt som følger – når man ved, at Solen tilbagelægger en grad på fire minutter:

Paris: 21:40.
St. Petersborg: 23:31.
London: 21:30.
Rom: 21:20.
Madrid: 21:15.
Berlin: 23:20.
Konstantinopel: 23:26.
Calcutta: 03:04.
Nanking: 05:05.

I Baltimore var midnat ved Kilimanjaro 17:24.

Det er umuligt at beskrive de chok man gennemgik i dette øjeblik. Selv den største forfatter i vor tid ville være hjælpeløs overfor denne opgave.

Befolkningen i Baltimore behøvede ikke at frygte for at blive udslettet fra Jordens overflade af en frygtindgydende vandmasse, der væltede ind over deres by – udmærket. Det kom ikke på tale, at Chesapeake Bay ville tømmes, og Kap Hatteras ville kunne ses som en bjergkam over det tørlagte Atlanterhav – medgivet. Men selv om byen ikke, som så mange andre, var truet af oversvømmelse eller ville blive hævet flere kilometer mod himlen, ville den da ikke blive rystet forfærdeligt af det jordskælv, der under alle omstændigheder ville komme? Dens monumenter ville blive ødelagt; dens smukkeste kvarterer ville blive opslugt af de afgrunde, der ville åbne sig i jordoverfladen! Og bredte en lignende frygt sig ikke i alle de byer verden over, der ikke var bestemt til oversvømmelse?

Bestemt – naturligvis gjorde der det.

Ethvert levende menneske følte angst og bæven helt ind til marven i dette ulykkesvangre øjeblik.

Ja, alle skælvede af angst, alle – undtagen en person, og denne ene person var ingeniøren Alcide Pierdeux. Da han ikke havde tid til at gøre offentligheden bekendt med de opdagelser, han havde gjort ved sine seneste beregninger, drak han i stedet en skål på verdens sundhed i champagne i baren på et af byens bedste hoteller.

Netop da det 24. minut efter klokken 5 – præcis svarende til midnat ved Kilimanjaro – indtraf, skete der –

I Baltimore … ingenting!

I London, Paris, Rom, Konstantinopel, Berlin … ingenting! Ikke den mindste rystelse var at bemærke.

Mr. John Milne, der stod i en kulmine ved Takoshima i Japan ved et tromometer, han havde opstillet der, kunne ikke opfange den mindste unormale bevægelse i Jordens skal på denne del af kloden.

I Baltimore var himlen noget overskyet, og da natten faldt på, var det ikke muligt at skelne nogen ændring i stjernernes bevægelse, der kunne indikere en ændring af Jordens akse.

Hvilken nat tilbragte J. T. Maston ikke på sit sikre opholdssted, hvis placering var ukendt for alverden – altså alle andre end mrs. Evangelina Scorbitt! Han var ganske ved siden af sig selv, denne hidsige artillerist. Han kunne ikke finde hvile nogetsteds i sit skjul. Han var blevet en dag ældre, men fandt ingen tegn på, at solens sædvanlige gang skulle være blevet ændret siden i går, hvilket jo ville have været et sikkert tegn på, at hans arbejde var blevet kronet med held. Men måske denne forandring ikke kunne opdages på netop denne morgen, den 23. september, for på denne dato står solen altid op stik øst overalt på kloden.

Den næste dag steg solen over horisonten præcis som den altid havde gjort.

De europæiske delegerede havde forsamlet sig på taget af deres hotel. De havde hos sig en del præcisionsinstrumenter, der ville sætte dem i stand til at opdage, hvis solen begyndte at bevæge sig i retning mod ækvator.

Nuvel – ingen forandring var at spore. Nogle få minutter efter at solen var stået op, begyndte den at bevæge sig ganske lidt i retning mod den sydlige hemisfære.

Intet var altså forandret i dens sædvanlige kurs.

Major Donellan og hans kolleger hilste den himmelske fakkel med ivrige hurraråb og gav den en modtagelse som havde den været en kendt stjerne i et teater. Himlen fremviste sig i sin smukkeste skikkelse, horisonten var fri for nattetåger, aldrig havde den store solgud vist sig smukkere for sit forbløffede publikum end i dette øjeblik.

"Og præcis på det sted, som astronomiens love foreskriver," råbte Eric Baldenak.

"Ja, vor gode gamle astronomi," bemærkede Boris Karkof, "og disse tåber troede de kunne vende op og ned på den."

"Nuvel, de har nogle udgifter at betale og må nok udholde en del latter og spot i den nærmeste fremtid," tilføjede Jacques Jansen.

"Og de arktiske egne vil for evigt forblive under den is, som dækker dem nu!" brød professor Jan Harald ind.

"Hurra for Solen!" jublede den ellers så stive major Donellan. "Sådan som det er, har det altid været, og vil altid være passende for vor Jord."

"Hurra, hurra!" gentog repræsentanterne for det gamle Europa som med en mund.

I dette øjeblik bemærkede Dean Toodrink, der hidtil ikke havde ytret sig, forsigtigt:

"Men måske har de ikke affyret skuddet endnu?"

"Ikke skudt endnu?" sagde majoren. "Himlen give, at de har affyret kanonen, hellere to gange end én."

Og det var nøjagtig, hvad J. T. Maston og mrs. Evangelina Scorbitt også sagde.

Alverdens lærde og mindre lærde var forenede i dette øjebliks logik.

Også Alcide Pierdeux sagde det, men tilføjede: "Selv hvis de ikke skød, hvad ville forskellen så være? Jorden ville dog ikke holde op med at valse rundt om sin gamle akse, som den altid har gjort!"

Egentlig var der jo endnu ingen, der vidste, hvad der var sket ved Kilimanjaro. Men sidst på dagen kom et svar på det spørgsmål, der optog hele menneskeheden.

Et telegram ankom til USA, sendt fra Richard W. Trust, amerikansk konsul i Zanzibar, med følgende indhold:

Til John S. Wright,
Statsråd.

Zanzibar,
den 23. september.
Kl. 07:25 morgen.

Skud affyret i går aftes ved midnat præcis fra den anordning, der er boret ned i den sydlige skråning af Kilimanjaro. Projektilets passage ledsaget af kraftig fløjten. Frygteligt brag. Adskillige provinser lagt øde af lufttrykket. Havet oprørt helt til Mozambique-strædet. Adskillige fartøjer havareret og kastet op på kysten. Byer og landsbyer ødelagt. Ellers er alting i sædvanlig orden.

Richard W. Trust

Ja, alt andet var i sædvanlig orden. Intet overhovedet var forandret i verdens tilstand bortset fra de frygtelige ulykker, der var forårsaget i Wamasai, som var delvist oversvømmet af den kunstigt frembragte skypumpe, og de skibsforlis, der

forårsagedes af lufttrykket. Nøjagtig det samme var sket, da columbiaden afsendte sit projektil mod Månen. Rystelsen i Floridas undergrund havde ikke været mærkbar udenfor en radius af 100 engelske mil. Denne gang var effekten hundrede gange stærkere, men det var også alt.

Hvad der så end var sket, gav konsulens telegram alverdens folk to vigtige oplysninger.

For det første: at den enorme kanon var blevet bygget ind i Kilimanjaros bjergside.

For det andet: at kanonen var blevet affyret på det fastsatte tidspunkt.

Og nu udbrød alverden i en intens tilfredshed, efterfulgt af en mægtig latter.

Barbicane og kompagnis forsøg var fuldstændig slået fejl! J. T. Mastons smukke formler var lige til papirkurven! North Polar Practical Association havde nu ikke andet at gøre end at bekendtgøre sin fiasko.

Men måske – måske – havde Kanon-Klubbens sekretær lavet en fejl i sine beregninger?

"Nej, hellere begyndte jeg at tvivle på min kærlighed til ham!" sagde mrs. Evangelina Scorbitt.

Men det allermest fortvivlede menneske i verden i dette øjeblik var dog J. T. Maston. Da han så, at intet var forandret ved Jordens bevægelse, at tilstanden var nøjagtig den samme, som den havde været siden Verdens skabelse, trøstede han sig først med håbet om, at der var sket en eller anden ulykke, som havde forhindret Barbicane og kompagni i at have held med deres forehavende.

Men så kom telegrammet fra Zanzibar, der uden for enhver tvivl stadfæstede, at operationen havde fundet sted, og det hele var – mislykket.

Mislykket! Fejlet! Og hvad med de formler og beregninger, han havde brugt så megen tid på, og som påviste projektets ubetingede succes? Var det muligt, at en cylinder, der er seks hundrede meter lang og syv og tyve meter i diameter, som udskyder et projektil på et hundrede og firs millioner kilogram ved hjælp af to tusinde tons meli-melonit og en begyndelseshastighed på to tusinde otte hundrede kilometer i timen ikke skulle være nok til at forrykke Jordens akse? Nej, det forekom ham dog ikke sandsynligt.

Men hvorfor så?

J. T. Maston erklærede følgelig, i en tilstand af stærk ophidselse, at han ville opgive sit skjul. Mrs. Evangelina Scorbitt prøvede forgæves at forhindre det. Ikke at hun frygtede for hans liv, for efter at enhver fare var overstået, behøvede han ikke mere frygte noget i den retning. Men alle de fornærmelser, han ville komme til at udholde, alle de vittigheder, man ville sige om ham, de bemærkninger, man ville komme med om hans arbejde – alt dette ville hun så gerne spare ham for.

Men endnu langt mere alvorligt var spørgsmålet om, hvad hans kolleger i Kanonklubben ville sige. Havde de ikke deres sekretær at takke for det manglende held med deres forehavende, som nu havde udsat dem for fuldstændig latterliggørelse? Var han ikke manden, der havde foretaget alle beregningerne, og på hvis skuldre hele ansvaret for denne fiasko hvilede?

J. T. Maston ville ikke høre på nogen. Han stod imod alle mrs. Evangelina Scorbitts bønner og tårer. Han forlod det hus, hvor han havde holdt sig skjult, og viste sig atter i Baltimores gader. Han blev genkendt, og de, der havde skælvet af frygt for følgerne af hans arbejde, tog nu hævn ved at le og spotte ham på tusind forskellige måder.

Han var tvunget til at høre på spot og hån, selv fra ungdommen, der i Amerika sagtens kan måle sig med de ægte pariser-gadedrenge.

"Næh," råbte de, "der har vi ham, der ville forandre Jordens akse – ham der ville finde kulminer ved Nordpolen – ja, ham der ville fjerne den fra Jordens overflade!"

Kort sagt, den fortvivlede sekretær for Kanonklubben blev snart tvunget til at vende tilbage til mrs. Evangelina Scorbitts palæ, hvor hun søgte at trøste ham med den blide kvindelige ømhed, som hun besad i så rigeligt mål. Det var imidlertid forgæves. J. T. Maston var utrøstelig, *ville* ikke lade sig trøste. Hans kanon havde ikke haft større effekt på jordkloden end en legetøjspistol!

To uger hengik på denne måde; verden var vendt tilbage til sin vanlige gang, og ingen så meget som tænkte mere over North Polar Practical Association og deres hjernespind.

To uger – og endnu intet nyt fra præsident Barbicane og kaptajn Nicholl! Var de omkommet under eftervirkningerne af skuddet i Wamasai? Havde de måttet betale med deres liv i dette, det mest mærkværdige foretagende i moderne tid?

Nej.

Ved detonationen var de begge blevet kastet omkuld sammen med sultanen og hans hof og adskillige tusinde indfødte i en stor tumult, men i løbet af kort tid var alle kommet på benene igen uden synderlige mén.

"Lykkedes det?" spurgte Bali-Bali og gned sin skulder.

"Er De i tvivl, Deres Majestæt?"

"Jeg, i tvivl? Men hvornår får De *vished*?"

"I løbet af ganske få dage," sagde Barbicane.

Vidste han allerede, at operationen var mislykkedes? Måske! Men det ville han aldrig have indrømmet over for den indfødte sultan af Wamasai.

Otteogfyrre timer senere havde Barbicane og Nicholl taget afsked med den store Bali-Bali, dog ikke uden først at have betalt en ganske klækkelig sum i erstatning for de skader, der var sket på hans kongerige. Eftersom alle pengene gik direkte i sultanens egen lomme, og hans undersåtter aldrig så en øre af dem, så Hans Majestæt ingen grund til at klage over det, der var sket.

De to kolleger nåede snart Zanzibar sammen med deres ti hjælpere, hvor de fandt et skib, der kunne føre dem til Suez. Derfra bragte dampskibet *Moeris* dem under falske navne til Marseille, hvorfra de tog Paris-Lyon-Middelhavsbanen til Paris, som de nåede uden hverken afsporinger eller sammenstød, skiftede til Vestbanen til Havre, hvor de nåede frem i rette tid til at komme videre til Amerika med den transatlantiske damper *Bourgogne*.

På toogtyve dage gjorde de rejsen fra Wamasai til New York i staten New York.

Den 15. oktober tre minutter over tolv bankede de to mænd på døren til palæet i New Park.

Et øjeblik efter stod de foran mrs. Evangelina Scorbitt og J. T. Maston.

20. I hvilken denne fortælling, der er lige så sand, som den er usandsynlig, afsluttes

"Barbicane? ... Nicholl?"

"Maston!"

"Jer!"

"Os."

Og i dette ene ord, ytret samtidigt af Barbicane og Nicholl, hørtes tydeligt en sand flod af ironi og bebrejdelser.

J. T. Maston pressede sin jernkrog mod panden. Så sagde han, med en stemme, der syntes at sidde fast i halsen:

"Havde jeres skakt i Kilimanjaro virkelig en diameter på syv og tyve meter og en længde på seks hundrede meter?"

"Ja!"

"Vejede jeres projektil virkelig et hundrede og firs millioner kilo?"

"Udenfor enhver tvivl!"

"Og I brugte virkelig to tusinde ton meli-melonit?"

"Naturligvis!"

Disse tre bekræftelser faldt på J. T. Mastons hoved som lige så mange slag med en kølle.

"Så kan jeg kun konkludere ..." sagde han.

"Hvad?" spurgte præsident Barbicane.

"Som følger," sagde J. T. Maston. "Siden operationen mislykkedes, gav krudtet ikke projektilet den forventede begyndelseshastighed på to tusinde otte hundrede kilometer i timen."

"Nej, virkelig?" spurgte kaptajn Nicholl i en sarkastisk tone.

"Ja, dit meli-melonit duer ikke til andet end at lade legetøjspistoler med!"

Kaptajn Nicholl fo'r op ved denne bemærkning, der var en blodig fornærmelse mod ham.

"Maston!" råbte han.

"Nicholl!"

"Du skulle selv sprænges i luften med meli-melonit!"

"Så hellere skydebomuld … det er mere sikkert!"

Mrs. Evangelina Scorbitt så sig nødsaget til at blande sig for at dæmpe de to rasende artillerister.

"Mine herrer … mine herrer!" sagde hun, "vi er dog blandt gode kolleger!"

"For øvrigt," indskød præsident Barbicane med et roligt udtryk, "hvad vil sådanne beskyldninger gøre godt for? Det er sikkert, at vor ven J. T. Mastons beregninger er korrekte, lige så vel som det er sikkert, at vor ven Nicholls sprængstof havde den nødvendige styrke. Men vi har kun kunnet tage områder, der er kendt af videnskaben, med i vore beregninger. Og dog slog vort eksperiment fejl! Hvorfor? Det får vi sikkert aldrig at vide."

"Nuvel," råbte Kanonklubbens sekretær, "så vil vi begynde helt forfra."

"Og de penge, der brugt på denne operation, er altså bare kastet ud af vinduet?" bemærkede kaptajn Nicholl.

"Men den offentlige mening," sagde Evangelina Scorbitt, "vil ikke tillade jer et nyt forsøg, hvor I sætter hele verdens skæbne på spil."

"Hvad vil der for resten ske med vore arktiske besiddelser?" spurgte kaptajn Nicholl.

"Hvad vil aktierne i North Polar Practical Association falde til?" råbte præsident Barbicane.

De var allerede faldet så meget, at de blev udbudt til samme pris som gammelt papir.

Dette var altså resultatet af den gigantiske operation, den mindeværdige fiasko, som Barbicane og kompagnis overmenneskelige projekt var blevet.

Hvis der nogensinde var blevet leet af uheldige ingeniører, hvis aviserne nogensinde havde fundet så fuldgod næring for vittighedstegninger, sange, parodier, så overgik dette alt, hvad man tidligere havde set. Præsident Barbicane, direktørerne i det nye Selskab og deres kolleger i Kanonklubben, alle var de til spot for hele verden. De blev gjort til grin på ethvert af verdens sprog, selv volapük og latin. I Europa især flød en sand strøm af dårlige vittigheder. Men da Barbicane, Nicholl og Maston dog var amerikanere og tilhørte den verdensberømte Kanonklub i Baltimore, manglede der ikke meget i, at den amerikanske regering havde følt sig foranlediget til at erklære den gamle verden krig.

Det hårdeste slag var dog en smædesang, skrevet af en kendt fransk sanger, der blev sunget i hver eneste koncertsal i Frankrig og Amerika.

Men vil vi virkelig aldrig få at vide, hvad årsagen fiaskoen var? Beviste det blot, at det var en umulighed at gennemføre; at

de kræfter, menneskeheden havde til sin rådighed, aldrig ville være tilstrækkelige til at kunne afstedkomme en forandring af Jordens bevægelse? Beviste det, at områderne omkring Nordpolen aldrig ville kunne flyttes til en del af kloden, hvor solen og varmen ville smelte isen uden anden menneskelig hjælp?

Nogle få dage efter at præsident Barbicane og kaptajn Nicholl var vendt tilbage til USA, fremkom der oplysninger om netop dette spørgsmål.

Det skete i en artikel i *Le Temps* den 17. oktober. M. Hébrards avis viste verden den tjeneste at opklare dette, for dens sikkerhed så interessante spørgsmål.

Artiklen lød som følger:

> Vi ved alle, at der intet kom ud af forsøget på at skabe en ny akse for Jordens omdrejning. Imidlertid var J. T. Mastons beregninger grundet på etablerede fakta, og ville have medført det forønskede resultat, hvis de ikke helt fra begyndelsen havde indeholdt en grundlæggende og uforklarlig fejl.
>
> Da den med rette bekendte sekretær i Kanonklubben baserede sine beregninger på jordklodens omkreds, brugte han som udgangspunkt tallet fyrre tusinde *meter* i stedet for fyrre tusind *kilometer*, af hvilken årsag hele operationen mislykkedes.
>
> Hvordan kunne en sådan fejl opstå? Hvem havde skylden? Hvordan kunne en formidabel matematiker begå en sådan fejl? Om dette spørgsmål kan man kun gisne.
>
> Det er sikkert, at hvis spørgsmålet om ændring Jordens akse var blevet korrekt beregnet, ville ændringen også være

indtruffet, præcist som beregnet.

Men denne forglemmelse på tre nuller medførte i beregningernes slutresultat en fejl på ikke mindre end tolv nuller.

Det er altså ikke en kanon på en million gange størrelsen af en syv og tyve-centimeters, der vil være nødvendig. En trillion af disse kanoner, der afskyder en trillion projektiler på hver et hundrede og firs tusinde tons vil være nødvendig for at flytte Nordpolen 23 grader og 28 minutter, forudsat at meli-meloniten har den kraft, som kaptajn Nicholl tillægger den.

Derfor medførte den rystelse, der under de foreliggende omstændigheder blev opnået, kun en flytning af Nordpolen på tre tusindedele af en millimeter, og en ændring i havenes dybde på højst ni tusindedele af en millimeter.

Hvad angår det projektil, der blev affyret, vil det blive til en lille planet, og fremover tilhøre vort solsystem, idet det holdes på plads i sin bane af Solens tiltrækningskraft.

Alcide Pierdeux.

Det var altså en distraktion fra J. T. Mastons side i starten af hans beregninger, der havde været årsagen til det så beskæmmende resultat.

Men skønt hans kolleger var meget vrede på ham, medførte denne fejl et skift i den offentlige mening til gunst for den stakkels mand. Alt i alt var det jo netop denne fejl, der havde fået hele operationen til at mislykkes og dermed frelste Verden fra en frygtelig katastrofe.

En flod af telegrammer og breve kom nu fra alle dele af verden for at gratulere J. T. Maston med … hans fejl på tre nuller.

J. T. Maston, der nu var mere vred og ulykkelig end nogen, ville ikke vide noget af de højlydte hurra-råb, der nu blev ham til del. Præsident Barbicane, kaptajn Nicholl, Tom Hunter med træbenene, oberst Blomsberry, den muntre Bilsby og deres kolleger, ville aldrig tilgive ham.

Men mrs. Evangelina Scorbitt, denne fremragende kvinde, kunne ikke være vred på ham.

J. T. Maston var begyndt forfra på sine beregninger. Han var overbevist om, at han ikke kunne være i stand til at lave en så gigantisk fejl.

Men det havde han været. Ingeniør Alcide Pierdeux havde ikke taget fejl. Da han jo først havde fundet fejlen i sidste øjeblik, havde han ikke tid til at bekendtgøre den, men havde forholdt sig fuldstændig rolig og behersket midt blandt den almindelige dødsangst, der omgav ham. Derfor havde han udbragt en skål i champagne i det øjeblik, affyringen fandt sted.

Ja, der var virkelig blevet glemt tre nuller i Jordens omkreds!

Pludselig huskede J. T. Maston det hele.

Det var, da han netop havde begyndt på sit arbejde; han havde lukket sig inde i Ballistic Cottage og netop skrevet det korrekte tal 40.000.000 på sin tavle.

I dette øjeblik var telefonen begyndt at ringe. J. T. Maston gik hen og tog telefonen. Han vekslede et par ord med mrs. Evangelina Scorbitt … pludselig slog lynet ned i telefonledningen og slog ham og hans tavle omkuld. Han rejste sig, begyndte atter at skrive tallene, der var blevet halvvejs

udviskede fra tavlen. Han havde netop skrevet tallet 40.000, da telefonen ringede for anden gang. Han tog den atter … og da han vendte tilbage til sit arbejde, glemte han at tilføje de sidste tre nuller til Jordens omkreds!

Fejlen var altså mrs. Evangeline Scorbitts. Hvis hun ikke havde afbrudt ham, ville han ikke være blevet ramt af den elektriske udladning fra telefonen. Han ville overhovedet ikke have bemærket hverken lyn eller torden, og hele hans vældige beregning ville ikke være endt med en fejltagelse.

Det var et frygteligt slag for den ulykkelige kvinde, da J. T. Maston blev nødt til at fortælle hende om de omstændigheder, der havde medført fejlen! Ja, hun – hun – var årsagen til hans ulykke. Det var på grund af hende, at J. T. Maston var vanæret for resten af de mange, lange år, han endnu skulle leve – for medlemmer af Kanon-Klubben plejede at blive mindst hundrede år.

Efter denne samtale i New Park havde J. T. Maston forladt palæet. Han gik tilbage til Ballistic Cottage, og ind i sit arbejdsværelse, idet han mumlede for sig selv:

"Nuvel, så er jeg altså ikke mere til nogen nytte her i verden."

"Ikke engang god nok til at gifte dig?" sagde en brudt stemme ved hans side.

Det var mrs. Evangelina Scorbitt. Forgrædt og fuldstændig knust af sorg var hun fulgt efter ham.

"Kære Maston …" begyndte hun.

"Nuvel da, jo," sagde han, "men kun på en betingelse – at jeg aldrig mere skal foretage nogen matematisk beregning."

"Kære ven, jeg gyser tilbage for dem," svarede den udmærkede enke.

Og således begav det sig, at Kanonklubbens sekretær endelig gjorde mrs. Evangelina Scorbitt til mrs. J. T. Maston.

Hvad angår Alcide Pierdeux' artikel, skal vi nævne, at den indbragte ham stort ry og berømmelse.

Den blev oversat til alverdens sprog, trykt i alle aviser, og gjorde således hans navn berømt over hele verden.

Faderen til den kønne Provence-pige, der jo havde nægtet ham sin datters hånd, "fordi han var for klog", læste artiklen i *Petit Marseillais*. Da han – oven i købet uden andres hjælp – havde begrebet indholdet, kom han på andre tanker og sendte Alcide en invitation til middag med sig selv og sin datter.

21. Meget kort, og mest til yderligere beroligelse for verdens befolkning

Nu kunne klodens beboere altså atter sove roligt. Præsident Barbicane og kaptajn Nicholl vil ikke forsøge sig igen med deres så ynkeligt mislykkede forehavende. J. T. Maston vil aldrig mere udføre en beregning, lige meget hvor korrekt og fri for fejl den måtte være. Hans arbejder havde været ganske unyttige. Alcide Pierdeux' artikel havde fortalt sandheden. Mekanikkens love fortæller os, at for at flytte Jordens akse 23 grader og 28 minutter, selv når man anvender det hemmelighedsfulde melimelonit, skal der affyres en trillion kanoner magen til den, der var blevet boret ned i Kilimanjaros klippe. Men hele kloden ville være for lille til at rumme alle disse kanonrør.

Det ser altså ud til, at Jordens befolkning kan slumre ubekymret. At ændre Jordens bevægelse overstiger menneskelig formåen. Det tilkommer ikke os mennesker at ændre noget i den tingenes tilstand, der er fastlagt af Skaberen fra universets begyndelse.

Om "Skuddet fra Kilimanjaro"

Forfatter: Jules Verne (1828-1905).
Org.udgave: *Sans dessus dessous.* Jules Hetzel, Paris 1889 (Ingen forudgående føljetonudgave).
Denne udgave er oversat og redigeret af Kim N. Jensen (1955-) efter samtidige engelske og tyske udgaver (*Topsy Turvy*, J. G. Ogilvie, New York, 1890 og *Kein Durcheinander*, A. Hartleben, Wien-Pest-Leipzig ca. 1893).
Forside: Efter illustration af Georges Roux (1854-1929): "*C'était là un travail de haute mécanique*" fra udgaven J. Hetzel et Cie, Paris 1889.

ISBN 978-87-7979-930-1

2. ebogsudgave, tidligere udgave ISBN 978-87-7979-160-2.

© 2023 eBibliotek 1800
www.ebib1800.dk